

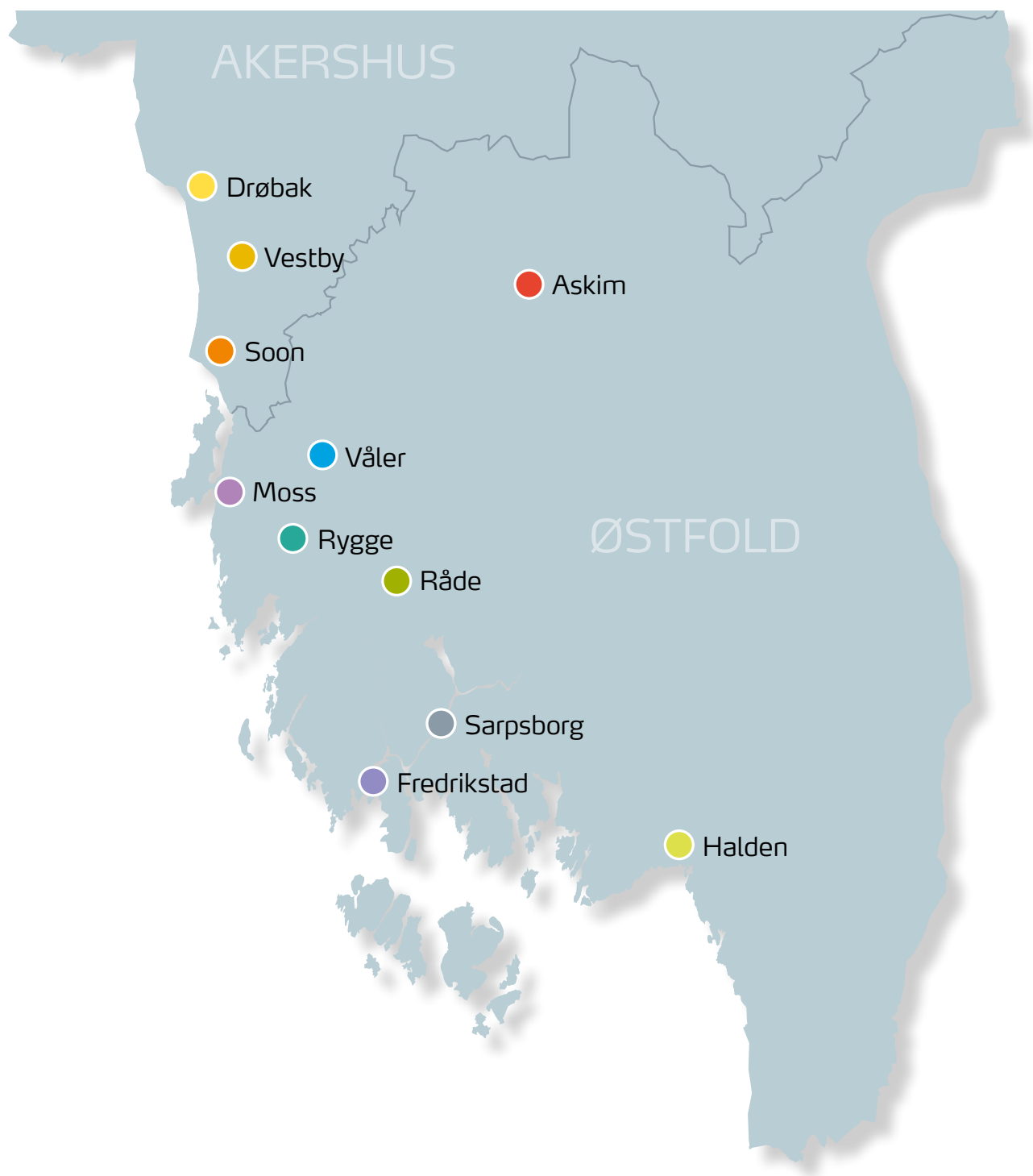
Årsrapport 2012

SpareBank 1 Østfold Akershus

Forsidefoto: Einar Aslaksen

Her finner du oss

Innhold

SpareBank 1 Østfold Akershus

Administrerende direktørs kommentar	4
Nøkkeltall og hovedtall siste 5 år	7

Finansielle resultater

Styrets beretning for 2012	10
Resultatregnskap	22
Balanse	24
Endring i egenkapital	25
Kontantstrømoppstilling	26
Noter	30
Revisjonsberetning	104
Erklæring fra styret og administrerende direktør	106
Kontrollkomiteens beretning	107

Ledelse og miljø

Eierstyring og selskapsledelse	112
Klimaregnskap	116

Engasjement 2012

Vi er der du er	120
Lokalt engasjement	122

Tillitsvalgte i SpareBank 1 Østfold Akershus

Tillitsvalgte i SpareBank 1 Østfold Akershus	124
--	-----

Tilstede der kundene ønsker å treffe oss

SpareBank 1 Østfold Akershus har vært gjennom sitt første ordinære driftsår, som følge av fusjonen mellom Halden Sparebank og Rygge-Vaaler Sparebank i 2011. Vi er stolte av å kunne rapportere et godt årsresultat, med økt kundeaktivitet og styrket soliditet.

Vi opplever fusjonen som en suksess, og takket være en positiv og løsningsorientert innstilling fra ansatte har vi opprettholdt kundefokuset i perioder med mange interne prosesser og mye samordning.

En moderne og fremtidsrettet bank

I tillegg til tøffere krav og reguleringer for bransjen, er det en enorm utvikling i hvordan kunder bruker banken. Stadig flere av våre tjenester kan utføres av kundene selv

– ved bruk av PC, mobiltelefon eller lesebrett, og dette medfører at kunder i mindre grad enn tidligere oppsøker bankkontoret for å utføre ordinære banktjenester.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en klar intensjon om å være i forkant når det gjelder å tilby våre kunder moderne løsninger. Vi er opptatte av å gi kundene en «enklere hverdag» når det gjelder tradisjonelle banktjenester.

I 2012 lanserte vi – som en av de første banker i Norge - bankkort for barn under 13 år. I tillegg lanserte vi mobilbank for bedrifter og åpnet for at kunder kan etablere kundeforhold og åpne konti på nettet.

Vi overlater til kundene å bestemme på hvilken måte de ønsker å bruke oss som bank. Derfor har vi fortsatt tradisjonelle «kasser» ved de fleste lokalbankene. I løpet av 2012 har vi sett en klar tendens til at de fleste kundene som oppsøker bankkontoret gjør det når de har behov for økonomisk rådgivning.

SpareBank 1 Østfold Akershus skal være tilstede der kundene ønsker å treffe oss. Vi er lydhøre for hva kundene sier om oss i både tradisjonelle og sosiale medier, og er tilstede for å lytte, gi tilbakemeldinger, engasjere, men mest av alt for å bli en bedre bank for kundene våre. Mer enn 2000 personer følger oss daglig på facebook og 30 000 kunder bruker nettbanken månedlig.

SpareBank 1 Østfold Akershus er en sentral medspiller i SpareBank 1 Alliansen – hvor vi deler kunnskap, utvikler tekniske løsninger og arbeider med kontinuerlig produktutvikling. På denne måten sikrer vi at våre kunder til enhver tid kan tilbys de beste løsninger og produkter.

Lokal tilstedeværelse og satsing på kompetanse

Banken har i 2012 videreført sin satsing på kompetanseutvikling, og har nå 77 medarbeidere som er autoriserte finansielle rådgivere. Dette skal være en trygghet for deg

som kunde, enten du skal søke om lån, plassere penger eller ønsker hjelp til å planlegge fremtiden. Vi er der du er, om det er en vanlig hverdag eller en helt spesiell livssituasjon, og arbeider for å forstå- og å finne gode løsninger for deg og dine.

Lokal støttespiller

Med våre 13 lokalbanker – 10 i Østfold og 3 i Akershus syd, er vi til stede i store deler av vårt markedsområde. På denne måten har vi en nærhet til lokalmiljøene, og kan bidra til utviklingen av disse, gjennom finansiering av lokale initiativ og ikke minst gjennom direkte økonomisk støtte fra bankens gavefond.

Vi er en solid lokal støttespiller og i løpet av 2012 har banken støttet 450 store og små lokale initiativ, med over 15 millioner kroner.

I forbindelse med fusjonen i 2011, ble det etablert 2 Sparebankstiftelser som i løpet av fjoråret har bidratt med solide pengegaver til gode lokale initiativ i Østfold og søndre del av Akershus.

I startgropen for videre vekst

Banken har gjennom et solid resultat for 2012 ytterligere styrket sin soliditet, og har dermed lagt et godt fundament for videre vekst.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en klar ambisjon om å ta ytterligere markedsandeler, og ønsker med det å bidra til at enda flere får oppfylt sine fremtidsdrømmer.

I løpet av 2013 kan jeg se tilbake på 25 år som daglig leder for en bank som har gjennomgått en enorm utvikling. Dette har vært en utrolig spennende og innholdsrik reise.

Muligheter og utfordringer som ligger foran, vil bli godt håndtert av en stab med mange svært dyktige medarbeidere og ny administrerende direktør, fra 1. august 2013, som heter Arild Bjørn Hansen.

Jeg skal heie banken frem!

Moss, 1. mars 2013

Ivar Listerud
Administrerende direktør

Nøkkeltall og hovedtall siste 5 år

(Hele tusen kroner)

KONSERN	2012	2011	2010	2009	2008
Resultat					
Netto renteinntekter	252 425	204 409	219 758	210 552	216 778
Netto provisjons- og andre inntekter	197 806	196 595	126 101	111 360	86 839
Netto avkastning på finansielle instrumenter til virkelig verdi	88 199	10 137	53 699	22 443	- 12 129
Sum netto inntekter	538 430	411 142	399 557	344 355	291 488
Sum driftskostnader før tap på utlån	319 322	252 313	228 419	210 950	201 416
Driftsresultat før tap	219 108	158 829	171 137	133 406	90 072
Tap på utlån og garantier	31 475	29 724	34 934	53 191	45 604
Resultat før skatt	187 632	129 104	136 204	80 214	44 468
Skattekostnad	45 226	12 021	31 524	18 082	6 553
Årsresultat fra videreført virksomhet	142 407	117 083	104 679	62 133	37 915
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	- 5 431	- 8 263	0	0	0
Årsresultat	136 976	108 820	104 679	62 133	37 915
Resultat i % av gjennomsnittlig forvaltningskapital					
Netto renteinntekter	1,46 %	1,44 %	1,59 %	1,53 %	1,82 %
Netto provisjons- og andre inntekter	1,14 %	1,39 %	0,91 %	0,81 %	0,73 %
Netto avkastning på finansielle instrumenter til virkelig verdi	0,51 %	0,07 %	0,39 %	0,16 %	-0,10 %
Sum netto inntekter	3,11 %	2,90 %	2,89 %	2,50 %	2,45 %
Sum driftskostnader før tap på utlån	1,84 %	1,78 %	1,65 %	1,53 %	1,70 %
Driftsresultat før tap	1,27 %	1,12 %	1,24 %	0,97 %	0,75 %
Tap på utlån og garantier	0,18 %	0,21 %	0,25 %	0,39 %	0,38 %
Resultat før skatt	1,08 %	0,91 %	0,99 %	0,58 %	0,37 %
Skattekostnad	0,26 %	0,08 %	0,23 %	0,13 %	0,06 %
Årsresultat fra videreført virksomhet	0,82 %	0,83 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	-0,03 %	-0,06 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Årsresultat	0,79 %	0,77 %	0,76 %	0,45 %	0,32 %
Balansetall					
Brutto utlån til kunder	14 067 685	14 543 513	11 396 696	11 309 485	11 477 385
Brutto utlån til kunder inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	19 510 719	18 616 353	14 298 288	13 694 024	12 703 419
Innskudd fra kunder	10 675 298	10 225 580	7 250 272	6 662 708	6 178 526
Innskuddsdekning	75,89 %	70,31 %	63,62 %	58,86 %	53,74 %
Utlånsvekst siste 12 måneder	-3,27 %	27,61 %	0,77 %	-1,46 %	15,58 %
Utlånsvekst inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	4,80 %	30,20 %	4,41 %	7,80 %	18,44 %
Innskuddsvekst siste 12 måneder	4,40 %	41,04 %	8,82 %	7,84 %	20,89 %
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	17 317 111	14 170 077	13 808 697	13 752 963	11 881 253
Forvaltningskapital	17 167 867	17 683 749	13 830 087	13 830 907	12 943 080
Forvaltningskapital inkl. SpareBank 1 Boligkreditt	22 360 901	21 506 589	16 481 679	15 965 446	14 169 114
Nøkkeltall					
Resultat av ordinær drift %	0,76 %	1,05 %	0,85 %	0,81 %	0,86 %
Kostnadsprosent ²⁾	59,31 %	61,37 %	57,17 %	61,26 %	69,10 %
Tapsprosent utlån ³⁾	0,22 %	0,20 %	0,31 %	0,46 %	0,42 %
Misligholdte engasjement i % av brutto utlån	1,60 %	1,56 %	0,61 %	0,97 %	1,18 %
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,92 %	0,61 %	2,16 %	2,36 %	0,63 %
Misl. eng. i % av brutto utlån inkl SpareBank 1 Boligkreditt	1,15 %	1,22 %	0,48 %	0,80 %	1,06 %
A. tapsut.eng. i % av br. utlån inkl SpareBank 1 Boligkreditt	0,67 %	0,48 %	1,72 %	1,95 %	0,57 %
Egenkapitalavkastning ¹⁾	9,42 %	9,85 %	10,73 %	6,89 %	4,28 %
Kapitaldekningsprosent	14,54 %	14,75 %	14,63 %	14,74 %	9,71 %
Kjernekapitalsprosent	14,54 %	14,25 %	13,05 %	12,68 %	9,71 %
Antall kontor	13	13	11	12	12
Antall årsverk	229,5	220,5	161,6	180,1	179,2

1) Resultat etter skatt i prosent av gjennomsnittlig egenkapital

2) Sum kostnader i prosent av sum driftsinntekter

3) Netto tap i prosent av gjennomsnittlig brutto utlån

*Misjon:
Vi er til for å skape merverdi for kunden
og lokalsamfunnet*

Finansielle resultater ---

Foto: Einar Aslaksen

Styrets beretning for 2012

Den økonomiske utvikling

Høsten 2011 sto eurosonen tilsynelatende på randen av sammenbrudd. Urolighetene fortsatte i 2012 og etter hvert som situasjonen ble mer og mer tilspisset, økte presset mot Den Europeiske sentralbanken (ESB) for å komme opp med løsninger.

ESB valgte å gjennomføre en vesentlig utvidelse av sine langsiktige likviditetslån til europeiske banker. I to operasjoner, 21. desember 2011 og 29. februar 2012, ble europeiske banker tilført til sammen 1019 mrd. euro i treårslån til meget gunstige vilkår.

Gleden ble imidlertid kortvarig. Ut over våren begynte effekten av likviditetstiltakene å avta.

Samtidig sviktet aktiviteten og konsekvensene av stor økonomisk usikkerhet ble blant annet synlig gjennom sterkt økende arbeidsledighet. Nyhetsbildet var dominert av stadig nye økonomiske utfordringer for europeiske land og banker. Hellas ble på mange måter symbolet på krisen. Til tross for store likviditetstiltak samt gjeldsrestrukturering av gresk gjeld i mars var situasjonen i juli prekær. Hellas sto igjen på randen av betalingsstans, euroutmelding og konkurs.

Usikkerheten var enorm og konsekvensene var umulig å forutsi da konsekvensene av en kollaps i eurosonen ville vært uten historisk sidestykke.

Vendepunktet kom i forbindelse med ESB-sjef Mario Draghis foredrag i London 26. juli i fjor. Her uttalte han at «within our mandate, the ECB is ready to do whatever it takes to preserve the euro», og la til at «and believe me, it will be enough.»

Etter denne uttalelsen har risikoappetitten økt markant, mange har latt seg imponere over den store politiske viljen til å gjøre det som er nødvendig for å holde eurosonen sammen.

Norge bekreftet sin status som annerledeslandet i 2012, med høy aktivitetsvekst, videre nedgang i ledigheten og et ganske friskt lønnsoppgjør. De sentrale driverne av veksten i norsk økonomi var privat forbruk og investeringer i oljesektoren og boliger. Det er naturlig å forvente at nevnte drivere også vil gi solide bidrag til veksten i 2013.

Til tross for Norges særegne økonomiske situasjon har finanskrisene internasjonalt representert en betydelig

usikkerhet også for norsk økonomi. Norske eksportører har merket den svake veksten internasjonalt. Vi har også merket krisene gjennom finansmarkedene.

Selv om problemene i eurosonen langt fra er løst gir økt optimisme i verdensøkonomien samt lave renter i Norge i kombinasjon med lav arbeidsledighet, sterk boligprisutvikling og bedret kapasitetsutnyttning i industrien et godt grunnlag for videre vekst.

SpareBank 1 Østfold Akershus har gjennom 2012 lagt et godt grunnlag for å utnytte potensialet som er i vårt markedsområde – et spennende markedsområde i vekst!

Virksomhetens art

SpareBank 1 Østfold Akershus konsernet består av morbanken SpareBank 1 Østfold Akershus samt datterselskapene Nekor Gårdselskap AS (100 %), EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS (100 %), EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS (100 %), EiendomsMegler 1 Østfold AS (100 %), og Uden Holding Ltd. Banken har også betydelige eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS, Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS.

SpareBank 1 Østfold Akershus har p.t. sitt hovedkontor i Moss og har til sammen 13 kontorer i Østfold og Akershus syd regionen. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og tjenester, investeringstjenester samt eiendomsmegling.

2012 er det første hele driftsåret for SpareBank 1 Østfold Akershus. Daværende Rygge-Vaaler Sparebank og Halden Sparebank fusjonerte i 2011. Rygge-Vaaler Sparebank ble definert som overtakende part i fusjonen, og den fusjonerte banken endret samtidig navn til SpareBank 1 Østfold Akershus.

Konsernets utvikling

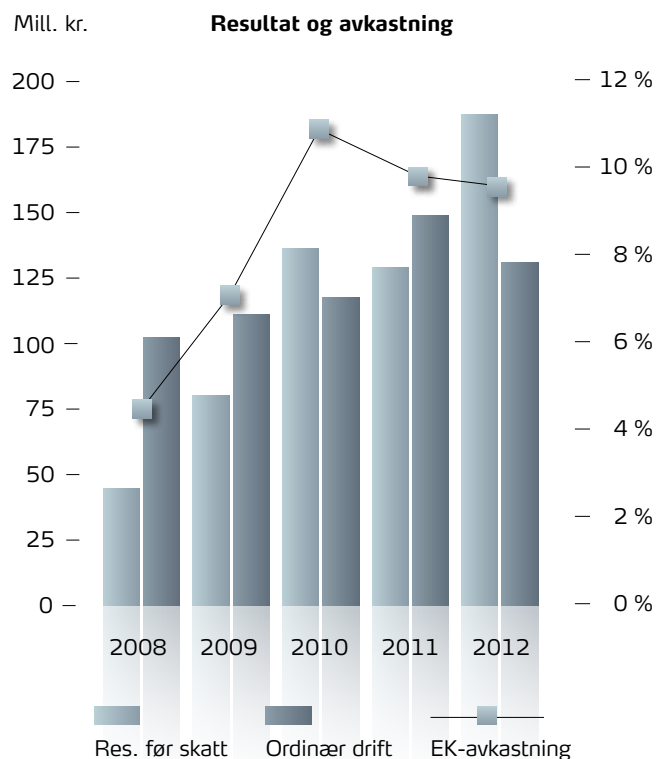
Det er styrets oppfatning at SpareBank 1 Østfold Akershus har gjennomgått en vellykket fusjonsprosess. Etter ett driftsår fremstår banken som samlet og med et sterkt og klart fokus fremover. Konsernet går ut av 2012 med en kjernekapitaldekning på 14,54 %. Konsernet er godt posisjonert innenfor sine geografiske markedsområder og banken har nå over 50 % av den samlede forvaltningskapitalen blant de lokale sparebankene med

hovedkontor i Østfold. Dette gir et godt grunnlag for å ta markedsandeler samtidig som banken er godt posisjonert for videre strukturelle endringer i finansbransjen.

Styret mener at det er viktig for blant annet næringsutviklingen i regionen at SpareBank 1 Østfold Akershus, som et solid, lokalt forankret finanskonsern, kan tilføre nødvendig kapital til vekst og utvikling i konsernets markedsområder. Banken står godt rustet til å øke bedriftsmarkedsandelen gjennom vekst på små og mellomstore selskaper og derigjennom bidra til å sikre finansiering av næringsutviklingen i regionen.

SpareBank 1 Østfold Akershus har også et omfattende samfunnsengasjement og støtter blant annet lokale initiativ innenfor kultur, idrett og utdanning. Dette har skjedd ved sponsorvirksomhet og gjennom aktiv bruk av gaver til allmenntilgunnede formål.

Resultatutvikling

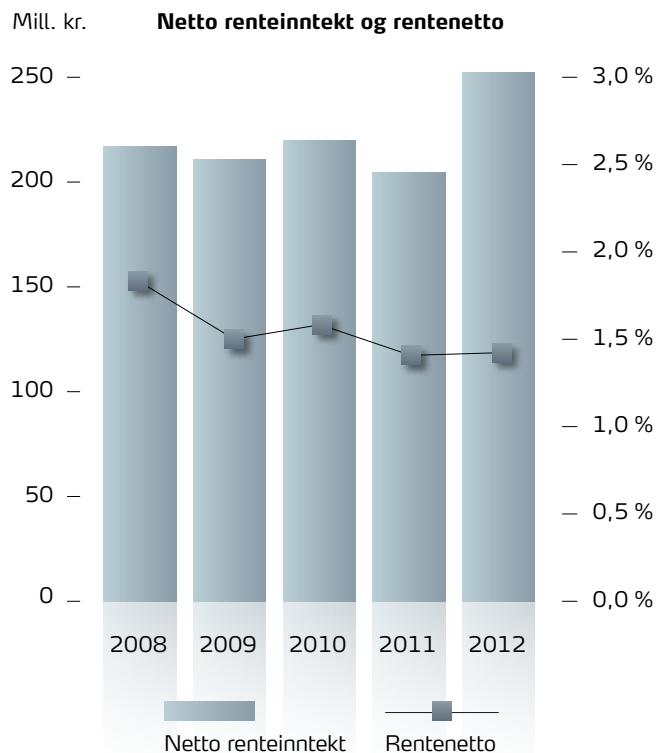
Regnskapstallene for 2012 viser resultatet av den fusjonerte bankens første hele driftsår. Til sammenligning inneholder sammenligningstallene fra 2011 regnskapstall for tidligere Rygge-Vaaler Sparebank for perioden januar – oktober 2011 og regnskapstall for den fusjonerte banken i perioden

november – desember 2011. Flere sammenligningstall i årsregnskapet er dermed mindre informative. Det er laget proforma kvartalsregnskap for 2012 som viser resultat- og balansetall som om de to bankene var fusjonert med virkning fra 1. januar 2010. Proformatallene er ikke en del av det offisielle årsregnskapet, men er utgitt sammen med foreløpig årsregnskap.

Resultat før skatt ble på 187,6 mill kr (129,1 mill kr). Resultatet for 2012 er preget av bedring i underliggende drift og god avkastning fra finansielle instrumenter. Resultatene fra investering i felleskontrollerte virksomheter øker i 2012 som følge av gjennomgående høyere eierandel i 2012 sammenlignet med 2011.

Resultat av ordinær drift ble 130,9 mill kr for 2012 (148,7 mill kr), som gav en egenkapitalavkastningen for resultat etter skatt på 9,42 % (9,85 %). Resultatet fra 2011 var preget av både inntektsføring av badwill på 56,7 mill kr og fusjonskostnader på 13,5 mill kr.

Netto renteinntekter

Netto renteinntekter ved utgangen av 2012 ble på 252,4 mill kr (204,4 mill). Rentenettoen utgjorde 1,46 % (1,42 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Rentenetto økte gjennom første halvår, for så å falle i 3.

kvartal og ta seg noe opp igjen i 4. kvartal. Svingningene er sammensatt av press på utlånsrenten og høye rentekostnader på innskudd. Banken har gjennom året økt sin finansiering ved overførslar til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Kostnader knyttet til ekstern funding er derfor redusert.

Utlånene i balansen er i løpet av 2012 redusert med 475,8 mill kr. Overføringen til SpareBank 1 Boligkreditt AS øker med 1 370,2 mill og var ved utgangen av 2012 på 5 443,0 mill kr (4 072,8 mill kr). Inntjeningen på denne lånemassen fremkommer under netto provisjonsinntekter, og utgjorde 48,8 mill kr (19,8 mill kr) for 2012. En betydelig del av inntektene på utlån er som følge av dette flyttet fra rentenetto til provisjonsinntekter. Endring i rentenetto og endring i provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt AS må derfor ses i sammenheng.

Netto provisjons- og andre inntekter

Netto provisjonsinntekter og andre inntekter utgjør 197,8 mill kr (196,6 mill kr og 139,9 mill kr ekskl. badwill) av inntektene i 2012. Økningen fra fjoråret er sammensatt av høyere inntekter fra betalingsformidling på 12,6 mill kr, høyere inntekter fra forsikring på 12,3 mill kr, høyere provisjoner fra SpareBank 1 Boligkreditt AS på 29,0 mill kr og høyere inntekter fra Eiendomsmeglervirksomheten på 12,4 mill kr. I 2011 hadde konsernet en inntektsføring av badwill på 56,7 mill i 4. kvartal.

Netto avkastning på finansielle instrumenter

Netto avkastning på finansielle instrumenter, inklusive resultatandel i felleskontrollert virksomhet, utgjorde i 2012 en gevinst på 88,2 mill kr (10,1 mill kr).

Bankens aksje- og obligasjonsportefølje har i 2012 gitt netto kursgevinster på 20,0 mill kr (1,5 mill kr).

SpareBank 1 Østfold Akershus har en konservativ investeringsfilosofi. Aksjeporteføljen er meget liten og obligasjonsporteføljen består utelukkende av høykvalitetsobligasjoner fra solide utstedere med lav markedsvolatilitet.

Nettogeinsten fra bankens fastrenteutlån utgjør til sammen 14,3 mill kr og netto gevinst fra bankens fastrentegjeld som følge av Fair Value Option vurdering utgjør 19,0 mill kr. Gevinsten skyldes i hovedsak negative markedsverdier som reduseres med tiden det er igjen til forfall. Utbytte inklusive konsernets andel av resultatet fra felleskontrollert virksomhet utgjør 29,7 mill kr. (20,2 mill kr.) Inntekter fra valuta var for samme periode 5,5 mill kr (4,2 mill kr).

Sum inntekter i 2012 var 538,4 mill kr (411,1 mill kr).

Driftskostnader

Driftskostnadene utgjorde i 2012 319,3 mill kr (252,3 mill kr og 239,0 mill kr ekskl fusjonskostnader) som utgjorde 1,84 % (1,76 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Økningen i driftskostnadene fra i fjor skyldes i hovedsak at sammenligningstallene fra 2011 inneholder regnskapstall for tidligere Rygge-Vaaler Sparebank for perioden januar – oktober 2011 og regnskapstall for den fusjonerte banken i perioden november – desember 2011.

Tap og mislighold

I 2012 hadde konsernet netto tap på 31,5 mill kr (29,7 mill kr). Dette utgjorde 0,18 % (0,21 %) av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Tap i prosent av brutto utlån utgjorde 0,22 % (0,20 %) ved utgangen av 4. kvartal 2012.

Morbanken har netto inntekt på tap på 21,0 mill kr i 2012. Dette skyldes inntektsføring av en tidligere nedskrivning knyttet til Fasett Eiendom AS. Denne inntektsføringen er eliminert på konsolidert nivå.

Individuelle nedskrivninger utgjorde 75,2 mill kr (71,7 mill kr) ved utgangen av 4. kvartal 2012. Gruppene nedskrivningene var 22,9 mill kr (23,4 mill kr). Til sammen utgjør nedskrivningene 0,70 % (0,65 %) av brutto utlån.

Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

Resultat av virksomhet holdt for salg utgjorde et tap på 5,4 (8,3) mill kr etter skatt og relaterer seg i sin helhet til Fasett Eiendom AS. Fasett Eiendom AS ble overtatt 1. november 2011. Innarbeidet resultat i 2011 knytter seg til perioden etter dette.

Disponering av årets overskudd

Hensyntatt bankens egenkapitalutvikling og soliditet, tar banken sikte på at opp til 50 % av årets overskudd kan benyttes til utbyttemidler (kontantutbytte og gaver til allmenntilretteformål). Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger i tråd med intensjonene i gjeldende lovgivning. Dette medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av de to eiergrupperingene.

Mye er fortsatt uklart knyttet til fremtidig regelverk for kapitaldekning, men det må legges til grunn at det uansett vil bli innstramminger. Soliditeten til konsernet har derfor vært førende i styrets forslag til resultatdisponering for 2012.

Resultat per egenkapitalbevis utgjorde i 2012 kr 11,82 for morbanken og kr 13,54 for konsernet. Styret foreslår en utdeling på kr 4,10 per egenkapitalbevis for 2012. Totalt utgjør dette 38,1 mill kr og 35 % av egenkapitalbeviserne andel av overskuddet i morbanken. Dette tilsvarer en direkteavkastning for 2012 på 5,7 %. Den resterende del av resultatet som tilfaller egenkapitalbeviserne (71,7 mill kr) tillegges utjevningsfondet.

Videre foreslås en utdeling til gaver på 3,3 mill kr, den resterende andel, 6,1 mill kr, tillegges grunnfondskapitalen. Etter utdeling opprettholdes egenkapitalbevisbrøken på 92,10 %. De to ulike eiergrupperingene er således behandlet likt i forslag til resultatdisponering for 2012.

Styret foreslår følgende disponering av morbankens resultat for regnskapsåret 2012 (tall i hele tusen kr):

Til disposisjon	148 106
Utbytte	38 082
Utjevningsfond	71 677
Grunnfond	6 120
Gavefond	3 296
Fond for urealiserte gevinster	28 932

Balanseutvikling

Forvaltningskapital

Forvaltningskapitalen inklusive SpareBank 1 Boligkreditt AS, utgjorde 22 360,9 mill kr ved utgangen av 2012, en økning på 854,3 mill kr siden årsskiftet 2011/2012. Forvaltningskapitalen etter overførsel var 17 167,9 mill kr, en reduksjon på 515,9 mill kr siden årsskiftet 2011/2012. Det er foretatt vesentlige overførslar til SpareBank 1 Boligkreditt AS i 2012.

Personmarkedet

Personmarkedet viste god utvikling i 2012. Høyt aktivitetsnivå, godt salg og vekst i utlånsvolum. Samtidig var det god vekst i bestand for skadeforsikring og personforsikring.

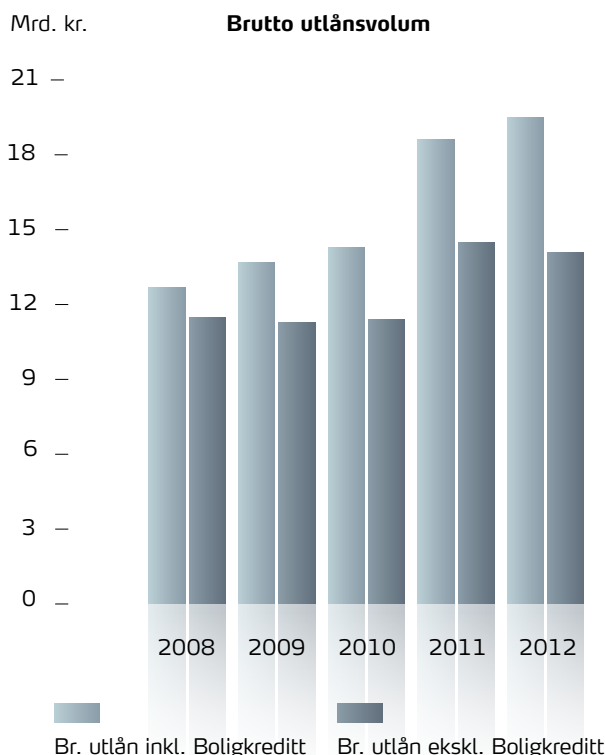
Banken forsetter sitt fokus på vekst i utlån og bredde salg ved gjennomføring av breddemøter. Tilbakemeldinger fra kunder i etterkant av gjennomførte breddemøter viser gjennomgående stor tilfredshet.

Bedriftsmarkedet

Banken har hatt økende aktivitet i bedriftsmarkedet gjennom 2012. Det har vært vekst både i utlån- og innskuddsvolumet. Antallet bedriftskunder øker og innskuddsdekningen er god.

Rentemarginen i bedriftsmarkedet har i 2012 blitt noe redusert. Banken har siste halvår økt fokus på riktig prising av utlån til bedriftsmarkedet og arbeid for å bedre rentemarginen er igangsatt. Dette gjøres både ved å reprise eksisterende portefølje og gjennom fokus på riktig prising av nye utlån. Gruppenedskrivninger er noe redusert, mens individuelle nedskrivninger øker. Innføringen av SpareBank1-alliansekonseptet PRO har hatt høy prioritet og ble tatt inn i operativ drift fra oktober 2012. Konseptet gjør det enkelt og effektivt å være bedriftskunde i banken, samtidig som kunden får riktig produktsammensetning basert på behovsdekning. Det er fortsatt fokus på at banken på best mulig måte skal følge opp bedriftskundene, og det er innført et internt konsept «Beste Kundeopplevelse Bedriftsmarked» for å sikre dette.

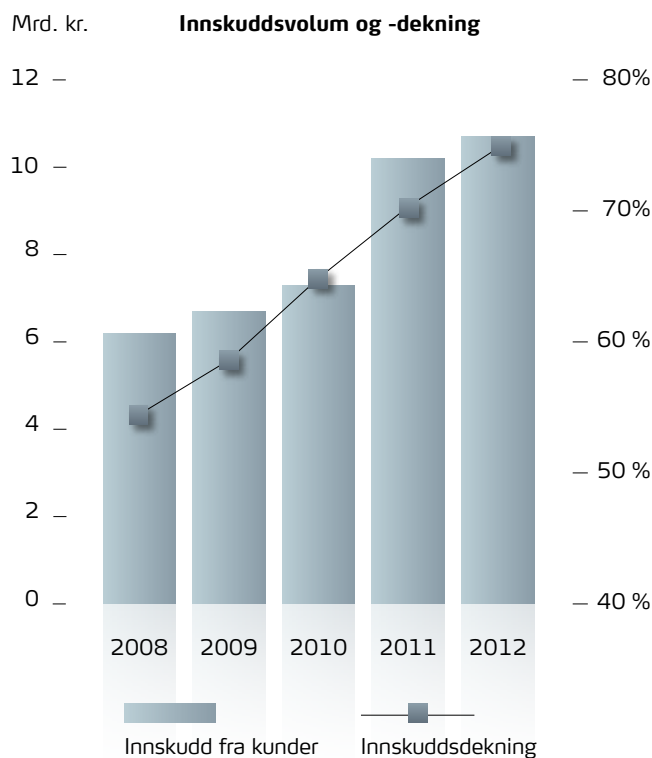
Utlån

Brutto utlån inklusive overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde 19 510,7 mill kr ved utgangen av 2012. Dette tilsvarer en 12 måneders utlånsvekst på 4,80 % (30,2 %) og en utlånsvekst siste kvartal på 2,28 %. Årsveksten i bedriftsmarkedet utgjør 3,4 %, mens årsveksten i privatmarkedet utgjør 4,9 %. Det alt vesentlige av veksten har kommet siste halvår, der privatmarkedet vokser 3,1 % og bedriftsmarkedet vokser 4,3 %.

Etter overføring til SpareBank 1 Boligkreditt AS utgjorde brutto utlån 14 067,7 mill kr som tilsvarer en reduksjon på 3,27 % (økning 27,6 %) siste 12 måneder. Hittil i år er utlån eksklusiv SpareBank 1 Boligkreditt AS redusert med 475,8 mill kr, og skyldes store overføringer til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Innskudd

Konsernets innskudd fra kunder har økt med 4,4 % (41,0 %) de siste 12 måneder til 10 675,3 mill kr (10 225,6 mill kr). Innskuddsdekningen er på 75,9 % (70,3 %) ved utgangen av 2012.

Langsiktig finansiering

I tråd med den økonomiske utviklingen i Eurosonen har risikoappetitten i kredittmarkedet vært volatilt. Likviditeten i det norske pengemarkedet ble gradvis svakere gjennom første halvår av 2012. SpareBank 1 Østfold Akershus har imidlertid hatt og har en god likviditetssituasjon. Banken har utelukkende obligasjonslån utstedt i det norske markedet. Det norske kapitalmarkedet har fungert vesentlig bedre enn det europeiske, men den internasjonale finansuroen har skapt ringvirkninger også i Norge. Investorinteressen for senior

usikrede bankobligasjoner med løpetid lengre enn 3 år var første halvår noe begrenset.

Likviditeten i det norske finansieringsmarkedet har i hele 2012 vært god, men 4. kvartal skiller seg likevel positivt ut og det har vært stor investorinteresse etter både lengre løpetid på obligasjonslån og ansvarlig lånekapital.

Kreditspredden norske banker må betale for lån med 5 års løpetid er tilnærmet halvert siste halvår. Til tross for stort fall i kredittpåslaget har konsernets innlån som forfaller det neste kvartalet lavere kredittpåslag enn hva som er markedsnivået i dag, mens gjelden som forfaller deretter har høyere kredittpåslag enn dagens kredittpåslag. Det forventes derfor at gjennomsnittlig kredittpåslag for bankens obligasjonsgjeld vil bli redusert gjennom 2013.

SpareBank 1 Østfold Akershus vil i 2013 øke bankens andel markedsfinansiering og samtidig øke gjennomsnittlig løpetid på innlånsporteføljen.

SpareBank 1-alliansens felleseide boligkreditselskap – SpareBank 1 Boligkreditt AS - er et viktig redskap for å sikre innlån fra pengemarkedet. Ved å overføre boliglån fra bankens balanse, utsteder SpareBank 1 Boligkreditt AS obligasjoner med fortrinnsrett (OMF). Ved å benytte denne fundingkilden sikrer konsernet den rimeligste tilgjengelige fundingen samtidig som konsernet får diversifisert innlånskildene.

SpareBank 1 Østfold Akershus har en høy andel utlån til privatmarkedet og dette gjør at banken har en stor portefølje av lån som kan overføres til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Finanstilsynet har uttrykt bekymring for bankers økte bruk av OMF-finansiering. Finanstilsynet har derfor startet et arbeid for å regulere bruken av OMF-finansiering. SpareBank 1 Østfold Akershus vil i 2013 overføre mindre lån til SpareBank 1 Boligkreditt enn hva som ble gjort i 2012.

I 2012 har konsernet økt andelen lån overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS med 1 370,2 mill kr. Per 31. desember 2012 var utlån på til sammen 5 443,0 mill kr (4 072,8 mill kr) overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

Konsernets gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer var per 31. desember 2012 på 3 780,1 mill kr (4 549,2 mill kr). Konsernet har i tillegg ansvarlig lån på til sammen 253,2 mill kr, og fondsobligasjoner på til sammen 196,6 mill kr. Banken har ikke emittert ny ansvarlig lånekapital i 2012 (se note 36).

Lån fra Kredittinstitusjoner var per 31. desember 2012 på 523,6 mill. kr (577,3)

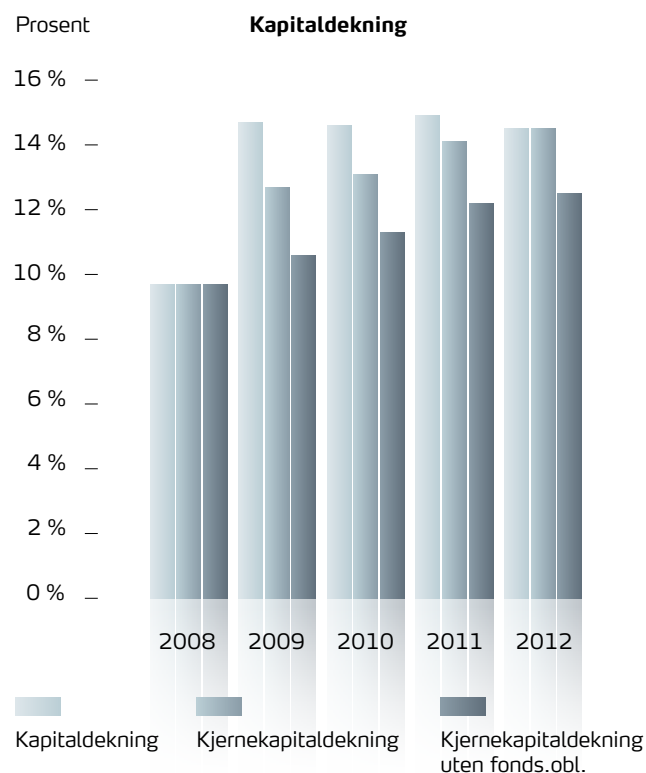
Bankens likviditetsrisiko er redusert gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Konsernet vil videre tilpasse seg til de nye likviditets- og kapitalkrav som ventes innført i løpet av de nærmeste årene, blant annet gjennom å øke andelen lån med lang løpetid.

Bankens styre har vedtatt en likviditetsstrategi som blant annet inneholder beredskapsplaner og stressanalyser.

Innskuddsdekningen har vært relativt stabil gjennom året og var ved utgangen av 2012 på 75,89 % (70,31 %).

Styret vurderer likviditetssituasjonen som god. Verdensøkonomien er imidlertid fremdeles betydelig stimulert av myndighetstiltak og tilbakeslag må forventes, noe som raskt kan påvirke finansieringsmulighetene for norske banker. Av den grunn vil styret og administrasjonen gi området mye oppmerksomhet også i tiden fremover.

Soliditet

Konsernets egenkapital var ved utgangen av 2012 på 1 520,3 mill kr (1 403,5 mill kr).

Kjernekapitaldekningen var på 14,54 % (14,25 %) og kapitaldekningen var 14,54 % (14,75 %). Ren kjernekapitaldekning utgjorde på samme tid 12,49 % (12,19 %).

Styret har ikke fastsatt mål på kapitaldekningen, men har i stedet valgt å sette en nedre grense. Kjernekapitaldekningen skal til enhver tid være over 12 %, mens ren kjernekapitaldekning skal være over 10 %. Kapitaldekningen til konsernet befinner seg godt over disse rammene i dag.

Finansdepartementet har i brev til Finanstilsynet bedt om en vurdering av risikovektene for boliglån. Det legges føringer i brevet på høyere boliglånsvektning for IRB banker. Dette påvirker ikke SpareBank 1 Østfold Akershus i første hånd, men dersom det også innføres strengere krav til standardbankene, slik det åpnes opp for i brevet, vil dette få negativ påvirkning på kapitaldekningen til konsernet. Utviklingen knyttet til dette følges nøye.

Morbanken eller dets datterselskaper er ikke involvert i noen rettstvister som vurderes å ha betydning for konsernets soliditet eller lønnsomhet.

Styret anser kapitaldekningen og soliditeten som tilfredsstillende.

Datterselskap

Datterselskapene bidrar gjennom sine produkter og tjenester til at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, og et bedre inntjeningsgrunnlag for banken. Gjennom god intern samhandling og felles markedsføring er konsernet en totalleverandør av finansielle tjenester og produkter.

Nekor Gårdselskap AS er et rent forvaltningsselskap med et overordnet mål å forvalte egne og morbankens eiendommer. Selskapets primære markedsområder er de kommuner som konsernet opererer i. Nekor Gårdselskap AS hadde ved utgangen av 2012 et resultat etter skatt på 1,7 mill kr (2,5 mill kr).

EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS driver eiendomsmegling i Vestby, Drøbak, Askim, Moss og Fredrikstad. Selskapet hadde ved utgangen av 2012 et resultat etter skatt på 0,8 mill kr (1,1 mill kr).

EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS driver eiendomsmegling i Sarpsborg. Resultat etter skatt for 2012 var på 0,4 mill kr (0,7 mill kr).

EiendomsMegler 1 Østfold AS driver eiendomsmegling i Halden. Resultat etter skatt for 2012 var på 0,8 mill kr (1,4 mill kr).

SpareBank 1-alliansen

SpareBank 1-alliansen består av totalt 15 selvstendige banker, SpareBank 1 Gruppen AS med datterselskaper, Bank 1 Oslo AS og BN Bank ASA.

Alliansen er et bank- og produktsamarbeid og er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer SpareBank 1 Gruppens produkter og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurransevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling. Markedsinnsatsen i alliansen er i hovedsak rettet mot personmarkedet, små og mellomstore bedrifter og forbund tilknyttet LO.

Selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA utgjør den administrative overbyggingen for alliansesamarbeidet. Selskapet ivaretar finansiering av og eierskap til applikasjoner, konsepter, kontrakter og merkevare på vegne av deltakerne i alliansesamarbeidet.

Selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA eies av SpareBank 1 SR-Bank (17,74 %), SpareBank 1 SMN (17,74 %), SpareBank 1 Nord-Norge (17,74 %), Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA (17,74 %), Sparebanken Hedmark (11,3 %), SpareBank 1 Gruppen AS (10,0 %) og Bank 1 Oslo AS (7,74 %)

SpareBank 1 Gruppens hovedfunksjoner innen SpareBank 1-alliansen er todelt:

- Drive og utvikle finanskonsernet med produksjon og leveranse av konkurransedyktige produkter og tjenester for distribusjon gjennom alliansebankene, øvrige banker, som har distribusjonsavtale med selskap i SpareBank 1 Gruppen, og LO. Dette arbeidet er organisert i selskapet SpareBank 1 Gruppen AS.
- Drive og utvikle alliansesamarbeidet med felles forvaltning, utvikling og gjennomføring av aktiviteter som gir stordrifts- og kompetansefordeler. Dette arbeidet er organisert i selskapet Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av: SpareBank 1 SR-Bank (19,5 %), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 %), SpareBank 1 SMN (19,5 %), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 %), Sparebanken Hedmark (12 %), samt Landsorganisasjonen/fagforbund tilknyttet LO (10 %).

SpareBank 1 Gruppen AS er morselskapet i konsernet som består av SpareBank 1 Skadeforsikring AS (100 %) (eier 100% av aksjene i Unison Forsikring AS), SpareBank 1 Livsforsikring AS (100 %), ODIN Forvaltning AS (100 %), SpareBank 1 Medlemskort AS (100 %), SpareBank 1 Gruppen Finans AS (100 %) (eier 100 % av aksjene i Conecto AS) og SpareBank 1 Markets AS (97,2 %).

Produktselskapene etablert under SpareBank 1 Gruppen AS og alliansebankene har utviklet en felles teknologiplattform. Erfaringsutveksling og overføring av kompetanse innenfor alliansen, basert på beste praksis, er et viktig element for å utvikle alliansen videre. Som et ledd i denne satsingen er det etablert kompetansesentra for henholdsvis Kredittstyring i Stavanger, Betaling i Trondheim og Læring i Tromsø.

SpareBank 1 Østfold Akershus har ved utgangen av 2012 eierandeler i Samarbeidende Sparebanker AS, Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS (eier 19,5 % av BN Bank ASA) og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS (eier 19,5 % av SpareBank 1 Oslo Akershus AS) på henholdsvis 15,59 %, 12,62 % og 15,44 %.

Regnskapsprinsipper

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2012 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS). Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC).

Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Risikoinformasjon

Styret har vedtatt rammebetingelser som ivaretar morbankens behandling og oppfølging av de risikoområder som er knyttet til bankens forretningsdrift. Konsernstrategi, «Strategi og policy for risiko- og kapitalstyring», og underliggende strategier for hver risikokategori og hvert forretningsområde oppdateres årlig, og er med på å sette rammer som medfører at SpareBank 1 Østfold Akershus drives med moderat til lavt risikonivå.

Styret mottar og gjennomgår med administrasjonen kvartalsvis en rapport over morbankens forskjellige risikoeksponeringer, samt virksomheten sett opp i mot vedtatt strategi og interne/eksterne rammer. Bankens vesentligste risikoer er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Det er styrets policy at konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus skal ha en moderat kredittrisikoprofil. Kredittrisiko defineres som risiko for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne til å oppfylle sine forpliktelser overfor banken. Kredittrisiko ansees å være det vesentligste risikoområdet i bankens virksomhet, og er under kontinuerlig overvåking. Overvåkingen av risikoen i porteføljen skjer bl.a. ved hjelp av bankens risikoklassifiseringssystem hvor hver enkelt kunde, på bakgrunn av objektive kriterier, klassifiseres etter misligholdssannsynlighet og tapsgrad gitt mislighold (sikkerhet). Scorekortene er utarbeidet av Kompetansesenter for Kredittstyring (KFK) som er et samarbeidsprosjekt i SpareBank 1-alliansen. Den samme klassifisering danner grunnlag for støtte i den enkelte kredittbeslutning.

I tillegg har banken risikobasert fullmaktstruktur, kredittpolicy og -rutiner, som gir detaljerte retningslinjer for hvordan kredittvirksomheten i banken skal utøves.

Lån til privatmarkedet ytes på bakgrunn av kredittscoring kombinert med individuell vurdering av tilbakebetalingsevnen hvor vi tar høyde for en økt rentebelastning. Finanstilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis for lån til boligformål er innarbeidet i rutineene.

Dette sammen med det faktum at 92 % av morbankens brutto utlån er til kunder i bankens primærområde, gjør at kredittrisikoen i boliglånporteføljen anses for å være lav.

Banken legger vekt på å ha tette relasjoner til sine næringskunder, og låner kun ut til kunder i bankens primærområde.

Styret har som målsetning at lån til næringsvirksomhet skal utgjøre 25 % av bankens samlede utlån. Per i dag utgjør andelen 21 %. Styret overvåker løpende bankens eksponering innenfor de ulike bransjer, samt størrelsen på enkeltengasjementer.

Største delen av lån innenfor næringssegmentet er pantet i fast eiendom. Allikevel representerer næringslån høyere risiko enn privatlån. De foregående årene med lav konjunktur gav større utfordringer for flere av våre kunder. Trenden med migrering til dårligere risikoklasser snudde i 2011, og er ytterligere styrket i 2012. Næringsengasjementene følger nå en mer positiv risiko- og

markedsutvikling. Banken ønsker vekst med noe høyere andel i BM segmentet. Som følge av dette er det tilsatt økt kompetanse samtidig som det er høyt fokus på utvikling av kredittkunnskap. Utviklingen i utlånsporteføljen følges tett opp med overvåking av porteføljens misligholds-sannsynlighet (PD) og øvrige misligholdsrapporter og risikorapporter. Tiltak og fokusområder vurderes løpende med bakgrunn i utviklingen i tallmaterialet.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger.

Styret har vedtatt en strategi for likviditetsstyring. Den blir gjennomgått minimum en gang i året. Strategien inneholder konkrete rammer og styringsparametere, retningslinjer for diversifisering og retningslinjer for rapportering. Inkludert er også en beredskapsplan for likviditet.

Konsernet reduserer sin likviditetsrisiko gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder og forfallstidspunkter. Fremdeles er usikkerheten i finansmarkedene åpenbare og medfører at banken også i 2013 vil sitte med høy likviditetsreserve.

Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde, og innskuddsdekningen målt som innskudd i prosent av brutto utlån i konsernet viser en økning fra 70,3 % til 75,9 % ved utgangen av 2012.

Utviklingen i innskuddsdekningen og likviditeten følges løpende av administrasjonen, og rapporteres til styret månedlig.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og verdipapirkurser.

Markedsrisiko oppstår i konsernet hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften, som funding og rente- og valutahandel.

Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene blir gjennomgått og vedtatt av hovedstyret minimum en gang årlig. Risikostørrelsen overvåkes løpende og følges opp gjennom periodevise rapporter til hovedstyret.

Banken benytter et markedsledende verdipapirsystem for å styre og kontrollere bankens markedsrisiko.

Renterisiko oppstår hovedsakelig fra fastrenteutlån og funding i fastrentepapirer. Renterisikoen for alle renteposisjoner kan uttrykkes ved å se på endringen i verdien på renteinstrumentene ved en endring på 1 prosentpoeng.

Som et ledd i den løpende likviditetsstyringen har SpareBank 1 Østfold Akershus behov for å disponere en beholdning av verdipapirer som kan benyttes på flere måter for å regulere konsernets behov for likviditet og som grunnlag for sikkerhetsstillelse i Norges Bank. Banken har kun rammer for å eie høykvalitetsobligasjoner. Beholdningen av verdipapirer var på 1 521,1 mill kr (1 404,0 mill kr) og blir bokført til virkelig verdi over resultatet.

Valutavirksomheten er i all hovedsak knyttet til kundehandler. Dette innebærer at det skal holdes begrensede valutaposisjoner. Konsernet er i liten grad involvert i valutarelaterte instrumenter og bankens aggregerte valutaposisjoner er betydelig under maksimalrammene.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko kan defineres som risikoen for tap som følge av:

- Menneskelig svikt og utilstrekkelig kompetanse
- Svikt i IKT-systemer
- Uklar policy, strategi eller rutiner
- Kriminalitet og interne misligheter
- Andre interne årsaker

Operasjonell risiko representerer både på kort og lang sikt en trussel som kan medføre en vesentlig kostnad. Konsernet skal derfor til en hver tid ha en effektiv risikostyring, og overvåke slik at enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko ikke skal kunne skade konsernets stilling i alvorlig grad. Konsernet har en moderat risikoprofil for operasjonell risiko, og arbeider kontinuerlig med risikoreducerende tiltak.

Eierrisiko

Eierrisiko er risiko for at SpareBank 1 Østfold Akershus blir påført tap av innskutt kapital eller må tilføre ny kapital i strategisk eide selskap, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift. SpareBank 1 Østfold Akershus har i hovedsak eierrisiko gjennom indirekte eierandeler i SpareBank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA og Bank 1 Oslo AS, samt gjennom direkte eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Næringskreditt AS, SpareBank 1 Kredittkort AS og SpareBank 1 Verdipapirservice AS.

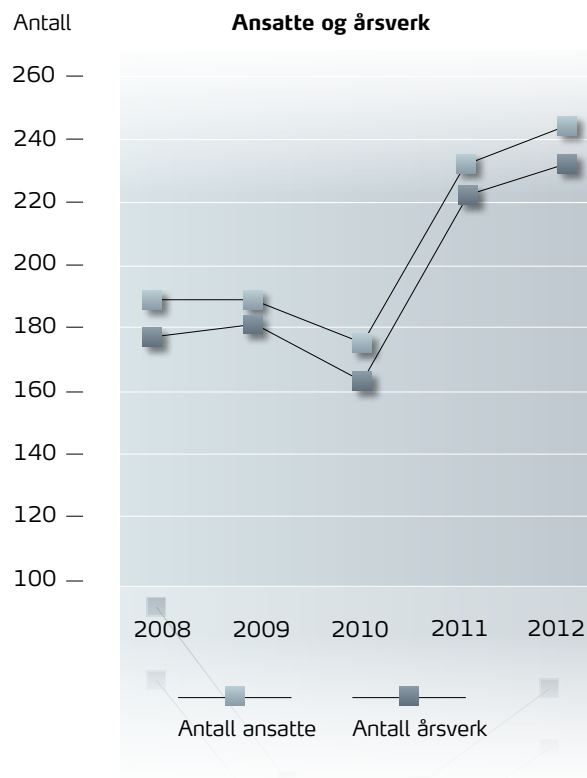
Kapitalstyring

Kapitalstyringen skal sikre at SpareBank 1 Østfold Akershus balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske målbilde og vedtatte strategi.
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra den valgte risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører.
- Konkurransedyktig avkastning
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde.
- At ingen enkelthendelse skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse fremskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag er stresstester. Det gjøres stresstester av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for en rekke ulike negative makroøkonomiske hendelser. SpareBank 1 Østfold Akershus har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner på likviditets- og kapitaldekningsområdet for i størst mulig grad å kunne håndtere slike kriser hvis de skulle oppstå. Banken rapporterer kapitaldekning etter standardmetoden.

Medarbeidere, kompetanse og arbeidsmiljø

Ved utgangen av 2012 hadde konsernet 245 ansatte mot 236 året før. Dette utgjorde 230 årsverk (221). Vi har gjennom ansettelser økt vår evne til å møte potensialet i våre markedsområder. SpareBank 1 Østfold Akershus oppleves som en attraktiv arbeidsgiver og vi tiltrekker dyktige medarbeidere til utlyste stillinger.

Kompetanseutvikling

Rådgivning og kompetanse skal være et av bankens fremste konkurransefortrinn og bidra til at vi er den anbefalte banken for så vel næringslivet som for privatkunder. Kontinuerlig utvikling av medarbeiderne for å tilby kundene den beste rådgivning og kundeopplevelse er derfor høyt prioritert.

Banken har gode systemer og prosesser for å ivareta behov for kompetanseutvikling. I 2012 har det vært mange kurs og fagsamlinger for rådgiverne. Samtlige som driver privatøkonomisk rådgivning har gjennomført autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere og godkjenningsordningen for skadeforsikring. Banken vil fremover ha høy fokus på å autorisere/godkjenne nye rådgivere og ivareta kontinuerlig kunnskapsoppdatering.

Våre medarbeidere skal til enhver tid være oppdatert og holde en høy standard innen sitt fagområde. Vi har som mål at vi skal ligge i forkant av de krav som marked og myndigheter stiller. Ny teknologi og kanalsamspill åpner for nye måter å arbeide på. Det gir spennende muligheter for medarbeidere og vil ha betydning for organisering og type kompetanse i fremtidens finansforetak. Utvikling av prosesser som ivaretar den gode kundeopplevelsen vies stor oppmerksomhet slik at vi skal oppleves som proaktiv og konkurransedyktig i kundeforholdene i alle kanaler.

Bankens talentutviklingsprogram skal bidra til å videreutvikle kompetanse og kultur som gjør at vi møter fremtiden med et mulighetsorientert fokus.

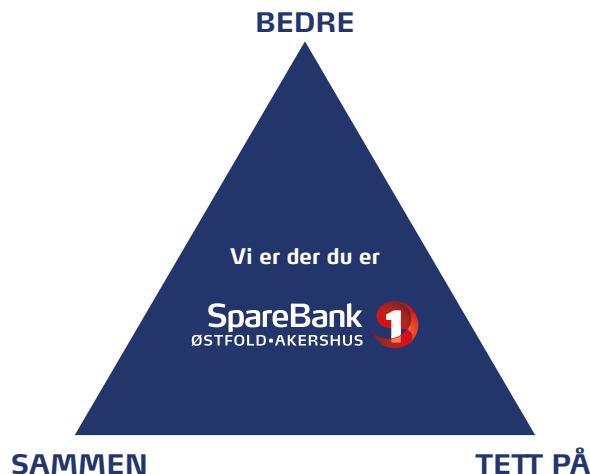
Medarbeiderskap, ledelse og organisasjonskultur

For å skape nødvendige resultater som gir gode vilkår til kunder, lokalsamfunn og eiere kreves dyktige, engasjerte medarbeidere og ledere med felles norm for fokus og handlinger.

Et av målene etter fusjonsprosessen har vært å utvikle en kultur som sikrer fellesskap som en bank. Det er etablert en organisasjonskulturplattform gjennom en prosess som har involvert store deler av organisasjonen. Begrepene «tett på, sammen, bedre» skal identifisere og utvikle kulturen.

Lederferdigheter er en kritisk faktor for å virkeliggjøre strategien og bygge kultur gjennom engasjement hos medarbeidere. Lederutviklingsprogrammet som er igangsatt skal dyktiggjøre lederne ytterligere i lederrollen.

Vi skal være tett på, sammen og bedre overfor kollegaer, kunder og samfunnet for øvrig

Programmet er skreddersøm med utgangspunkt i vår leder- og organisasjonskulturplattform, strategi og utfordringer i lederhverdagen. Gjennom ulike prosesser skal programmet også bidra til å styrke medarbeiderskap og implementere organisasjonskultur som bidrar til gode kundeopplevelser og resultatskaping.

Etiske regler er en del av organisasjonskulturen og konsernets etikkregler ble revidert i 2012. Etikkreglene skal bidra til bevissthet om og etterlevelse av den høye etiske standarden som kreves av medarbeiderne i alle deler av konsernet.

HMS

Evne til å tiltrekke, utvikle og beholde riktig kompetanse er en suksessfaktor for banken. For å beholde dyktige medarbeidere må vi oppfattes som attraktive internt. Viktige faktorer i så måte er at den enkelte opplever et godt og utviklende arbeidsmiljø, god ledelse, meningsfulle oppgaver og en god jobbsituasjon hva gjelder autonomi og fleksibilitet. Arbeidsmiljøet i konsernet vurderes som godt.

Samtlige av bankens ledere og verneombud er pålagt å gjennomføre e-læringsprogram i HMS. I løpet av 2013 skal alle ledere ha vært igjennom programmet.

Det arbeides målrettet med sikkerhetsområdet ved forebygging gjennom sikkerhetsrutiner og opplæring. Det har vært gjennomført trening og øvelser for å håndtere rans-, krise- og trusselsituasjoner for medarbeidere på samtlige bankkontorer. Det har i 2012 ikke vært ulykker eller skader på arbeidsplassen.

Vi arbeider fortsatt med å redusere sykefraværet ytterligere gjennom oppfølging av medarbeidere i samarbeid med bedriftshelsetjeneste og samarbeidspartnere innenfor helseforebygging/behandling. Et tiltak er prosjektet «raskere avklaring» gjennom

samarbeidspartneren Fokus på din helse. Et opplegg som har tatt tak i den totale helsesituasjonen til personer i programmet og bidratt med avklaring ift. arbeids-/ livssituasjon med forslag til videre tiltak/oppfølging. Erfaringen med vår nyetablerte helseforsikring er at den bidrar til forebygging og reduksjon av sykefravær. Banken hadde i 2012 et gjennomsnittlig sykefravær på 5,45 % mot 5,6 % året før.

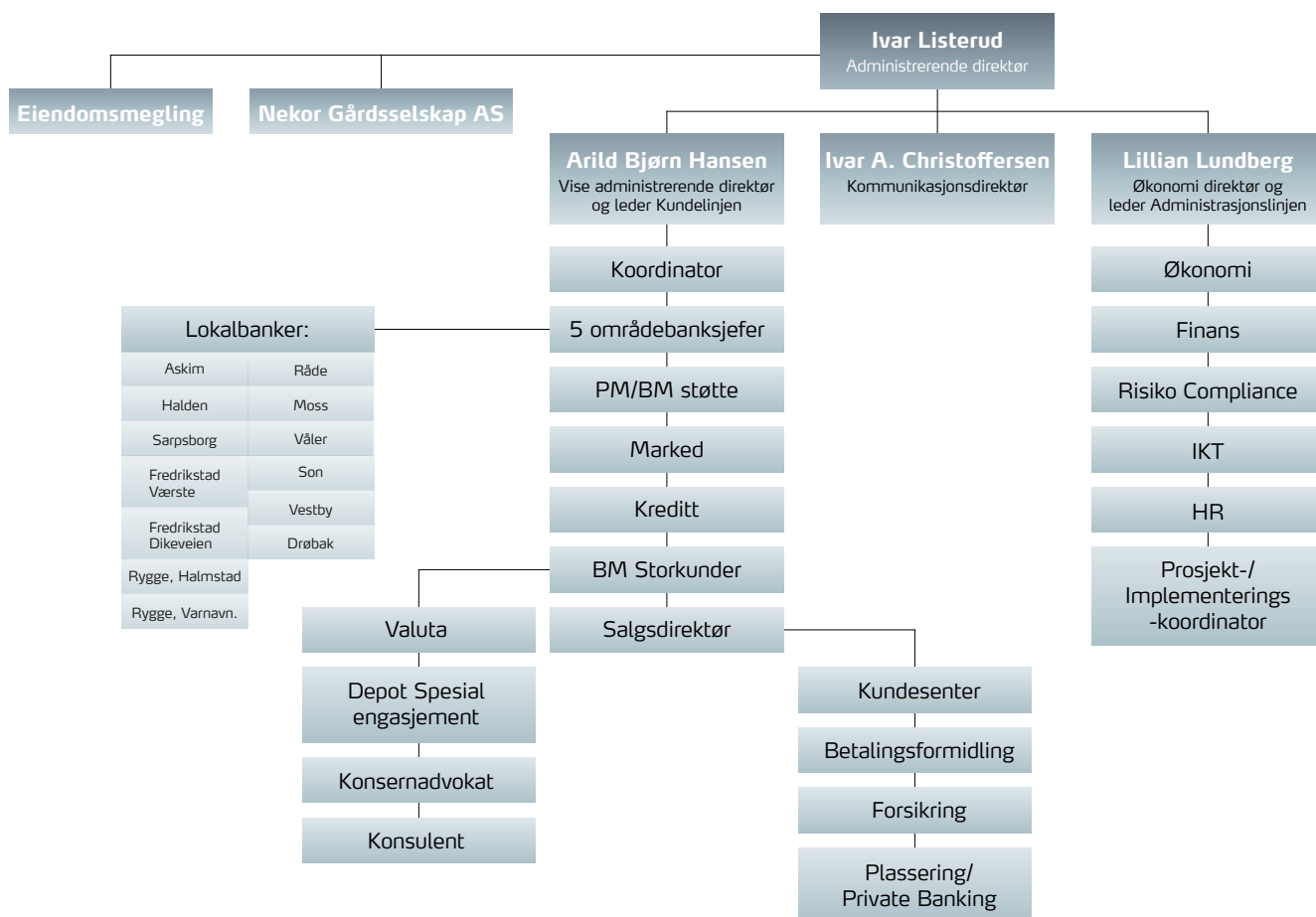
Banken undertegnet i 2012 en ny IA-avtale med NAV.

Det arbeides for å forhindre diskriminering som følge av nedsatt funksjonsevne, etnisitet, nasjonal opprinnelse, hudfarge, religion eller livssyn. Dette omfatter blant annet bevissthet og oppfølging knyttet til rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og beskyttelse mot trakassering.

Ytre miljø

Det jobbes bevisst med miljøriktige tiltak. Jordvarme/ fjernvarme benyttes til oppvarming og kjøling i noen av bankens bygninger. Kildesortering av papir er igangsatt. Kartlegging og oppfølging av påvirkning på det ytre miljø og konsernets miljøregnskap danner grunnlag for tiltak som ytterligere kan forbedre konsernets miljøpåvirkning. Det vises til eget kapittel knyttet til dette.

Bankens organisasjonsstruktur er som følger:

Organisasjon og tillitsvalgte

Bankens konsernledelse består av administrerende direktør Ivar Listerud, viseadministrerende direktør Arild Bjørn Hansen (Kundelinjen), Økonomi og administrasjonsdirektør Lillian E. Lundberg (Administrasjonlinjen) og Kommunikasjonsdirektør Ivar A. Christoffersen.

Banken har 5 lokalstyrer:

- Område 1. Aurskog-Høland, Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby og Ås
- Område 2. Moss, Rygge, Råde og Våler
- Område 3. Fredrikstad og Hvaler
- Område 4. Halden, Sarpsborg, Aremark og Rakkestad
- Område 5. Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker og Rømskog

Bankens organisasjonsnummer er NO 837 884 942 og driver bankvirksomhet med hovedkontor (p.t.) i Kongensgate 21, 1501 Moss. For adresser på øvrige kundesentra vises til oversikt på siste side.

Likestilling

I bankens representantskap er det 36 medlemmer hvorav 14 kvinner og 22 menn. I bankens hovedstyre er det

9 faste medlemmer, av disse er 3 kvinner og 6 menn. Det er 1 kvinne og 3 menn i konsernets ledergruppe. Blant bankens 28 avdelingsledere/ lokalbanksjefer er det 12 kvinner og 16 menn. Av morbankens 208 ansatte er det 127 kvinner og 81 menn.

Det er et mål at begge kjønn er representert i balansert grad der beslutningene treffes og at det er mangfold i ledergruppene. Det legges vekt på kompetanse og egnethet i utvelgelsesprosesser, og det er ingen forskjeller i forhold til kvinner og menns mulighet til å søke videre utvikling og nye stillinger. Kriterier for fastsettelse av lønn er heller ikke påvirket av den ansattes kjønn. Det er fleksible ordninger som tilrettelegger for å kombinere karriere og familieliv. Morbanken er fleksibel i forhold til å innvilge deltidsordninger for kvinner og menn som er i en omsorgssituasjon.

Styrets oppfatning er at morbankens personalforvaltning utøves innenfor rammen av de intensjoner som likestillingsloven signaliserer.

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre egenkapitalbeviserens, innskytternes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert. Hovedprinsippene bygger på åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet. En nærmere beskrivelse av konsernets policy for eierstyring og selskapsledelse finnes i eget kapittel.

Egenkapitalbevis

Bankens eierandelskapital utgjør 928 839 900 kroner fordelt på 9 288 399 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Det var registrert 959 eiere av bankens egenkapitalbevis ved utgangen av 2012 mot 1000 i 2011. Antall eiere hjemmehørende i konsernets primærnedslagsfelt utgjorde 437 eller 45,6 % av antall eiere, mens de eide 89,6% av antall utstedte egenkapitalbevis. Ved utgangen

av 2012 kontrollerte de 20 største eierne 91,4 % av egenkapitalbeviskapitalen mot 91,0 % året før.

Ved utgangen av 2012 var kursen på bankens egenkapitalbevis 68,50 kroner, mot 77,50 kroner ved utgangen av 2011, en kursnedgang på 11,6 %.

Fremtidsutsikter

Mindre sannsynlighet for kollaps i Eurosonen har bidratt til å redusere risikopremien i mange markeder. De underliggende problemene er imidlertid ikke løst. Mange land i Eurosonen vil slite med store budsjettunderskudd og høy gjeld i mange år fremover. I tillegg har mange land store utfordringer med underkapitalisert banksektor, massearbeidsledighet og svak økonomisk vekst.

Frykten for en dypere global resesjon er tilsynelatende dempet, men veien videre er fortsatt preget av usikkerhet.

Den store politiske viljen til å gjøre det som er nødvendig for å holde eurosonen sammen kombinert med den økonomiske situasjonen i Norge, der SpareBank 1 Østfold Akershus har all sin virksomhet, underbygger styrets økte optimisme.

Usikkerhet rundt bankers rammebetingelser er imidlertid krevende for hele næringen.

Vi går inn i et år med stor usikkerhet knyttet til fremtidige regler for kapitaldekning. Det eneste sikre synes å være at kravene til soliditet og kapitaldekning kommer til å øke. Dette vil være faktorer som vesentlig vil påvirke bankers handlefrihet og vekst fremover. Det er derfor med stor interesse vi følger utviklingen.

Konsernet avlegger et godt resultat for 2012, styrker sin soliditet og ser et stort potensial i sitt markedsområde i 2013. Utnyttelsen av potensialet vil imidlertid avhenge av utviklingen i rammebetingelsene. Konsernet er godt i gang med reprising av bedriftsmarkedet og med tilpasning av innskuddsrentene til markedsnivået. Med dette på plass ligger forholdene vel til rette for et godt resultat også i 2013.

Moss, den 31. desember 2012 / 1. mars 2013
I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Håkon Magne Knudsen
Fungerende styreleder

Randi Sæter

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Tove Mangård

Tormod Johan Melnæs

Trond Christen Anstensrud

Janne-Gerd Kanebog
Ansattes repr.

Ivar Listerud
Adm. Direktør

Resultatregnskap

MORBANK			KONSERN		
2011	2012	(i hele tusen kroner)	Noter	2012	2011
637 411	746 918	Renteinntekter		738 121	633 457
431 286	486 879	Rentekostnader		485 696	429 048
206 125	260 039	Netto renteinntekter	6,42	252 425	204 409
105 663	161 762	Provisjonsinntekter		206 802	138 336
9 185	12 594	Provisjonskostnader		12 752	9 196
58 410	1 337	Andre driftsinntekter		3 756	67 455
154 889	150 505	Netto provisjonsinntekter og andre inntekter	7	197 806	196 595
2 923	4 269	Utbytte		4 269	2 923
8 026	23 716	Netto resultat fra eierinteresser		25 449	17 286
- 10 638	23 946	Netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter		58 481	- 10 071
310	51 932	Netto gevinst/tap på finansielle instrumenter	8,25	88 199	10 137
361 324	462 475	Sum netto inntekter		538 430	411 142
105 565	141 426	Personalkostnader	9,35	169 634	125 694
114 928	135 155	Andre driftskostnader	10	149 688	126 618
220 493	276 581	Sum driftskostnader før tap på utlån		319 322	252 313
140 831	185 894	Driftsresultat før tap på utlån		219 108	158 829
29 724	- 21 007	Tap på utlån og garantier	15	31 475	29 724
111 107	206 901	Driftsresultat før skatt		187 632	129 104
10 891	58 795	Skattekostnad	11	45 226	12 021
100 216	148 106	Årsresultat fra videreført virksomhet		142 407	117 083
		Resultat virksomhet holdt for salg, etter skatt	26	- 5 431	- 8 263
100 216	148 106	Årsresultat		136 976	108 820
100 216	148 106	Majoritetsandel av årsresultat		136 869	108 147
		Resultat ikke kontrollerende eierinteresser		107	673
		Pr egenkapitalbevis:	38		
33,29	14,69	- Årsresultat/utvannet årsresultat		13,58	35,93
9,87	14,69	- Årsresultat per utbytteberettiget egenkapitalbevis		13,58	10,79
33,29	14,69	- Årsresultat/utvannet årsresultat fra videreført virksomhet		14,12	38,90
9,87	14,69	- Årsresultat fra videreført virksomhet per utbytteberettiget egenkapitalbevis		14,12	11,64

Resultatregnskap (forts)

Utvidet resultat ¹⁾

MORBANK				KONSERN	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	Noter	2012	2011
100 216	148 106	Årsresultat		136 976	108 820
		Utvidet resultat:			
0	0	Andel av utvidet resultat i felleskontrollert virksomhet		973	- 9 633
1 472	1 315	Endring i virkelig verdi for investeringer tilgjengelig for salg	21	1 315	1 441
0	0	Skatteeffekt på resultatposter over utvidet resultat	11	0	0
1 472	1 315	Sum øvrige resultatposter ført over utvidet resultat		2 288	- 8 191
101 688	149 421	Totalresultat		139 264	100 629
		Totalresultat fordeling:			
101 688	149 421	Majoritet		139 157	99 956
		Ikke kontrollerende eierinteresser		107	673
		Pr egenkapitalbevis:	38		
33,78	14,82	- Totalresultat/utvannet totalresultat		13,81	33,08
10,11	14,82	- Totalresultat per utbytteberetiget egenkapitalbevis		13,81	9,90

1) Utvidet resultatregnskap består av poster ført direkte mot egenkapitalen som ikke er transaksjoner med eiere, jfr. IAS 1.

Balanse

MORBANK			KONSERN		
2011	2012	(i hele tusen kroner)	Noter	2012	2011
345 817	72 577	Kontanter og fordringer på sentralbanker		72 579	345 824
425 161	440 073	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12,23,24	440 073	425 161
14 587 088	14 105 540	Netto utlån til kunder	13,14,15	13 969 604	14 448 420
1 404 036	1 521 176	Sertifikater og obligasjoner	19,23,33	1 521 176	1 404 036
76 677	66 806	Finansielle derivater	20,23	66 806	76 677
257 731	336 066	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	21,23	336 066	257 731
261 849	279 160	Investering i eierinteresser	25	358 827	333 543
25 344	30 249	Investering i konsernselskaper	23,25	0	0
0	0	Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	26	87 769	89 717
29 550	25 673	Immatrielle eiendeler	30	25 673	29 550
0	0	Investeringseiendommer	29	28 977	28 917
108 377	100 694	Andre varige driftsmidler	29	152 970	162 681
0	0	Utsatt skattefordel	11	1 405	1 208
64 720	90 652	Andre eiendeler	31	105 940	80 284
17 586 350	17 068 665	Eiendeler	40	17 167 866	17 683 749
647 309	316 137	Gjeld til kredittinstitusjoner	12,23	316 137	647 309
207 478	207 478	Innlån statsforvaltning vedr. bytteordning OMF		207 478	207 478
10 244 923	10 691 122	Innskudd fra og gjeld til kunder	23,32	10 675 298	10 225 580
4 549 246	3 780 100	Gjeld stiftet ved ustedelse av verdipapirer	23,33	3 780 100	4 549 246
26 574	23 825	Finansielle derivater	20,22,23	23 825	26 574
8 077	41 748	Betalbar skatt	11	42 991	9 194
14 288	17 922	Utsatt skatt	11	24 713	20 893
140 657	113 772	Annen gjeld og pensjonsforpliktelse	34,35	127 175	143 647
253 953	253 230	Ansvarlig lånekapital	36	253 230	253 953
196 406	196 626	Fondsobligasjon	36	196 626	196 406
16 288 912	15 641 960	Sum gjeld	40	15 647 573	16 280 280
928 840	928 840	Egenkapitalbevis		928 840	928 840
- 2 350	- 2 350	Egne egenkapitalbevis		- 2 350	- 2 350
147 575	147 575	Overkursfond		147 575	147 575
93 279	164 956	Utjevningsfond		164 956	93 279
18 577	38 082	Avsatt utbytte		38 082	18 577
100 382	106 502	Grunnfondskapital		106 502	100 382
1 578	0	Gavefond		0	1 578
9 418	39 665	Fond for urealiserte gevinster		57 413	27 089
139	3 434	Annen egenkapital		79 275	87 173
1 297 439	1 426 705	Sum		1 520 296	1 402 143
0	0	Ikke kontrollerte eierinteresser		0	1 326
1 297 439	1 426 705	Sum egenkapital		1 402 143	1 403 469
17 586 350	17 068 665	Gjeld og egenkapital		17 167 866	17 683 749

Moss, den 31. desember 2012 / 1. mars 2013
I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Håkon Magne Knudsen
Fungerende styreleder

Randi Sæter

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Tove Mangård

Tormod Johan Melnæs

Trond Christen Anstensrud

Janne-Gerd Kanebog
Ansattes repr.

Ivar Listerud
Adm. Direktør

Endring i egenkapital

Endring i egenkapital - Morbank

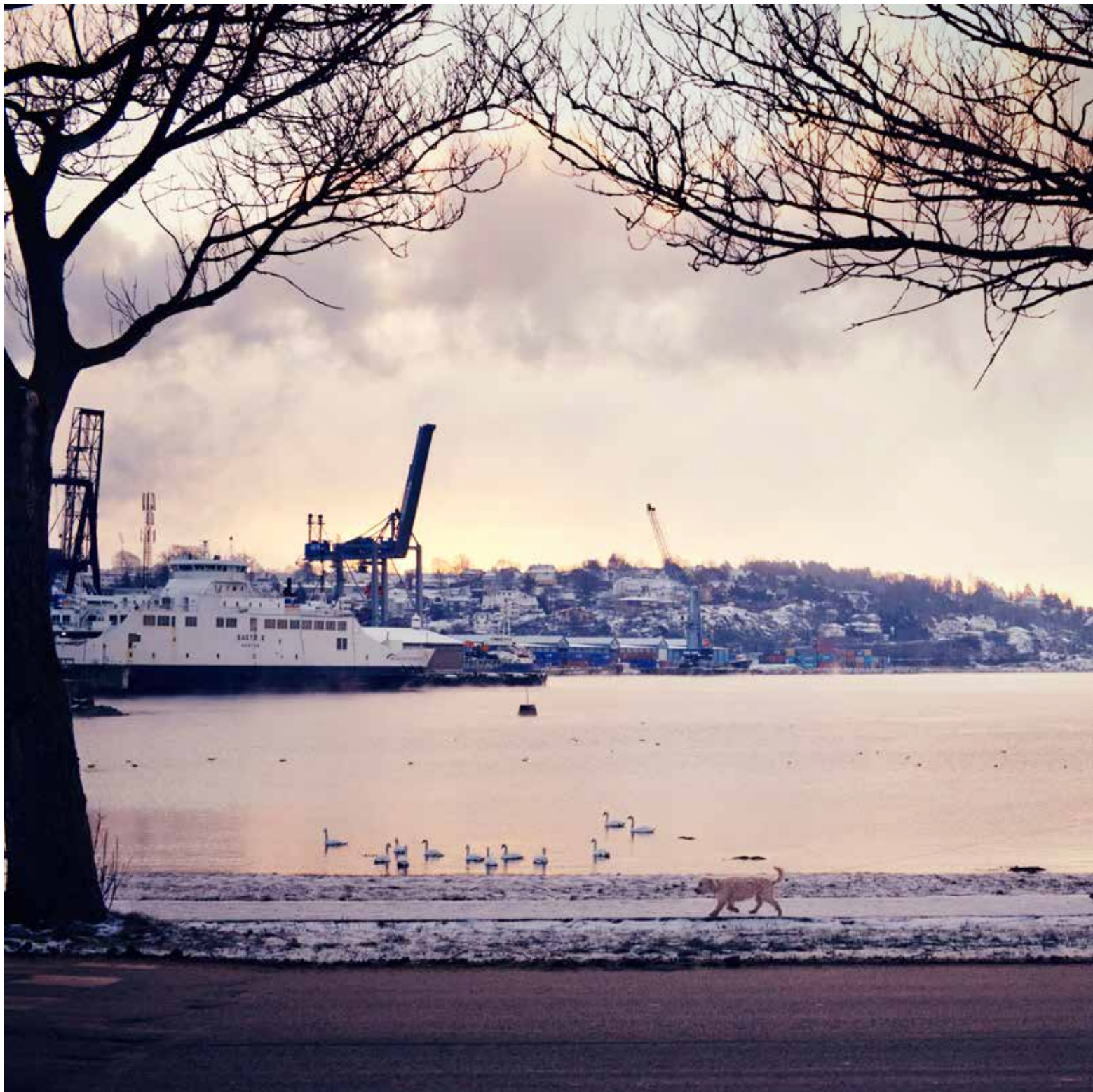
(Hele tusen kroner)	Egenkapitalbevis	Egne egenkapitalbevis	Overkursfond	Utejevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Avsatt utbytte	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2010	147 260		5 249	20 143	656 845	46 579	7 336	17 035	10 794	911 240
Konvertering av grunnfondskap til EKB kapital	489 647		89 165		- 578 811					0
Kapitalutvidelse fusjon med Halden Sparebank	291 933		53 161		- 345 094					0
Økning egenkapital v/sammenslåing					345 094					345 094
Reklassifisering til grunnfondskapital					16 035			- 16 035		0
Ervarelse av egne egenkapitalbevis		- 2 350						138		- 2 212
Utbetalt utbytte på grunnfondsbevis i 2010									- 10 794	- 10 794
Avsatt til gaver for 2010								- 1 000		- 1 000
Utbetalt gaver i 2011 fra gavefondet						- 46 579				- 46 579
Aksjer til virkelig verdi med endring mot EK										
Disponert årsresultat				73 137	6 313	1 578	610		18 577	100 216
Disponert utvidet resultat							1 472			1 472
Egenkapital per 31.12.2011	928 840	- 2 350	147 575	93 280	100 382	1 578	9 419	139	18 577	1 297 439
Utbetalt utbytte på egenkapitalbevis i 2011									- 18 577	- 18 577
Utbetalt gaver i 2011 fra gavefondet						- 1 578				- 1 578
Disponert årsresultat				71 676	6 120		28 932	3 296	38 082	148 106
Disponert utvidet resultat							1 315			1 315
Egenkapital per 31.12.2012	928 840	- 2 350	147 575	164 956	106 502		39 666	3 435	38 083	1 426 705

Endring i egenkapital - Konsern

(Hele tusen kroner)	Egenkapitalbevis	Egne egenkapitalbevis	Overkursfond	Utejevningsfond	Grunnfondskapital	Gavefond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	Avsatt utbytte	Ikke kontrollerte interesser	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2010	147 260		5 249	20 142	656 846	46 578	24 599	106 413	10 794	0	1 017 881
Konvertering av grunnfondskap til EKB kapital	489 647		89 165		-578 811						0
Kapitalutvidelse fusjon med Halden Sparebank	291 933		53 161		-345 094						0
Økning egenkapital v/sammenslåing					345 094						345 094
Reklassifisering til grunnfondskapital					16 035			-16 035			0
Ervarelse av egne egenkapitalbevis		-2 350						138			- 2 212
Minoritet								-653		653	
Korreksjoner mot FUG							569	-121			448
Utbetalt utbytte på egenkapitalbevis i 2010									-10 794		- 10 794
Avsatt til gaver for 2010								-1 000			- 1 000
Utbetalt gaver i 2011 fra gavefondet						-46 579					- 46 579
Disponert årsresultat				73 137	6 313	1 578	481	8 064	18 577	673	108 823
Disponert utvidet resultat							1 441	-9 633			- 8 192
Egenkapital per 31.12.2011	928 840	-2 350	147 575	93 280	100 382	1 578	27 087	87 173	18 577	1 326	1 403 469
Korreksjoner knyttet til virksomhet holdt for salg								1 298			1 298
Utløsning av ikke kontrollerte eierinteresser								-2 253		-1 326	- 3 579
Utbetalt utbytte på egenkapitalbevis i 2011									-18 577		- 18 577
Utbetalt gaver i 2011 fra gavefondet						-1 578					- 1 578
Disponert årsresultat				71 676	6 120		29 011	-7 916	38 082	0	136 974
Disponert utvidet resultat							1 315	973			2 288
Egenkapital per 31.12.2012	928 840	-2 350	147 575	164 956	106 502	0	57 413	79 275	38 082	0	1 520 293

Kontantstrømoppstilling

MORBANK			KONSERN	
31.12.12	31.12.11	Kontantstrømoppstilling (i hele tusen kroner)	31.12.12	31.12.11
206 901	111 107	Resultat før skatt og minoriteter	187 632	129 104
- 21 007	29 724	Tap på utlån	31 475	29 724
15 338	10 152	Avskrivninger mv. av varige driftsmidler	18 363	12 602
34 535		Nedskrivning av aksjer i virksomhet holdt for salg		
- 34 645	- 11 266	Verdiregulering verdipapirer	- 34 645	- 11 266
	- 57 576	Inntektsført negativ goodwill		- 64 034
- 8 057	- 33 619	Betalbar skatt	- 8 755	- 34 749
193 066	48 522	Netto kontantstrøm fra driften	194 071	61 382
502 556	495 408	Endring netto utlån og overtatte eiendeler	447 340	506 120
- 117 141	42 433	Endring sertifikater og obligasjoner	- 117 141	42 433
- 374	- 9 410	Endring andre fordringer (forskuddsbet. kostn.)	- 382	- 9 543
- 15 686	35 186	Endring øvrige eiendeler	- 15 403	28 415
446 200	117 675	Endring innskudd kunder	449 718	109 970
- 331 172	- 49	Endring innskudd kredittinstitusjoner	- 331 172	667
- 21 472	9 200	Endring annen gjeld	- 12 838	17 254
- 8 164	10 295	Endring avsetn.påløpte kostnader og forpliktelser	- 6 779	- 3 932
647 811	749 260	Netto kontantstrøm fra virksomheten	607 415	752 766
- 3 778	- 7 649	Endring varige driftsmidler	- 4 835	- 21 782
- 147 202	- 38 634	Endring i aksjer som ikke inngår i handelsaktiviteter	- 100 849	- 27 998
- 150 980	228 224	Netto kontantstrøm investeringer	- 105 684	224 727
860 000	250 000	Låneopptak verdipapirer	860 000	250 000
-1 594 500	-1 042 500	Innfrielse verdipapirer	-1 594 500	-1 042 500
-	-	Utløsning av ikke kontrollerende eierandel	- 4 905	-
- 504	1 331	Innbetaling av ansvarlig kapital	- 504	1 331
- 20 155	- 58 372	Utbetaling av utbytte / gaver	- 20 155	- 58 372
- 789 805	- 860 808	Netto kontantstrøm finansiering	-1 620 064	- 860 807
- 258 329	127 942	Netto endring likvider	- 258 334	127 950
770 978	643 036	Likviditetsbeholdning IB	770 985	643 035
512 650	770 978	Likviditetsbeholdning UB	512 650	770 985

*Visjon:
Vi skal være den trygge og anbefalte banken
i våre markedsområder*

Note 1	- Generell informasjon	30
Note 2	- Regnskapsprinsipper	30
Note 3	- Finansiell risikostyring	37
Note 4	- Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper	40
Note 5	- Segmentinformasjon	42
Note 6	- Netto renteinntekter	44
Note 7	- Netto provisjonsinntekter	44
Note 8	- Netto inntekter fra finansielle instrumenter	45
Note 9	- Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte	46
Note 10	- Driftskostnader	50
Note 11	- Skatt	51
Note 12	- Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld	53
Note 13	- Utlån til og fordringer på kunder	54
Note 14	- Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån ..	58
Note 15	- Tap på utlån, garantier m.v.	59
Note 16	- Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring	62
Note 17	- Maks kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser	63
Note 18	- Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler	64
Note 19	- Sertifikater og obligasjoner	66
Note 20	- Finansielle derivater	66
Note 21	- Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	67
Note 22	- Klassifikasjon av finansielle instrumenter	68
Note 23	- Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter	72
Note 24	- Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost eller kostpris	74
Note 25	- Investeringer i eierinteresser	75
Note 26	- Eiendeler klassifisert som holdt for salg og virksomhet under avhendelse	77
Note 27	- Oppkjøp av virksomheter/virksomhetssammenslutning ..	78
Note 28	- Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper	81
Note 29	- Eiendom, anlegg og utstyr	82
Note 30	- Andre immaterielle eiendeler	83
Note 31	- Andre eiendeler	84
Note 32	- Innskudd fra og gjeld til kunder	84
Note 33	- Gjeld ved utstedelse av verdipapirer	85
Note 34	- Annen gjeld og forpliktelse	86
Note 35	- Pensjoner	87
Note 36	- Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	91
Note 37	- Kapitaldekning og kapitalstyring	92
Note 38	- Eierandelskapital- og eierstruktur	93
Note 39	- Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper	97
Note 40	- Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser	97
Note 41	- Likviditetsrisiko/Gjenværende kontraktmessig løpetid på forpliktelser	99
Note 42	- Markedsrisiko knyttet til renterisiko	100
Note 43	- Markedsrisiko knyttet til valutarisiko	101
Note 44	- Overføring av utlån til kredittforetak	102
Note 45	- Hendelser etter balansedagen	103

Foto: Einar Aslaksen

Noter

Note 1 - Generell informasjon

Generell informasjon

SpareBank 1 Østfold Akershus har sitt hovedkontor i Moss kommune og lokalbanker i kommunene Askim, Fredrikstad, Frogn, Halden, Moss, Rygge, Råde, Sarpsborg, Vestby og Våler. En rekke av lokalbankene er samlokalisert med konsernets eiendomsmeglere.

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus består av morbanken og datterselskapene:

- EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS (100 %)
- EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS (100 %)
- EiendomsMegler 1 Østfold AS (100 %)
- Uden Holding (100 %)
- Nekor Gårdselskap AS (100 %)

I tillegg er heleide Fasett Eiendom AS konsolidert under «Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg» Bankens organisasjonsnummer i Foretaksregistret er 837 884 942. Banken opererer i Norge og reguleres av norsk rett. SpareBank 1 Østfold Akershus er notert på Oslo Børs med ticker-kode SOAG.

Konsernregnskapet for 2012 ble vedtatt av styret 1. mars 2013.

Note 2 - Regnskapsprinsipper

Grunnlaget for utarbeidelse av det konsoliderte årsregnskapet

Konsernregnskapet og morbankregnskapet for 2012 er utarbeidet i samsvar med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også tolkninger fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC).

Målegrunnlaget for både konsernregnskapet og morbankregnskapet er historisk kost prinsippet med følgende modifikasjoner: finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, finansielle eiendeler og forpliktelser vurdert til virkelig verdi over resultatet og investeringseiendommer som vurderes til virkelig verdi.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av selskapets regnskapsprinsipper at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i høy grad inneholder slike skjønnsmessige vurderinger eller høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Årsregnskapet er avlagt basert på IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskapet som avlegges per 31. desember 2012.

Konsernet har i 2012 tatt i bruk følgende nye standarder og endringer:

Det er ingen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som er trådt i kraft for 2012-årsregnskapet som er vurdert å ha eller forventet å få en vesentlig påvirkning på konsernet.

Standarder, endringer og fortolkninger til eksisterende standarder som ikke er trådt i kraft og hvor konsernet ikke har valgt tidlig anvendelse

Konsernet har ikke valgt tidlig anvendelse av noen nye eller endrede IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger.

IAS 1 Presentasjon av finansregnskap er endret og medfører at poster i utvidet resultat skal deles inn i to grupper, de som senere omklassifiseres over resultatet og de som ikke gjør det. Endringen påvirker ikke hvilke poster som skal inkluderes i utvidet resultat.

IAS19 «Employee Benefits» ble endret i juni 2011 (IAS19R). Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat ettersom disse oppstår (ingen korridor), en umiddelbar resultatføring av alle kostnader ved tidligere perioders pensjonsopptjening og at man erstatter rentekostnader og forventet avkastning på pensjonsmidler med et netto rentebeløp som beregnes ved å benytte diskonteringsrenten på netto pensjonsforpliktelse (eiendel). Konsernet vil anvende standarden fra og med regnskapsperioden som begynner 1. januar 2013. Implementering vil medføre at opparbeidet korridor føres mot egenkapital.

IFRS 9 «Financial Instruments» introduserer nye krav til klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringvurdering gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapet forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktsfestede kontantstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig verdi for finansielle forpliktelser, er at den delen av en endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittrisiko føres over utvidet

Konsernet har innhentet en beregning som viser at overgangen til IAS 19R har følgende effekt for regnskapsåret 2012:

MORBANK	Effekt på egenkapitalen ved oppløsning av korridor (i hele tusen kroner)	KONSERN
2012		2012
1 297 439	Sum egenkapital per 31.12.2011	1 403 469
-34 456	Implementeringseffekt 01.01.2012 etter skatt	-33 136
1 262 983	Korrigert egenkapital per 01.01.2012	1 370 333
148 106	Årsresultat 2012	136 976
38 399	Korrigert utvidet resultat 2012	41 724
-20 155	Øvrige føringer mot egenkapitalen i 2012	-22 436
1 429 333	Korrigert egenkapital 31.12.2012	1 526 596

resultat i stedet for resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. IFRS 9 er EU-godkjent for regnskapsperioder som starter 1. januar 2015 eller senere og konsernet planlegger å anvende standarden fra dette tidspunktet.

IFRS 10 «Consolidated Financial Statements» er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 10. IFRS 10 er EU-godkjent for med virkning for regnskapsperioder som starter 1. januar 2014 og konsernet planlegger å anvende standarden fra dette tidspunktet.

IFRS 11 «Joint Arrangements» erstatter dagens IAS 31 og SIC 13. En sentral endring ved overgangen til IFRS 11 er at bruttometoden fjernes. Etter de nye reglene skal felles virksomhet (joint venture) regnskapsføres i henhold til egenkapitalmetoden. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 11. IFRS 11 er EU-godkjent for med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 og konsernet planlegger å anvende standarden fra dette tidspunktet.

IFRS 12 «Disclosures of Interest in Other Entities» inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål «SPE» og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. IFRS 12 er EU-godkjent for med virkning for regnskapsår som starter 1. januar 2014 og konsernet planlegger å anvende standarden fra dette tidspunktet.

IFRS 13 «Fair Value Measurement» definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig

verdi, men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRSer. Implementeringen av IFRS 13 forventes ikke å gi vesentlige regnskapsmessige effekter. Konsernet kommer til å anvende IFRS 13 for regnskapsperioder som begynner 1. januar 2013.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet.

Presentasjonsvaluta

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er bankens og samtlige selskaper i konsernet sin funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i hele tusen kroner med mindre noe annet er angitt.

Datterselskap

I morbankregnskapet til SpareBank 1 Østfold Akershus blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres året etter regnskapsåret.

Konsolidering

Konsernregnskapet omfatter morbanken og alle datterselskaper. Som datterselskap regnes alle foretak hvor morbanken har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Datterselskap er konsolidert fra det tidspunkt konsernet har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt konsernet gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres

som goodwill, mens en eventuell negativ differanse inntektsføres ved kjøpet.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Felleskontrollert virksomhet

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at SpareBank 1 Østfold Akershus gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet og til kostmetoden i selskapsregnskapet.

SpareBank 1 Gruppen AS eies med 19,5 % hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er Sparebanken Hedmark (12 %) og LO (10 %). Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. SpareBank 1 Østfold Akershus eier 15,59 % av Samarbeidende Sparebanker AS. Styringsstrukturen for Samarbeidende Sparebanker – samarbeidet er også regulert i en avtale mellom eierne som tilfredsstillende felleskontrollert virksomhet. SpareBank 1 Østfold Akershus klassifiserer sin deltakelse i Samarbeidende Sparebanker AS som en investering i felleskontrollert foretak.

SpareBank 1 Østfold Akershus eier også 12,62 % i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS, som eier 20 % i BNbank ASA og 15,44 % i Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS som eier 19,5% i SpareBank 1 Oslo Akershus AS. Styringsstrukturen for Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS – samarbeidet og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS – samarbeidet er regulert i avtaler mellom eierne som tilfredsstillende kravene til felleskontrollert virksomhet.

Virksomhetssammenslutninger

Ved overtagelse av virksomhet anvendes overtagelsesmetoden. Vederlaget måles til virkelig verdi. Direkte overtagelsesutgifter kostnadsføres når de oppstår, med unntak av emisjons- og låneopptaksutgifter. Overtatte eiendeler og forpliktelser blir vurdert til virkelig verdi på tidspunkt for overtagelsen. Dersom vederlaget overstiger verdien av identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres differansen som goodwill. Dersom anskaffelseskost er lavere enn identifiserte eiendeler og forpliktelser, resultatføres differansen på transaksjonstidspunktet. Ved trinnvise oppkjøp av datterselskaper vil konsernet måle tidligere eierandeler i selskapet til virkelig verdi umiddelbart før kontrollovergang, og eventuelle gevinster eller tap

resultatføres. Betingede vederlag vurderes til virkelig verdi uavhengig av sannsynligheten for at vederlaget vil bli betalt. Justering av betingede vederlaget i etterfølgende perioder regnskapsføres i henhold til relevante standarder. Se for øvrig note 27.

Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

Konsernet klassifiserer virksomhet som holdt for salg når balanseført verdi i hovedsak vil bli gjenvunnet ved en salgstransaksjon. Klassifisering som holdt for salg skjer fra det tidspunktet ledelsen har vedtatt en konkret plan for avhendelse av virksomheten i sin nåværende form og det vurderes som svært sannsynlig at salget blir gjennomført i løpet av kort tid. Datterselskaper som er ervervet med tanke på videresalg, herunder selskaper overtatt som ledd i restrukturering av utlån, klassifiseres som holdt for salg umiddelbart dersom konsernet forventer å avhende selskapet. Virksomhet holdt for salg vurderes til det laveste av balanseført verdi og virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Overtatt virksomhet som umiddelbart klassifiseres som holdt for salg balanseføres ved førstegangsinnregning til virkelig verdi fratrukket salgsutgifter. Resultat etter skatt fra slik virksomhet presenteres separat på linjen «Resultat virksomhet og anleggsmidler holdt for salg, etter skatt» i konsernregnskapet. Totale eiendeler og total gjeld fra slik virksomhet presenteres hver for seg på linjene «Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg» og «Virksomhet holdt for salg» i konsernets balanseoppstilling dersom verdiene er vesentlige. Se for øvrig note 26.

Kontanter

Kontanter består av kontanter i NOK og valuta, samt fordring på sentralbanken. Likviditetsbeholdningen i kontantstrømoppstillingen inkluderer i tillegg netto utlån og fordringer på andre kredittinstitusjoner. Ingen del av likviditetsbeholdningen har bindingstid.

Utlån og tap på utlån

Utlån til flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid. Opptjent rente regnskapsføres som utlån i balansen.

Fastrenteutlån til kunder øremerkes ved første gangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring.

Opptjent rente regnskapsføres som utlån i balansen og som rente i resultatregnskapet. Renterisikoen i fastrenteutlån styres med renteswapper som bokføres til virkelig verdi. Virkelig verdi er valgt fordi denne metoden for verdsettelse eliminerer eller i vesentlig grad reduserer inkonsistent måling og innregning som ellers ville oppstå ved måling av eiendeler eller innregning av gevinster/tap på ulikt grunnlag. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle investeringer som styres samlet vil reflekteres samtidig i regnskapet. Resultateffekten av dette fremkommer i note 8 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 20 og note 17.

Vurdering av verdifall på finansielle eiendeler

På hver balansedag vurderes om det eksisterer objektive bevis på at verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert.

Verditap på individuelle finansielle eiendeler er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet om følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen, eller
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
 - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen eller
 - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Det vurderes først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom

det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristik. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon.

Verdifallet på grupper av finansielle eiendeler måles ved utvikling i rating på grupper av finansielle eiendeler. Dette måles ved å måle migrering i negativ retning og endring i forventet tap. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verditap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon.

Migreringen av kunder utarbeides ved løpende å kredittvurdere hver enkelt kunde i bankens kredittvurderingssystemer. Kundene er anonymisert grunnet personopplysningsloven.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer (eksklusive fremtidig kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens opprinnelige effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunkt for de historiske tapene samt justerte effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

Misligholdte/tapsutsatte engasjement

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt, og tas med i konsernets oversikter over misligholdte engasjementer, når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdt, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte.

Konstaterte tap

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere individuelle nedskrivninger føres mot nedskrivningene. Konstaterte tap uten dekning i nedskrivningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere nedskrivninger resultatføres.

Verdipapirer

Verdipapirer består av aksjer, andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet eller som tilgjengelig for salg mot egenkapitalen. Aksjer og andeler til virkelig verdi over resultatet er holdt for handelsformål. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres som enten til virkelig verdi over resultatet eller som fordring. Ved utgangen av 2012 har konsernet sertifikater og obligasjoner som klassifiseres til virkelig verdi over resultatet og en obligasjon (OMF) som klassifiseres som utlån og fordringer. Kurs på handelsdato benyttes ved første gangs innregning av verdipapirer.

Alle finansielle investeringer som er klassifisert til virkelig verdi over resultat, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra andre finansielle instrumenter.

Virkelig verdiopsjonen er benyttet på fastrenteobligasjoner og på obligasjoner i utenlandsk valuta. Virkelig verdi er valgt fordi denne metoden for verdsettelse eliminerer eller i vesentlig grad reduserer inkonsistent måling og innregning som ellers ville oppstå ved måling av eiendeler eller innregning av gevinster/tap på ulikt grunnlag. Tilhørende derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle investeringer som styres samlet vil reflekteres samtidig i regnskapet. Resultateffekten av dette fremkommer i note 8 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 20.

Aksjer og andeler som er klassifisert som tilgjengelig for salg, måles også til virkelig verdi, men endringen i verdi fra inngående balanse føres mot egenkapitalen. Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46.

Derivater og sikring

Derivater består av valuta og renteinstrumenter. Derivater regnes alltid som til virkelig verdi over resultatet, med mindre de er øremerket som sikringsinstrument. Renter bokføres som rentekostnad/renteinntekt, verdiendringer inngår i posten «netto resultat fra valuta og andre finansielle instrumenter».

Derivater benyttes i sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrenteinstrumenter. Bruk av virkelig verdiopsjonen på fastrenteobligasjonsgjeld fases ut og erstattes av sikringsbokføring. Ved bruk av sikringsbokføring sikrer konsernet seg mot bevegelser i markedsrenten. Endringer i kredittspread er ikke hensyntatt i sikringseffektiviteten. Det forventes at denne endringen vil gi mindre svingninger i resultatene fremover enn det som har vært tilfelle tidligere.

Bankens fastrenteutlån er markedsvurdert etter virkelig verdiopsjon i IAS 39. Sikringen av disse lånene blir behandlet på porteføljenivå.

Endringer i virkelig verdi på derivater som øremerkes og kvalifiserer for sikring av virkelig verdi og som er effektive, resultatføres sammen med endringen i virkelig verdi knyttet til den sikrede risikoen på den tilhørende sikrede eiendel eller forpliktelse. Sikring av virkelig verdi benyttes kun til sikring av fastrentelån.

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler består av kunderelasjoner og utsatt skattefordel. Kunderelasjoner oppsto i forbindelse med fusjonen med Halden Sparebank. Kunderelasjonen tilfredsstiller kravet til kontraktsmessige rettigheter for identifikasjon som immateriell eiendel. Verdien i en kunderelasjon ligger i fordelen ved å få overført en kundeportefølje ved en transaksjon i motsetning til å måtte gå ut i markedet for selv å skaffe nye kunder ved ordinær drift. Andre immaterielle eiendeler vil innregnes når kravene til balanseføring er tilstede. Kunderelasjonen avskrives over 8 år.

Eiendom, anlegg og utstyr

Eiendom, anlegg og utstyr, med unntak av investerings-eiendommer og eierbenyttet eiendom, førstegangsinregnes til anskaffelseskost og avskrives deretter lineært over forventet levetid. Ved fastlegging av avskrivningsplan splittes de enkelte eiendeler i nødvendig utstrekning opp i komponenter med forskjellig levetid, og det tas hensyn til estimert restverdi. Eiendom, anlegg og utstyr som hver for seg er av liten betydning, eksempelvis PC-er og annet kontorutstyr, vurderes ikke individuelt for restverdier, levetid eller verdifall, men vurderes som grupper.

Eierbenyttet eiendom er etter definisjonen i IAS 40 eiendommer som i hovedsak benyttes av morbanken eller dens datterselskap til sin egen virksomhet. Banken benyttet seg av muligheten i regelverket som tillot virkelig verdi som ny kostpris ved overgangen til IFRS. Eierbenyttet eiendom regnskapsføres etter kostmetoden, i samsvar med IAS 16.

Tomter og kunst avskrives ikke. Andre driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggs-midlenes anskaffelseskost, eller revaluert verdi, avskrives til restverdi over forventet utnyttbar levetid, som er:

Bygninger	20-50 år
Påkostninger leide bygg:	3- 12,5 år
Maskiner	3-5 år
Kjøretøy	4-5 år
Inventar	3-10 år

Eiendom, anlegg og utstyr som avskrives, er gjenstand for en nedskrivningstest i samsvar med IAS 36 når omstendighetene indikerer det.

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investerings-eiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Oppdaterte takster på eiendomsmassen innhentes hvert tredje år. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutvikling. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investeringseiendommer presenteres særskilt i note 29. På investeringseiendommer blir verdiendring fra inngående balanse resultatført under andre driftskostnader.

Overtatte eiendeler

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar banken i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter henholdsvis IAS 2 eller IFRS 5. Eventuelle tap/gevinster ved avhendelse eller revurdering av verdi på slike eiendeler føres som tillegg eller fradrag i tap på utlån.

Langsiktige lån

Lån førstegangsinnregnes til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag av transaksjonsutgifter. Lån til flytende rente måles deretter til amortisert kost. Enhver forskjell mellom opptakskost og oppgjørsbeløpet ved forfall blir dermed periodisert over lånetiden ved hjelp av lånets effektive rente. For lån til fastrente ble opsjonen om virkelig verdivurdering med verdiendring over resultatet benyttet inntil høsten 2009. Balanseføring av finansiell gjeld med fast rente til virkelig verdi eliminerer eller i vesentlig grad reduserer inkonsistent måling og innregning som ellers vil oppstå ved måling av forpliktelser eller innregning av gevinster/tap på ulikt grunnlag. Tilhørende derivater bokføres til virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Dette medfører at effekten av verdiendringer på finansielle investeringer som styres samlet vil reflekteres samtidig i regnskapet. Resultateffekten av dette fremkommer i note 8 til regnskapet og balanseførte verdier fremkommer i note 20 og note 33.

Fra høsten 2009 har banken innrettet seg slik at den tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring på ny fastrentegjeld. Bruk av virkelig verdiopsjonen på fastrentegjeld vil derfor fases ut med dagens fastrentegjeld.

Pensjoner

Konsernet har etablert ulike pensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene tilfredsstiller kravene om obligatorisk tjenstepensjon.

Ytellesbasert pensjonsordning

I en ytellesbasert ordning er arbeidsgiver forpliktet til å yte fremtidig pensjon av nærmere angitt størrelse. Utgangspunktet for beregning av pensjonskostnader er lineær fordeling av pensjonsopptjening mot sannsynlig akkumulert forpliktelse ved pensjoneringstidspunktet. Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopptjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med renten på norske obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) med en løpetid som er tilnærmet den samme som løpetiden for den relaterte pensjonsforpliktelsen.

Estimatavvik som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene utover det største av 10 % av verdien av pensjonsmidlene eller 10 % av pensjonsforpliktelsene, blir ført i resultatregnskapet over en periode som tilsvarer arbeidstakernes forventede gjennomsnittlige resterende ansettelsesperiode.

Endringer i pensjonsplanens ytelser kostnadsføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opptjeningsperioden.

Konsernet har fem lukkede pensjonsordninger som skriver seg fra henholdsvis Halden Sparebank, Rygge-Vaaler Sparebank, EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS, EiendomsMegler 1 Østfold AS og EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddsbaserte pensjonsordninger innebærer at konsernet ikke gir løfte om fremtidig pensjon av en gitt størrelse, men betaler et årlig tilskudd til de ansattes kollektive pensjonssparing. Den fremtidige pensjonen vil avhenge av størrelsen på tilskuddet og den årlige avkastningen på pensjonssparingen. Konsernet har ingen ytterligere forpliktelser knyttet til levert arbeidsinnsats etter at det årlige innskuddet er betalt. Innskuddsbaserte pensjonsordninger kostnadsføres direkte.

Avtalefestet førtidspensjon

Banken har inngått avtale om avtalefestet pensjon. AFP er en livsvarig ytelse som er frikoblet arbeidsinntekter som samtidig oppbevares. Det skjer derfor ingen avkortning i AFP-pensjonen om man på samme tid mottar lønn. Ny

ordning lar seg foreløpig ikke aktuarberegne og inngår derfor ikke i pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2012. Inntil videre vil denne bli behandlet som en innskuddsbasert ordning og kostnadsført direkte.

Gammel AFP-ordning ble avvirket i 2010 og dekket førtidspensjon fra 62 til 67 år. Banken har pensjonister knyttet til denne avtalen. Forpliktelser knyttet til gammel AFP-ordning er aktuarberegnet og inngår i pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2012.

Øvrige ordninger

Tidligere administrerende direktør i Halden Sparebank har fra 1.mars 2011 benyttet sin førtidspensjonsavtale som innebar en rett til pensjon lik ordinær lønn på førtidspensjonstidspunktet. I tillegg til dette har han også en avtale om tilleggspensjon utover 12 G og en livsvarig etterlattepensjon. Alle avtalene er aktuarberegnet.

Administrerende direktør er omfattet av tidligere Rygge-Vaaler Sparebank sin lukkede ytelsespensjonsordning og har i tillegg en avtale om tilleggspensjon utover 12 G og en rett, men ikke plikt, til å fratre ved fylte 60 år. Alle avtalene er aktuarberegnet.

Usikre forpliktelser

Banken utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige. Avsetning for tap på finansielle garantier fremkommer under annen gjeld og pensjonsforpliktelser i balansen.

Ansvarlige lån og fondsobligasjoner

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan som tilleggs kapital telle med 50 % av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 % av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen. Flytende ansvarlig lån måles etter amortisert kost slik som andre langsiktige lån med flytende rente. Ansvarlig lån med fastrente tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring. Sikringens effektivitet måles løpende og nettoeffekten blir resultatført. Se note 8 og 36.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men konsernet har ingen plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjonen er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 % av samlet kjernekapital, da fondsobligasjonene er definert som hybridkapital med incentiv til tilbakemelding. Finanstilsynet kan kreve

at fondsobligasjonen skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom Konsernets kjernekapitaldekning faller under 5 % eller samlet kapitaldekning faller under 8 %. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonen skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til egenkapitalbeviserne eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjonene klassifiseres som fondsobligasjon i balansen. Fondsobligasjonene tilfredsstiller kravene til sikringsbokføring, sikringens effektivitet måles løpende og nettoeffekten er resultatført. Se note 8 og 36.

Motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

Finansielle eiendeler og forpliktelser skal motregnes og presenteres netto i balansen når det er en motregningsrett som kan håndheves og en har til hensikt å gjøre opp netto eller realisere eiendelen og gjøre opp forpliktelsen samtidig.

Utbytte og konsernbidrag

Hensyntatt bankens egenkapitalutvikling og soliditet, tar banken sikte på at opp til 50 % av årets overskudd kan benyttes til utbytte midler (kontantutbytte og gaver til allmenntilfelle formål). Det er en målsetting for banken å likebehandle bankens to eiergrupperinger i tråd med intensjonene i gjeldende lovgivning. Dette medfører at banken vil søke å unngå uønskede inn- og utvanningseffekter som følge av ulik behandling av de to eiergrupperingene.

Styrets forslag til utbytte fremgår av årsberetningen og av oppstilling over endring i egenkapital. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt av bankens representantskap. Konsernbidrag bokføres regnskapsmessig året etter regnskapsåret.

Renteinntekter og – kostnader

Renteinntekter og – kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rente-metode. Alle gebyrer knyttet til rentebærende innlån og utlån inngår i beregningen av effektiv rente og amortiseres dermed over forventet løpetid.

For rentebærende instrumenter som måles til virkelig verdi vil markedsverdien klassifiseres som inntekt fra andre finansielle instrumenter, mens renteelementet klassifiseres som renteinntekt.

Provisjonsinntekter og - kostnader

Provisjonsinntekter og – kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir ytt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Garantiprovisjoner blir beregnet som et fastbeløp per garanti utstedt og inntektsføres fortløpende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått

rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle investeringer, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i bankens regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

Transaksjoner og balanseposter i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost.

Leieavtaler

Leieavtaler der hele risikoen hovedsakelig påhviler utleier er klassifisert som operasjonelle. Leiebetalinger for disse regnskapsføres lineært som driftskostnader i regnskapet over leieperioden. Banken har ingen finansielle leieavtaler.

Skatt

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes en eiendel ved utsatt skatt på fremførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

Formuesskatt regnes ikke som skatt etter IAS 12 og er derfor ført som driftskostnad.

Segmentrapportering

Konsernets virksomhet er inndelt i primærsegmentene privatmarked, bedriftsmarked, eiendomsmegling og eiendomsdrift, dette er i henhold til konsernets interne rapportering. Det er i note 5 til regnskapet gitt informasjon om fordelingene.

Overføring av låneporteføljer

SpareBank 1 Østfold Akershus har inngått avtale om

juridisk salg av utlån med høy sikkerhet og pant i fast eiendom til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. I tråd med forvaltningsavtale mellom banken og kredittforetakene, forestår banken forvaltning av utlånene og opprettholder kundekontakten. Banken mottar et vederlag i form av provisjon for de plikter som følger med forvaltning av utlånene. Det foreligger en gjenværende involvering knyttet til overførte utlån ved mulig begrenset avregning av tap mot provisjon. Kredittforetaket kan under forvaltningsavtalen med SpareBank 1 Østfold Akershus foreta videresalg av utlån som er kjøpt fra banken samtidig som bankens rett til å forvalte kundene og motta provisjon følger med. Videre har SpareBank 1 Østfold Akershus opsjon til å kjøpe tilbake utlån under gitte betingelser, det vurderes derfor at banken har beholdt reell kontroll over de overførte utlånene. SpareBank 1 Østfold Akershus har således verken beholdt eller overført det vesentligste av risiko og avkastning knyttet til de overførte utlånene. Banken regnskapsfører som eiendel og forpliktelse det beløp som knytter seg til gjenværende involvering. Banken regnskapsfører dertil som en forpliktelse virkelig verdi av gjenværende kredittrisiko knyttet til overførte utlån. Denne er beregnet som svært liten. Banken har ut fra en vesentlighetsvurdering ikke regnskapsført noe beløp for gjenværende involvering i de overførte utlånene. Det vises til beskrivelse i note 44.

Hendelser etter balansedagen

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

Note 3 - Finansiell risikostyring

Kjernevirksomheten i banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet arbeider med å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende praksis. SpareBank 1 Østfold Akershus har de siste årene investert betydelige ressurser på å videreutvikle og ta i bruk risikostyringssystemer og prosesser i tråd med beste praksis for sammenlignbare banker i Norge.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 Østfold Akershus skal støtte opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og samtidig sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette skal oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring.
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen.
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatte forretningsstrategi.
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter.
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad.

Struktur for risikostyring

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring skal rammeverket baseres på de elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer SpareBank 1 Østfold Akershus på.

- Strategisk mål bilde
- Organisering og bredriftskultur
- Risikokartlegging
- Risikoanalyse
- Stresstester
- Risikostrategier
- Kapitalstyring
- Rapportering
- Oppfølging
- Beredskapsplaner
- Compliance (etterlevelse)

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse

Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske mål bilde, er fremoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende, implementeres det forbedringstiltak.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregning av forventet tap og behov for risikojustert kapital (økonomisk kapital) for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap og risikojustert kapital beregnes for alle hovedgrupper av risiko fordelt på forretningsområder. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg. Ettersom det er umulig å gardere seg mot alle tap, har konsernet fastsatt at den risikojusterte kapitalen skal dekke 99,9 prosent av mulige forventede tap. Det er lagt til grunn både statistiske og ikke statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital, og beregningen forutsetter i noen tilfeller bruk av kvalitative vurderinger.

Finansiell framskrivning: På grunnlag av det strategiske målbildet, risikoprofil og forventet makroøkonomisk utvikling, utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste 3 årene. Formålet med framskrivningene er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder blant annet egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning. I tillegg gjennomføres det en 3 års framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag i økonomien. For å vurdere konsekvensene av et alvorlig økonomisk tilbakeslag for SpareBank 1 Østfold Akershus fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kredittetterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kredittrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler vil et alvorlig økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd.

Evaluering og tiltak: Analysene har som formål å gi administrasjonen og styret tilstrekkelig risikoforståelse slik at de kan vurdere om konsernet har en akseptabel risikoprofil og om konsernet er tilstrekkelig kapitalisert ut fra risikoprofil og strategiske mål. På bakgrunn av analysene utarbeides det kapitalplaner for å oppnå en langsiktig og effektiv kapitalstyring og sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponering og strategisk mål bilde. Konsernet har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for i størst mulig grad å kunne håndtere kriser hvis de allikevel skulle oppstå.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom kvartalsvise risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdelingen Risikostyring/Compliance som er organisert uavhengige av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur: SpareBank 1 Østfold Akershus er opptatt av å ha en sterk og sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En usunn organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak, og SpareBank 1 Østfold Akershus har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen.

Risikoeksponeringen i SpareBank 1 Østfold Akershus

SpareBank 1 Østfold Akershus er eksponert for en rekke

ulike typer risikoer, og de viktigste risikogrupperne er beskrevet nedenfor.

Kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risiko for tap knyttet til at kunder eller andre motparter ikke kan gjøre opp for seg i henhold til skrevne avtaler, og mottatte sikkerheter ikke dekker utestående krav. Kredittrisikoen styres gjennom konsernets kredittstrategi, retningslinjer/policy for kreditt og bevilgningsreglement. Kreditstrategien fastsettes årlig av styret. Konsernets kredittstrategi fokuserer på risikosensitive måltall og rammer, som er satt sammen slik at de på en mest mulig hensiktsmessig og effektiv måte styrer konsernets risikoprofil på kredittområdet. Dette gjøres i første rekke ved å knytte måltall og rammer opp til henholdsvis misligholdssannsynlighet (PD), risikjustert kapital og forventet tap. I tillegg setter kredittstrategien begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljenivå, bransjer og enkeltkunder.

Kredittrisiko er kapitalbehovsvurdert med utgangspunkt i SpareBank 1-alliansens modell for beregning av misligholdssannsynlighet (PD), forventet tap (EL), tap gitt mislighold (LGD) og uventet tap (UL).

Konsernet bruker aktivt risikoklassifiseringssystem, risikoprisingsmodell og et porteføljestyringssystem for å styre utlånsporteføljen i tråd med de kredittstrategiske rammene, de kredittpolitiske retningslinjene og kredittfullmaktsreglementet. Dette setter sammen med kredittbehandlingsrutinene klare krav til kredittbehandlingsprosessen og risikovurderingene. De ovennevnte risikostyringssystemene dekker både kunder i bedrifts- og personmarkedet. Risikomodellene som ligger til grunn for risikostyringssystemene tar utgangspunkt i statistiske beregninger. Modellene valideres minst årlig og er under kontinuerlig videreutvikling og testing. Modellene baserer seg på tre hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold. Kundene blir klassifisert i misligholdsklasse ut fra sannsynligheten for at kunden skal misligholde sine forpliktelser i løpet av en 12 måneders periode. Sannsynligheten for mislighold beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall, samt ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg benyttes 2 misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. Forventet eksponering ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse over hvor stor den forventede eksponeringen er hvis en kunde går i mislighold.

3. Tap ved mislighold: Dette er en vurdering av hvor mye konsernet vil tape dersom kunden misligholde sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til de sikkerhetene kundene har avgitt, og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Disse størrelsene fastsettes på bakgrunn av erfaringer over tid. Det benyttes syv klasser (1 – 7) for klassifisering etter tapsgrad ved mislighold.

De tre overnevnte komponentene danner også grunnlaget for konsernets porteføljeklassifisering og statistisk baserte beregninger av forventet tap og behovet for risikjustert kapital. Porteføljeklassifiseringen har som formål å gi informasjon om nivået og utviklingen i den samlede kredittrisikoen i totalporteføljen, og porteføljen er derfor delt inn i fem risikogrupper - henholdsvis laveste, lav, middels, høy og høyeste risiko. Inndelingen i risikogrupper foretas på grunnlag av statistisk beregning av hvert enkelt engasjements forventede tap, basert på engasjementets sannsynlighet for mislighold, eksponering ved mislighold og dets tapsgrad ved mislighold. Konsernet tilstreber å prise engasjementene ut fra risikoklassifiseringen slik at engasjementer med høyest risiko får høyest pris.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risiko for tap som følge av endringer i markedspriser som renter, valutakurser og verdipapirkurser. Risikoen for endringer i generelle kredittpriser blir også regnet som markedsrisiko.

Markedsrisiko oppstår hovedsakelig fra konsernets investeringer i obligasjoner, sertifikater og aksjer, og som følge av aktiviteter som utføres for å understøtte bankdriften som funding og rente- og valutahandel. Styringen av markedsrisiko skjer gjennom detaljerte rammer for blant annet investeringer i aksjer, obligasjoner og posisjoner i rente og valutamarkedene. Rammene gjennomgås og fornyes på årlig basis. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets markedsrisikoklassifisering er lav.

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutasorter. Konsernets policy er å ha lav valutarisiko, og dette innebærer at det skal holdes begrensede valutaposisjoner. Det vil likevel kunne oppstå en viss valutarisiko knyttet til misligholdte lån i valuta fordi slike posisjoner kan være vanskelige å sikre fullt ut. Tilsvarende vil det oppstå valutarisiko knyttet til netto rentemargin på enkelte balanseposter, hvor det ikke foretas full avdekking av risiko til enhver tid. Konsernet vil også være eksponert for en indirekte valutarisiko gjennom sine kunders valutaeksponering.

Fordringer og gjeld i valuta er omregnet til bankens offisielle midtkurs per 31. desember. Inntekter og utgifter i konsernets regnskap er omregnet til NOK etter transaksjonskursen.

Styret har fastsatt maksimalgrenser for posisjon i utenlandsk valuta. Fordringer på og gjeld til kredittinstitusjoner er løpende mellomregning med utenlandske og norske banker i valuta. Styret har fastsatt maksimalgrenser for plassering i utenlandske verdipapirer.

Likviditets- og oppgjørskrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risiko for at konsernet ikke klarer å finansiere økninger i eiendelene, og innfri sine forpliktelser etter hvert som finansieringsbehovet øker.

Styring av konsernets finansieringsstruktur tar utgangspunkt i en overordnet likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Likviditetsstrategien gjenspeiler konsernets lave risikoprofil. Som en del av likviditetsstrategien inngår beredskapsplan for håndtering av likviditetssituasjonen i perioder med urolige finansmarkeder.

Konsernets økonomi/finansavdeling har ansvaret for likviditetsstyringen og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien, mens Risikostyring/Compliance overvåker og rapporterer utnyttelsen av rammer i henhold til likviditetsstrategien. Likviditetsrisikoen reduseres gjennom spredning av innlånene på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. For å redusere likviditetsrisikoen ytterligere, holdes en reserve i form av kommitterte trekkrettigheter.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko omhandler risiko for tap som følge av:

- **Mennesker:** Brudd på rutiner/retningslinjer, manglende kompetanse, uklar policy, strategi eller rutiner, interne misligheter
- **Systemer:** Svikt i IKT og andre systemer
- **Eksterne årsaker:** Kriminalitet, naturkatastrofer, andre eksterne årsaker

Operasjonell risiko er en risikokategori som fanger opp alt det vesentligste av kostnader forbundet med kvalitetsbrister i bankens løpende virksomhet. Identifisering, styring og kontroll av operasjonell risiko er en integrert del av lederansvaret på alle nivå. Lederens viktigste hjelpemiddel i arbeidet er faglig innsikt og ledelseskompetanse samt handlingsplaner, kontrollrutiner og gode oppfølgingssystemer. Et systematisk arbeid med risikovurderinger og styringstiltak bidrar til økt kunnskap og bevissthet om aktuelle forbedringsbehov i egen enhet.

Konsernet har en egen database for registrering av uønskede hendelser. Operasjonelle hendelser som

medfører tap blir registrert slik at forbedringstiltak kan vurderes og igangsettes der dette finnes hensiktsmessig. Risikostyring/Compliance har ansvaret for den løpende uavhengige overvåkingen av den operasjonelle risikoen. Konsernet benytter basismetoden ved beregning av kapitalbehov for operasjonell risiko.

Eierisiko er risiko for at SpareBank 1 Østfold Akershus blir påført tap av innskutt kapital eller må tilføre ny kapital i strategisk eide selskap, som følge av den risikoen som det enkelte selskap påtar seg i sin drift. SpareBank 1 Østfold Akershus har i hovedsak eierisiko gjennom indirekte eierandeler i SpareBank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA og Bank 1 Oslo AS, samt gjennom direkte eierandel i SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Compliance-risiko (etterlevelse) er risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter. SpareBank 1 Østfold Akershus er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter.

Note 4 - Kritiske estimater og vurderinger vedrørende bruk av regnskapsprinsipper

Ved utarbeidelse av konsernregnskapet foretar ledelsen estimater, skjønnsmessige vurderinger og tar forutsetninger som påvirker effekten av anvendelsen av regnskapsprinsipper. Dette vil derfor påvirke regnskapsførte beløp for eiendeler, forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimater og skjønnsmessige vurderinger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring og forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på balansetidspunktet.

Tap på utlån og garantier

Morbanken gjennomgår hele bedriftsmarkedsporføljen kvartalsvis. Lån til privatpersoner gjennomgås også kvartalsvis med utgangspunkt i at de er misligholdt mer en 48 dager eller dersom de har en særlig dårlig betalingshistorikk. Bankens systemer for risiko-klassifisering er omtalt under finansiell risikostyring. Banken foretar individuelle nedskrivninger dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert fremtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, likviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av diskontert kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuelle nedskrivninger.

Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente.

Gruppevis nedskrivninger beregnes for grupper av engasjement som har økende kredittrisiko, men hvor det ikke er mulig å identifisere hvilket engasjement som vil medføre tap. Beregning foretas med utgangspunkt i økning i forventet tap for porteføljer som har migrert negativt siden innvilgelsestidspunktet.

Virkelig verdi egenkapitalinteresser

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatregnskapet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som fremkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak for noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs. Eiendeler som klassifiseres som tilgjengelig for salg, blir også vurdert til virkelig verdi med føring mot totalresultatet. Markedsverdiene vil i hovedsak være basert på verdivurderinger eller siste kjente omsetning av aksjen. De aksjene som ikke lar seg verdivurdere med rimelig stor sikkerhet blir vurdert til kostpris.

Virkelig verdi derivater

Virkelig verdi av derivater fremkommer vanligvis ved bruk av verdivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis renter og valuta innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller bankens risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes eksempelvis at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen.

For derivater der motpart har svakere kredittrating enn banken, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

Immaterielle eiendeler

Nedskrivningstester av immaterielle eiendeler er i hovedsak basert på nediskontering av forventede fremtidige kontantstrømmer. Det vil alltid være betydelig usikkerhet

knyttet til kontantstrømestimer, og i noen tilfeller vil også metoden for tilordning av kontantstrømmene til ulike eiendeler være beheftet med usikkerhet.

Investerings eiendommer

Eiendommer som eies med det formål å oppnå leieinntekter eller verdistigning klassifiseres som investerings eiendommer og måles til virkelig verdi i samsvar med IAS 40. Oppdaterte takster på eiendomsmassen innhentes hvert tredje år. I mellomperiodene vurderes takstene mot markedsutviklingen.

Pensjoner

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater herunder; avkastning på pensjonsmidlene, fremtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som fremkommer i balansen. Estimatendringer som følge av endringer i nevnte parametre vil i stor utstrekning periodiseres over gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid og ikke belaste resultatregnskapet umiddelbart slik som andre estimatendringer. Overgang til innskuddsordning for alle selskapene i konsernet bidrar til å redusere omfanget av usikkerhet knyttet til konsernets pensjonsordning.

Oppkjøp

Oppkjøp av et annet selskap regnskapsføres etter oppkjøpsmetoden. Ved oppkjøpsmetoden skal det foretas en fullstendig merverdiallokering, hvor kjøpesum allokteres til identifiserte eiendeler og forpliktelser i det oppkjøpte selskapet. Merverdier utover de som er allokert til identifiserte eiendeler og forpliktelser, regnskapsføres som goodwill. Eventuelle mindreverdier skal, etter grundig vurdering, inntektsføres i resultatregnskapet i oppkjøpsåret (badwill).

Analysene inneholder både konkrete beregninger og bruk av beste skjønn for å komme frem til en mest mulig riktig virkelig verdi av de oppkjøpte selskapene på oppkjøpstidspunktet. Det er alltid knyttet noe usikkerhet til skjønnsmessige poster, men disse er etter beste evne underbygget av beregninger om forventede kontantstrømmer, sammenlignbare transaksjoner tidligere perioder mv.

Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg

SpareBank 1 Østfold Akershus sin strategi er at eierskap som følge av misligholdte engasjementer i utgangspunktet skal ha kort varighet, normalt ikke lengre enn ett år. Det jobbes kontinuerlig med salg av selskapene, og regnskapsmessig klassifiseres disse som holdt for salg ved enlinjes konsolidering.

Note 5 - Segmentinformasjon

Segmentinformasjon er definert som virksomhetsområder eller geografiske markeder. Det vurderes ikke å foreligge vesentlige forskjeller i risiko og avkastning på produkter og tjenester i markedene som er definert som bankens hovedmarkeder. For uten bankdrift har morbanken fem heleide datterselskaper, Nekor Gårdsselskap AS, EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS, EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS, EiendomsMegler 1 Østfold AS og Uden Holding Ltd.

Nekor Gårdsselskap A/S er et rent forvaltningsselskap, med et overordnet mål å forvalte egne og morbankens eiendommer. Selskapets primære markedsområder er de kommuner som konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus opererer i. EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS driver med eiendomsmegling i Vestby, Drøbak, Askim, Moss og Fredrikstad. EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS har kontor i Sarpsborg og EiendomsMegler 1 Østfold AS har kontor i Halden. Uden Holding Ltd er registrert som eier av bankens leilighet i Spania. Selskapet har hovedkontor på Gibraltar.

Segmentrapportering

(i hele tusen kroner)	2012					
	PM	BM	EM1	Nekor	Ufordelt	Konsern
Resultatregnskap						
Netto renteinntekter ¹⁾	151 622	129 412	817	- 1 373	- 28 053	252 425
Netto provisjonsinntekter	115 590	16 909	45 109	0	16 441	194 050
Andre driftsinntekter	0	0	0	13 273	- 9 517	3 756
Netto avkastning på finansielle instrumenter	0	0	0	0	88 199	88 199
Driftskostnader	155 583	16 515	43 113	9 595	94 517	319 322
Driftsresultat før tap per segment	111 628	129 806	2 814	2 305	- 27 446	219 108
Tap på utlån og garantier	1 892	29 583	0	0	0	31 475
Resultat før skatt per segment	109 737	100 223	2 814	2 305	- 27 446	187 632
Balanse						
Utlån til kunder	10 062 723	3 965 665	0	0	39 297	14 067 685
Individuell nedskrivning utlån	- 9 569	- 65 614	0	0	0	- 75 184
Gruppenedskrivning utlån	- 7 607	- 15 290	0	0	0	- 22 897
Andre eiendeler	0	0	28 202	56 323	3 113 736	3 198 262
Sum eiendeler per segment	10 045 547	3 884 760	28 202	56 323	3 153 034	17 167 866
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 995 399	2 671 536	0	0	8 363	10 675 298
Annen gjeld	0	0	8 971	30 087	4 933 217	4 972 275
Sum gjeld per segment	7 995 399	2 671 536	8 971	30 087	4 941 580	15 647 573
Egenkapital	0	0	0	0	1 520 293	1 520 293
Sum gjeld og egenkapital per segment	7 995 399	2 671 536	8 971	30 087	6 461 873	17 167 866

1) Fundingkostnadene er fordelt i forhold til gapet mellom gjennomsnittlig utlån og gjennomsnittlig innskudd.

Note 5 - Segmentinformasjon (forts)

Segmentrapportering

(i hele tusen kroner)	2011					
	PM	BM	EM1	Nekor	Ufordelt	Konsern
Resultatregnskap						
Netto renteinntekter ¹⁾	86 201	97 095	776	- 1 106	21 444	204 409
Netto provisjonsinntekter	54 653	7 419	32 727	0	34 342	129 140
Andre driftsinntekter	0	0	0	11 575	55 880	67 455
Netto avkastning på finansielle instrumenter	0	0	0	0	10 137	10 137
Driftskostnader	74 105	12 562	32 338	7 922	125 385	252 313
Driftsresultat før tap per segment	66 748	91 951	1 164	2 547	- 3 583	158 829
Tap på utlån og garantier	1 371	28 354	0	0	0	29 724
Resultat før skatt per segment	65 378	63 597	1 164	2 547	- 3 583	129 104
Balanse						
Utlån til kunder	10 666 634	3 834 910	0	0	41 969	14 543 513
Individuell nedskrivning utlån	- 37 552	- 34 174	0	0	0	- 71 726
Gruppenedskrivning utlån	- 10 257	- 13 110	0	0	0	- 23 367
Andre eiendeler	0	0	30 145	62 217	3 142 967	3 235 329
Sum eiendeler per segment	10 618 825	3 746 604	30 145	62 217	3 225 958	17 683 749
Innskudd fra og gjeld til kunder	7 400 805	2 814 762	0	0	10 012	10 225 580
Annen gjeld	0	0	13 041	37 641	6 004 019	6 054 700
Sum gjeld per segment	7 400 805	2 814 762	13 041	37 641	6 014 031	16 280 280
Egenkapital					1 403 469	1 403 469
Sum gjeld og egenkapital per segment	7 400 805	2 814 762	13 041	37 641	7 417 500	17 683 749

Note 6 - Netto renteinntekter

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Renteinntekter		
12 415	12 384	Renter av utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12 385	11 173
584 068	690 502	Renter av utlån til og fordringer på kunder	681 697	581 353
32 853	35 012	Renter av sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende verdipapirer	35 012	32 853
8 056	8 672	Renter av OMF vurdert til amortisert kost.	8 672	8 056
20	348	Andre renteinntekter	356	23
637 411	746 918	Sum renteinntekter	738 121	633 457
		Rentekostnader		
17 099	17 328	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	17 612	17 099
210 869	285 468	Renter på innskudd fra og gjeld til kunder	284 001	208 630
112 984	99 711	Renter på utstedte verdipapirer vurdert til amortisert kost	99 711	112 984
56 762	45 687	Renter på utstedte verdipapirer vurdert til virkelig verdi	45 687	56 762
18 416	19 874	Renter på ansvarlig lånekapital	19 874	18 416
15 156	18 811	Renter på fondsobligasjon	18 811	15 156
431 287	486 879	Sum rentekostnader	485 696	429 049
206 125	260 039	Netto renteinntekter	252 425	204 409

Note 7 - Netto provisjonsinntekter

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Provisjonsinntekter		
2 482	3 276	Garantiprovisjon	3 276	2 482
0	0	Inntekter fra meglervirksomheten	45 040	32 673
3 161	4 073	Verdipapiriromsetning	4 073	3 161
3 248	1 558	Formidlingsprovisjon	1 558	3 248
19 826	48 800	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	48 800	19 826
46 682	54 644	Betalingsformidling	54 644	46 682
2 839	2 201	Interbankprovisjon	2 201	2 839
18 532	30 870	Forsikringstjenester	30 870	18 532
8 893	16 339	Andre provisjonsinntekter	16 339	8 893
105 663	161 762	Sum provisjonsinntekter	206 802	138 336
		Provisjonskostnader		
4 661	6 429	Betalingsformidling	6 429	4 661
3 116	2 622	Interbankgebyrer	2 622	3 116
1 407	3 542	Andre provisjonskostnader	3 700	1 419
9 185	12 594	Sum provisjonskostnader	12 752	9 197
		Andre driftsinntekter		
190	116	Driftsinntekter faste eiendommer	2 489	2 257
644	1 222	Andre driftsinntekter	1 268	1 164
57 576	0	Inntektsført negativ goodwill	0	64 034
58 410	1 337	Sum andre driftsinntekter	3 756	67 455
154 889	150 505	Sum netto provisjons- og andre driftsinntekter	197 806	196 595

Note 8 - Netto inntekter fra finansielle instrumenter

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Netto tap på finansielle eiendeler - holdt for handelsformål		
- 1 080	407	Aksjer	407	- 1 080
16	215	- utbytte	215	16
- 1 096	192	- netto verdiendring	192	- 1 096
- 1 080	407	Sum netto tap på finansielle eiendeler - holdt for handelsformål	407	- 1 080
		Netto inntekt fra finansielle eiendeler/gjeld regnskapsført til virkelig verdi		
2 624	- 14 723	Verdiendring på renteinstrumenter	19 812	2 624
- 29 769	- 18 253	Verdiendring på øvrige derivater	- 18 253	- 29 769
250	171	Resultateffekt sikring	171	250
- 4	0	Netto verdiendring på andre finansielle instrumenter	0	- 4
5 700	21 063	Netto verdiendring på fastrenteutlån	21 063	5 700
7 486	30 113	Netto verdiendring fastrenteobligasjonslån og sertifikater	30 113	7 486
- 783	6 760	- netto verdiendring som følge av endring i egen kredittrisiko	6 760	- 783
8 269	23 353	- netto verdiendring som følge av endring i rentenivå	23 353	8 269
- 13 713	18 371	Sum netto inntekt fra finansielle eiendeler/gjeld, regnskapsført til virkelig verdi	52 906	- 13 713
		Netto inntekt fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		
2 907	3 902	Utbytte fra egenkapitalinstrumenter	3 902	2 907
2	0	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	0	2
2 909	3 902	Sum netto inntekt fra finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	3 902	2 909
8 026	23 716	Inntekter av eierinteresser	25 449	17 853
218	5 286	- døtre		
7 808	18 430	- felleskontrollert virksomhet	25 449	17 853
4 168	5 536	Sum netto inntekter fra valutahandel	5 536	4 168
310	51 932	Sum netto inntekter fra andre finansielle instrumenter	88 199	10 137

Note 9 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
76 528	106 169	Lønn	129 060	95 553
		Pensjonskostnader (note 34)		
1 936	2 705	- tilskuddsplaner	2 705	1 936
8 425	5 595	- ytelsesplaner	7 295	9 051
		Sosiale kostnader		
14 234	18 314	- arbeidsgiveravgift	21 449	14 234
1 641	3 930	- personalforsikring	4 066	1 641
2 800	4 712	- øvrige sosiale kostnader	5 060	3 279
105 565	141 426	Sum personalkostnader	169 635	125 695
151	203	Gjennomsnittlig antall ansatte	241	181
189	198	Antall årsverk per 31.12	230	221
198	208	Antall ansatte per 31.12	245	236

Styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte. Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret:

Godtgjørelse til administrerende direktør

Administrerende direktørs lønn og bonus skal fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering hvor hovedvekten legges på følgende forhold: finansielt resultat, kundetilfredshet, medarbeidertilfredshet og konsernets omdømme.

Adm. direktør kan i tillegg til bonus gis naturalytelser som bilordning, aviser/tidsskrifter, fri privattelefon og fri mobil. Tildeling av naturalytelser skal ha sammenheng med adm. direktørs funksjon i konsernet eller være i tråd med markedsmessig praksis og bør ikke være vesentlig i forhold til adm. direktørs grunnlønn.

Avtale om å kunne fratrukke med pensjon fra fylte 60 år.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Adm. direktør fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte.

Viseadministrerende direktør er omfattet av SpareBank 1 Østfold Akershus sin innskuddspensjon og har en avtale om tilleggspensjon med en årlig sparing på 48 000,- per år for lønn over 12 G, en uførepensjon som utgjør en dekning på kr. 140 000,- per år, samt en barnpensjon som utgjør ca 33 % av uførepensjonen dersom viseadministrerende etterlater seg barn under 22 år.

Lønnen bør fastsettes ut fra behovet for å gi konkurransedyktige betingelser i de ulike områdene. Lønnen bør gjøre konsernet konkurransedyktig i det aktuelle arbeidsmarkedet og skal fremme konsernets lønnsomhet (herunder ønsket inntekts- og kostnadsutvikling).

Lønnen bør sikre at konsernet trekker til seg og beholder ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Naturalytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en saklig sammenheng med den ansattes funksjon i konsernet eller er i tråd med markedsmessig praksis. Ytelsene bør ikke være vesentlige i forhold til den ansattes grunnlønn.

Bonustildeling til ledende ansatte fastsettes på lik linje med øvrige ansatte.

Pensjonsordning og eventuell avtale om sluttvederlag og lignende skal sees i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser.

I henhold til konsernets ordning for alle ansatte skal rettigheter til pensjon ikke inntre før fylte 67 år og bør ikke overstige 70 % av lønn.

Etterlønsordninger bør normalt ikke gis. Ingen ledende ansatte har avtale om etterlønn.

Note 9 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (forts)

Godtgjørelse til ledende ansatte og tillitsvalgte:

(i hele tusen kroner)	2012	2011
Godtgjørelse til ledelsen	11 419	7 316
Godtgjørelse til styret (inkl. ledere lokalstyrer)	518	1 701
Godtgjørelse til lokalstyret (eksl. Ledere lokalstyrer)	95	487
Godtgjørelse til kontrollkomité	41	120
Godtgjørelse til representantskapet	111	48

Alle tall over er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %

Ytelser til konsernledelsen 2012

Navn	Tittel	Lønn	Herav bonus	Andre ytelser	Pensjons-premie	Styre-honorar i døtre og lignende	Lån/ forskudd per 31.12.	Garantier/ kausjon per 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Ivar Listerud	Ivar Listerud	1 906	0	175	181		1 358	0	1 000
Arild B Hansen	Arild B Hansen	1 341	0	263	143		0	0	0
Ivar A. Christoffersen	Ivar A. Christoffersen	975	0	126	109		1 100	0	1 000
Lillian E. Lundberg	Lillian E. Lundberg	1 023	0	120	152		2 745	0	600
Håkon Fossvik	Håkon Fossvik	958	0	117	38		2 460	0	0
Gjermund Haugenneset	Gjermund Haugenneset	1 321	0	124	88		1 840	0	0
Bengt Kristiansen	Bengt Kristiansen	1 042	0	166	40		2 000	0	0
Einar Jan Aas	Einar Jan Aas	675	0	128	207		2 130	100	1 000
Totalt ledende ansatte		9 241	0	1 219	959	0	13 633	100	3 600

Alle tall overfor knyttet til lønn/honorar o.l er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til konsernledelsen 2011

Navn	Tittel	Lønn	Herav bonus	Andre ytelser	Pensjons-premie	Styre-honorar i døtre og lignende	Lån/ forskudd per 31.12.	Garantier/ kausjon per 31.12	Antall egen-kapital-bevis
Ivar Listerud	Administrerende direktør	1 832	159	144	163	0	1 463	0	1 000
Arild B Hansen	Viseadministrerende direktør	242	0	91	0	0	937	0	0
Ivar A. Christoffersen	Kommunikasjonsdirektør	979	85	126	92	0	774	0	1 000
Lillian E. Lundberg	Økonomi og administrasjonsdirektør	960	75	121	117	0	1 636	0	600
Ole-Marthin Ohlgren	Juridisk direktør/advokat	166	0	3	0	28	2 291	0	0
Håkon Fossvik	Daglig leder EiendomsMegler 1 AS	909	0	126	16	0	2 504	0	0
Gjermund Haugenneset	Daglig leder EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS	200	0	24	0	0	1 956	0	0
Bengt Kristiansen	Daglig leder EiendomsMelger 1 Østfold AS	117	0	27	0	0	2 000	0	0
Einar Jan Aas	Daglig leder Nekor Gårdselskap AS	679	59	123	59	0	640	0	1 000
Totalt ledende ansatte		6 084	378	785	447	28	14 201	0	3 600

Alle tall overfor knyttet til lønn/honorar o.l er i tillegg grunnlag for arbeidsgiveravgift med 14,1 %

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Note 9 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (forts)

Ytelser til styret 2012

Styrets medlemmer:	Honorar ¹⁾	Honorar Revisjons- utvalg	Andre godt- gjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/ kausjon per 31.12	Antall egenkapital- bevis
Jan A. Sannem (permittert fom 7.11.12) Styrets leder	190	9	0	1 203	0	19 700
Tormod Melnæs	26	0	0	1 000	200	0
Jørgen Cato Broch	26	0	0	0	0	130 000
Trond Anstensrud	82	12	0	3 346	0	1 267
Tom Grip	38	12	0	3 179	0	0
Randi Sæter	39	0	0	578	0	0
Håkon Magne Knudsen	13	0	0	955	0	0
Tove Mangård	0	0	0	2 555	0	0
Janne-Gerd Kanebog	19	0	0	1 290	0	0
Øystein Falch (tom 26.11.12)	37	0	0	2 354	500	0
Utbetalt til varamedlemmer	15	0	0	-	-	-
Totalt hovedstyrets medlemmer	485	33	0	16 460	700	150 967

1) Honorar, inkludert styrehonorar i datterselskaper med mer.

Ytelser til styret 2011

Styrets medlemmer:	Honorar ¹⁾	Honorar Revisjons- utvalg	Andre godt- gjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/ kausjon per 31.12	Antall egenkapital- bevis
Jan A. Sannem	448	65	0	1 200	0	15 000
Øystein Falch	0	0	0	2 354	500	0
Tormod Melnæs	98	55	0	819	0	0
Jørgen Cato Broch	97	0	0	0	0	130 000
Trond Anstensrud	107	0	0	1 799	0	1 800
Tom Grip	22	0	0	3 273	0	0
Randi Sæter	0	0	0	500	0	0
Janne-Gerd Kanebog	72	0	0	1 087	0	0
Lise H. Pettersen (tom 31.10.11)	93	0	0	0	0	0
Frøydis Lunde (tom 31.10.11)	99	0	0	0	0	100
Per A. Andersen (tom 31.10.11)	95	0	0	0	0	1 000
Ellen Vanem Bjerregaard (tom 31.10.11)	90	0	0	0	0	0
Jan-Erik Brusevalddalen (tom 31.10.11)	101	0	0	0	0	1 900
Einar Andreas Brevig (tom 31.10.11)	100	55	0	0	0	0
Utbetalt til varamedlemmer	104	0	0			
Totalt styrets medlemmer	1 526	175	0	11 032	500	149 800

Note 9 - Personalkostnader og ytelser til ledende ansatte og tillitsvalgte (forts)

Ytelser til kontrollkomiteen 2012

Kontrollkomiteens medlemmer:		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/kausjon per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Øivind Paulshus	leder	13	0	675	0	0
Geir Hovland		8	0	0	0	0
Jon Heli Gudbrandsen		9	0	0	0	0
Arne Bergmål		9	0	0	0	0
Varamedlemmer		2	0	2 312	0	4 000
Totalt kontrollkomiteens medlemmer		41	0	2 987	0	4 000

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til kontrollkomiteen 2011

Kontrollkomiteens medlemmer:		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/kausjon per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Øivind Paulshus	leder	44	0	1 260	0	0
Geir Hovland		32	0	0	0	0
Jon Heli Gudbrandsen	(fom 01.11.11)	0	0	0	0	0
Arne Bergmål	(fom 01.11.11)	0	0	0	0	0
Alf Torgersen	(tom 31.10.11)	22	0	0	0	4 000
Jorunn Østby	(tom 31.10.11)	21	0	0	0	800
Varamedlemmer		1	0			
Totalt kontrollkomiteens medlemmer		120	0	1 260	0	4 800

Når det gjelder lån, garantier og antall egenkapitalbevis inkluderer dette nærstående parter i følge IAS 24, dvs ektefelle/samboer, barn og selskaper der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr. Aksjelovens §1-5.

Ytelser til representantskapet 2012

Representantskapet medlemmer		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/kausjon per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Gunn Mona Ekornes	leder	17	0	2 361	0	0
Øvrige medlemmer		94	0	34 702	10 935	37 600
Totalt forstanderskapets medlemmer		111	0	37 063	10 935	37 600

Ytelser til representantskapet 2011

Forstanderskapets medlemmer		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån/forskudd per 31.12.	Garantier/kausjon per 31.12	Antall egenkapitalbevis
Gunn Mona Ekornes	leder	0	0	2 495	0	0
Inger Lise Skartlien	(Leder tom okt 11. Medlem per 31.12.11)	48	0	1 237	0	0
Øvrige medlemmer		0	0	20 183	15 557	18 694
Totalt representantskapets medlemmer		48	0	23 915	15 557	18 694

Note 10 - Driftskostnader

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
30 161	38 145	IT-kostnader	39 089	30 792
13 402	16 674	Markedsføring	18 081	14 190
12 588	15 810	Andre administrasjonskostnader	23 937	18 218
10 152	15 338	Ordinære avskrivninger (note 28)	18 472	11 950
1 409	1 961	Operasjonelle leiebetalinger	2 450	1 702
956	4 746	Driftskostnader fast eiendom	9 743	6 723
700	0	Formuesskatt	0	700
2 233	7 184	Utgifter Samspar	7 184	2 233
12 282	13 109	Utgifter leide lokaler	4 755	6 514
17 741	22 187	Andre driftskostnader	25 976	20 292
13 303	0	Fusjonskostnader (spes under)	0	13 303
114 928	135 155	Sum andre driftskostnader	149 688	126 618

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Fusjonskostnader		
7 252	-	Systemteknisk fusjon	-	7 252
1 858	-	Regnskapsmessig rådgivere og finansiell due diligence	-	1 858
2 224	-	Juridisk rådgivere og juridisk due diligence	-	2 224
974	-	Tilrettelegger	-	974
202	-	Transaksjonsrådgiver	-	202
793	-	Andre kostnader	-	793
13 303	0	Sum fusjonskostnader	0	13 303

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Godtgjørelse til revisor		
979	1 121	Lovpålagt revisjon	1 353	1 161
0	0	Andre attestasjonsoppgaver	0	0
0	1 086	Granskningstjenester	1 086	0
403	164	Skatterådgiving	164	403
31	0	Andre tjenester	110	122
1 413	2 370	Sum godtgjørelse til revisor	2 712	1 686

Godtgjørelse til revisor er inklusive merverdiavgift.

Note 11 - Skatt

Morbank		Sammensetning av resultatført skatt (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
111 107	206 901	Resultat før skattekostnad	187 632	129 104
700	0	+ formuesskatt	0	700
- 65 272	3 173	+/- permanente forskjeller	26 845	- 77 184
- 218	0	- konsernbidrag	0	0
13	- 30	Forskjeller som ikke skal inngå i grunnlag for utsatt skatt	- 47 995	33
0	- 47 965	+/- korreksjon for direkte balanseførte forskjeller i år	0	0
- 19 982	- 12 977	+/- endring midlertidige forskjeller i henhold til spesifikasjon	- 12 939	- 22 317
26 348	149 102	Årets skattegrunnlag/skattepliktig inntekt	153 544	30 336
7 377	41 748	Herav betalbar skatt 28 %	42 991	8 494
700	0	Formuesskatt 0,3 %	0	700
8 077	41 748	Betalbar skatt i balansen	42 991	9 194
- 700	0	Formuesskatt	0	- 700
- 696	0	Ikke bokført utsatt skattefordel knyttet til Halden Sparebank	0	- 696
- 1 245	0	Kjøpt betalbar skatt forpliktelse knyttet til Halden Sparebank	0	- 1 245
- 63	0	Øvrige fusjonsforskjeller	0	- 705
- 78	- 16	For (mye)/lite avsatt skatt forrige år	- 1 390	- 78
5 296	41 732	Årets endring i betalbar skatt i resultatet	41 603	5 772
5 595	3 634	+/- endring i utsatt skatt	3 623	6 248
0	13 430	+/- skatt på direkte balanseførte forskjeller	0	0
10 891	58 795	Årets skattekostnad	45 226	12 021

Morbank		Endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
5 595	17 064	Resultatført utsatt skatt	3 623	6 248
0	0	Utsatt skatt ført mot egenkapital	0	0
5 595	17 064	Sum endring i netto forpliktelse ved utsatt skatt	3 623	6 248

Note 11 - Skatt (forts)

Morbank		Sammensetning av balanseført utsatt skatt:		Konsern	
2011	2012	Midlertidige forskjeller på:		2012	2011
		(i hele tusen kroner)			
41 066	35 413	- Driftsmidler		59 661	64 650
14 630	35 700	- Utlån og tap		35 700	14 630
- 24 344	- 16 271	- Netto pensjonsforpliktelse		- 16 271	- 24 344
- 65 505	- 18 703	- Verdipapirer		- 18 703	- 65 505
43 853	28 781	- Sikringsinstrumenter		28 781	43 853
- 1 097	- 912	- Andre midlertidige forskjeller		- 912	- 1 097
42 428	0	- Konsernbidrag		0	42 428
51 030	64 008	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt		88 256	74 614
14 288	17 922	Utsatt skatt		24 712	20 892
0	0	- Driftsmidler		- 419	- 469
0	0	- Utlån og tap		0	0
0	0	- Innskudd		0	0
0	0	- Netto pensjonsforpliktelse		- 4 485	- 3 407
0	0	- Verdipapirer		0	0
0	0	- Sikringsinstrumenter		0	0
0	0	- Andre midlertidige forskjeller		- 112	- 438
0	0	- Fremførbart underskudd		0	0
0	0	Sum midlertidige forskjeller		- 5 017	- 4 314
0	0	- Midl. forskjeller som ikke inngår i beregn. av utsatt skattefordel		0	0
0	0	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt		- 5 017	- 4 314
0	0	Utsatt skattefordel		- 1 405	- 1 208
14 288	17 922	Netto utsatt skatt (+) / utsatt skattefordel (-)		23 307	19 684

Morbank		Sammensetning av resultatført utsatt skatt		Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)		2012	2011
		Midlertidige forskjeller på:		0	
46 779	- 5 654	- Driftsmidler		- 4 940	47 430
6 126	21 070	- Utlån og tap		21 070	6 126
0	0	- Innskudd		0	0
- 9 251	8 074	- Netto pensjonsforpliktelse		6 995	- 9 475
- 8 771	46 802	- Verdipapirer		46 802	- 10 862
- 16 471	- 15 072	- Sikringsinstrumenter		- 15 072	- 16 471
185	185	- Andre midlertidige forskjeller		511	199
42 428	- 42 428	- Konsernbidrag		- 42 428	46 414
61 025	12 977	Sum midlertidige forskjeller		12 939	63 360
- 41 043	0	- Korreksjon for direkte balanseførte forskjeller i år		0	- 41 043
19 982	12 977	Sum midlertidige forskjeller som inngår i utsatt skatt		12 939	22 317
5 595	3 634	Endring i utsatt skatt		3 623	6 248

Note 11 - Skatt (forts)

Morbank		Avstemming av resultatført periodeskatt med resultat før skatt (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
31 110	57 932	28 % av resultat før skatt	52 537	36 149
- 18 337	888	Ikke skattepliktige resultatposter (permanente forskjeller)	7 518	- 21 610
- 696	0	Ikke bokført utsatt skattefordel knyttet til Halden Sparebank	0	- 696
- 1 245	0	Kjøpt betalbar skatt forpliktelse knyttet til Halden Sparebank	0	- 1 245
4	- 8	Forskjeller som ikke inngår i grunnlag for utsatt skattefordel	- 13 438	9
- 63	0	Øvrige fusjonsforskjeller	0	- 705
196	0	Formueskatt - skatteeffekt	0	196
- 78	- 16	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	- 1 390	- 78
10 891	58 796	Resultatført periodeskatt	45 226	12 021

Formueskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad.

Note 12 - Kredittinstitusjoner - fordringer og gjeld

Morbanken		Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
425 161	440 073	Utlån til og fordringer uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	440 073	425 161
0	0	Utlån til og fordringer med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	0	0
425 161	440 073	Sum	440 073	425 161
Spesifikasjon av utlån og fordringer på de vesentligste valutasorter				
404 076	420 154	NOK	420 154	404 076
14 242	8 111	USD	8 111	14 242
1 797	8 347	EURO	8 347	1 797
1 662	346	CZK	346	1 662
87	193	CHF	193	87
6	46	JPY	46	6
179	375	GBP	375	179
2 080	835	SEK	835	2 080
156	716	DKK	716	156
876	950	Andre	950	876
425 161	440 073	Sum	440 073	425 161

Morbanken		Gjeld til kredittinstitusjoner (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
65 755	70 383	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	70 383	65 755
577 350	245 322	Lån og innskudd fra kredittinstitusjoner med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	245 322	577 350
207 478	207 478	Innlån statsforvaltning vedr. bytteordning OMF	207 478	207 478
4 204	432	Påløpte renter	432	4 204
854 787	523 615	Sum	523 615	854 787
Spesifikasjon av gjeld på de vesentligste valutasorter				
758 223	432 385	NOK	432 385	758 223
778	627	EURO	627	778
34 828	47 898	CHF	47 898	34 828
60 958	42 705	JPY	42 705	60 958
854 787	523 615	Sum	523 615	854 787

Note 13 - Utlån til og fordringer på kunder

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Utlån fordelt på fordringstype		
1 617 099	1 325 880	Kasse-/drifts- og brukskreditter	1 325 880	1 617 099
334 600	322 132	Byggelån	322 132	334 600
12 729 535	12 516 311	Nedbetalingslån	12 380 376	12 549 845
41 969	39 297	Påløpt rente	39 297	41 969
14 723 203	14 203 620	Brutto utlån og fordringer på kunder	14 067 685	14 543 513
- 136 115	- 98 081	Nedskrivninger inkl. amortiseringseffekter	- 98 081	- 95 093
14 587 088	14 105 540	Netto utlån og fordringer på kunder	13 969 605	14 448 420
		Utlån fordelt på markeder		
10 666 634	10 062 723	Personmarkedet	10 062 723	10 666 634
3 856 131	3 947 638	Bedriftsmarkedet	3 811 703	3 676 441
158 469	153 962	Offentlig	153 962	158 469
41 969	39 297	Påløpt rente	39 297	41 969
14 723 203	14 203 620	Brutto utlån og fordringer	14 067 685	14 543 513
- 136 115	- 98 081	Nedskrivninger inkl. amortiseringseffekter	- 98 081	- 95 093
14 587 088	14 105 540	Netto utlån og fordringer	13 969 605	14 448 420
		Herav ansvarlig lånekapital		
3 000	3 000	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	3 000	3 000
2 325	2 325	Øvrig ansvarlig kapital	2 325	2 325
5 325	5 325	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	5 325	5 325

Morbank		Totale engasjement - fordeling på risikogruppe (tall i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
10 330 891	10 676 821	Laveste risiko	10 540 886	10 296 593
4 062 770	3 212 000	Lav risiko	3 212 000	4 062 770
381 953	458 135	Middels risiko	458 135	381 953
44 577	123 542	Høy risiko	123 542	44 577
169 780	148 555	Høyeste risiko	148 555	169 780
486 822	352 259	Misligholdte og nedskrevne	352 259	341 430
15 476 793	14 971 314	Sum	14 835 379	15 297 103

Morbank		Brutto utlån - fordeling på risikogruppe (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
9 799 849	10 101 314	Laveste risiko	9 965 379	9 761 096
3 853 930	3 038 866	Lav risiko	3 038 866	3 851 477
362 319	433 441	Middels risiko	433 441	362 089
42 286	116 883	Høy risiko	116 883	42 259
161 053	140 548	Høyeste risiko	140 548	160 950
461 798	333 272	Misligholdte og nedskrevne	333 272	323 673
41 969	39 297	Påløpt rente	39 297	41 969
14 723 203	14 203 620	Sum	14 067 685	14 543 513

Note 13 - Utlån til og fordringer på kunder (forts)

Morbank		Individuelle nedskrivninger - fordeling på risikogruppe (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Laveste risiko		
		Lav risiko		
		Middels risiko		
		Høy risiko		
		Høyeste risiko		
111 648	75 361	Misligholdte og nedskrevne	75 361	70 626
1 100	- 177	Amortifiseringseffekter	- 177	1 100
112 748	75 184	Sum	75 184	71 726

I bankens interne risikoklassifiseringssystem klassifiseres alle engasjementer med individuelle nedskrivninger som misligholdt uavhengig av ekstern definisjon på mislighold (jmf note 2). De fordeles ikke på ulike risikogrupper slik som øvrige engasjement. Fordeling på risikogrupper er basert på at banken beregner misligholdssannsynlighet

for alle kunder i utlånsporteføljen basert på objektive historiske data. Misligholdssannsynligheten benyttes deretter sammen med sikkerhetsverdier til å klassifisere kundene i ulike risikogrupper. Kundene rescores månedlig i bankens porteføljesystem.

Morbank		Forventet årlig gjennomsnittlig tap fordelt på risikogrupper (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
334	313	Laveste risiko	313	334
368	346	Lav risiko	346	368
2 918	2 526	Middels risiko	2 526	2 918
1 352	2 220	Høy risiko	2 220	1 352
11 019	12 338	Høyeste risiko	12 338	11 019
7 377	5 153	Misligholdte og nedskrevne	5 153	7 377
23 367	22 897	Sum	22 897	23 367

Banken beregner misligholdssannsynlighet for alle kunder i utlånsporteføljen på innvilgestidspunktet. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av nøkkeltall knyttet til inntjening, tæring og adferd. Misligholdssannsynligheten benyttes som grunnlag for risikoklassifisering av kunden. I tillegg benyttes sikkerhetsverdier (LGD) for å klassifisere hver enkelt kunde i en risikogruppe.

Kundene re-scores månedlig i bankens porteføljestyrings-system. Engasjementsoppfølging gjøres ut i fra engasjementets størrelse, risiko og migrering.

Risikoprising av næringslivsengasjement gjøres med bakgrunn i forventet tap og nødvendig økonomisk kapital for det enkelte engasjement.

Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er beregnet for de neste 12 måneder.

Beregning av nedskrivninger på gruppenivå er knyttet til vekst i utlånsvolum, konjunktursituasjon og porteføljesammensetning næring.

Note 13 - Utlån til og fordringer på kunder (forts)

Morbank		Utlån fordelt på geografiske områder - brutto utlån (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
10 637 304	10 441 141	Østfold	10 305 206	10 457 614
2 289 870	2 442 121	Akershus	2 442 121	2 289 870
1 663 368	1 203 455	Landet for øvrig	1 203 455	1 663 368
90 692	77 605	Utlandet	77 605	90 692
41 969	39 297	Påløpt rente	39 297	41 969
14 723 203	14 203 620	Sum brutto utlån fordelt på geografiske områder	14 067 685	14 543 513

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - tot. eng. (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
175 223	173 982	Offentlig sektor	173 982	175 223
60 882	42 613	Finansiering og forsikringsvirksomhet	42 613	60 882
375 714	379 302	Primærnæringen	379 302	375 714
109 439	87 091	Industri	87 091	109 439
608 006	695 869	Bygg- og anleggsvirksomhet	695 869	608 006
304 068	298 338	Varehandel	298 338	304 068
35 096	39 507	Hotell og restaurantdrift	39 507	35 096
79 655	87 846	Transport	87 846	79 655
2 277 363	2 451 668	Omsetning/drift eiendommer	2 315 733	2 077 673
279 573	224 439	Forretningsmessig tjenesteyting	224 439	279 573
134 033	154 281	Sosial og privat tjenesteyting	154 281	134 033
4 439 053	4 634 936	Sum næring	4 499 001	4 239 363
11 037 740	10 336 378	Lønnstakere o.l.	10 336 378	11 037 740
15 476 793	14 971 314	Sum	14 835 379	15 277 103

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - brutto utlån (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
158 469	153 962	Offentlig sektor	153 962	158 469
55 061	37 709	Finansiering og forsikringsvirksomhet	37 709	55 061
339 789	335 656	Primærnæringen	335 656	339 789
98 975	77 070	Industri	77 070	98 975
549 870	615 797	Bygg- og anleggsvirksomhet	615 797	549 870
274 994	264 008	Varehandel	264 008	274 994
31 740	34 961	Hotell og restaurantdrift	34 961	31 740
72 039	77 738	Transport	77 738	72 039
2 059 606	2 169 558	Omsetning/drift eiendommer	2 033 622	1 879 916
252 840	198 613	Forretningsmessig tjenesteyting	198 613	252 840
121 217	136 528	Sosial og privat tjenesteyting	136 528	121 217
4 014 600	4 101 600	Sum næring	3 965 665	3 834 910
10 666 634	10 062 723	Lønnstakere o.l.	10 062 723	10 666 634
41 969	39 297	Opptjente renter	39 297	41 969
14 723 203	14 203 620	Sum	14 067 685	14 543 513

Note 13 - Utlån til og fordringer på kunder (forts)

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - individuelle neds. (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
12 327	4 138	Industri	4 138	12 327
2 027	1 996	Bygg- og anleggsvirksomhet	1 996	2 027
6 418	2 157	Varehandel	2 157	6 418
1 486	2 410	Transport	2 410	1 486
68 728	44 800	Omsetning/drift eiendommer	44 800	27 706
4 867	3 510	Forretningsmessig tjenesteyting	3 510	4 867
5 886	6 782	Sosial og privat tjenesteyting	6 782	5 886
101 739	65 792	Sum næring	65 792	60 717
9 908	9 569	Lønnstakere o.l.	9 569	9 908
1 100	- 177	Amortiseringseffekter	- 177	1 100
112 748	75 184	Sum	75 184	71 726

Morbank		Utlån fordelt på sektor og næring - gruppeneds. (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
0	4	Offentlig sektor	4	0
1 004	893	Finansiering og forsikringsvirksomhet	893	1 004
188	484	Primærnæringen	484	188
562	456	Industri	456	562
1 163	2 368	Bygg- og anleggsvirksomhet	2 368	1 163
1 556	1 676	Varehandel	1 676	1 556
95	73	Hotell og restaurantdrift	73	95
79	191	Transport	191	79
4 484	6 485	Omsetning/drift eiendommer	6 485	4 484
1 824	2 246	Forretningsmessig tjenesteyting	2 246	1 824
2 154	415	Sosial og privat tjenesteyting	415	2 154
13 110	15 290	Sum næring	15 290	13 110
10 257	7 607	Lønnstakere o.l.	7 607	10 257
23 367	22 897	Sum	22 897	23 367

Morbank		Utlån til ansatte (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
339 425	391 725	Lån til ansatte	391 725	339 425
120 579	214 687	herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt AS	214 687	120 579
902	991	Rentefordel ansatte	991	902

Lån til ansatte godkjennes av bankens kontrollkomité. Lån til ansattebetingelser forutsetter at den ansatte har et totalkundeforhold til banken. Renten fastsettes på grunnlag av den til enhver tid gjeldende rente som tilbys til bankens kunder. Med utgangspunkt i laveste

rente som gis til kunder innenfor henholdsvis 60 % og 80 % av godkjent takst/verdi samt andre aktuelle sikkerhetsobjekter, gis ansatte 40 % rabatt. Lån til administrerende direktør og ledende ansatte blir gitt på samme vilkår som for øvrige ansatte.

Note 14 - Aldersfordeling på forfalte, men ikke nedskrevne utlån

De misligholdte engasjementene uten nedskrivning, anses å ha underliggende verdier som dekker engasjementet. Engasjementene er gjennomgått gjennom året og sist per 31. desember 2012. Ved vurdering av underliggende verdier legges nedskrevne takster til grunn. Dersom takster ikke foreligger baseres verdier på saksbehandlers verdivurdering.

Tabellen viser forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

MORBANK					2012
(i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	2 622	264	187	3 350	6 423
Bedriftsmarked	2 488	508	2 881	9 001	14 878
Sum	5 110	772	3 068	12 351	21 301

MORBANK					2011
(i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 632	526	58	4 157	6 373
Bedriftsmarked	1 627	485	283	5 341	7 736
Sum	3 259	1 011	341	9 498	14 109

KONSERN					2012
(i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	2 622	264	187	3 350	6 423
Bedriftsmarked	2 488	508	2 881	9 001	14 878
Sum	5 110	772	3 068	12 351	21 301

KONSERN					2011
(i hele tusen kroner)	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
Privatmarked	1 632	526	58	4 157	6 373
Bedriftsmarked	1 627	485	283	5 341	7 736
Sum	3 259	1 011	341	9 498	14 109

Note 15 - Tap på utlån, garantier m.v.

MORBANK

(i hele tusen kroner)

Periodens tap på utlån, garantier m.v.	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	- 31	- 49 093	- 49 124	- 3 396	11 876	8 480
Periodens endring i gruppenedskrivninger	- 2 650	2 180	- 470	- 3 531	- 794	- 4 325
Periodens endring i amortiseringseffekter	-	5 861	5 861	-	3 908	3 908
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	3 957	16 188	20 145	3 193	10 911	14 104
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	2 913	2 956	5 870	5 043	5 252	10 295
Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier m.v.	- 653	- 2 635	- 3 288	- 1 474	- 1 264	- 2 737
Sum tap på utlån, garantier m.v.	3 535	- 24 542	- 21 007	- 165	29 889	29 724

Bruttobeløp på lån som er individuelt vurdert for nedskrivning, før fradrag for tapsavsetning	89 348	265 842	355 190	129 437	328 276	457 713
--	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Individuelle nedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	14 717	109 591	124 308	10 475	70 886	81 361
+ Økning i nedskrivninger som følge av virksomhetssammenslutning	-	-	-	7 638	25 156	32 794
Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 3 957	- 16 188	- 20 145	- 3 193	- 10 911	- 14 104
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 859	- 61 198	- 62 057	- 313	- 9 893	- 10 206
Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	585	12 369	12 954	0	23 772	23 772
Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	4 200	17 200	21 400	110	8 908	9 018
+/- Amortiseringseffekter	-	- 1 276	- 1 276	-	1 673	1 673
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	14 686	60 499	75 184	14 717	109 591	124 308

Amortiseringseffekter er tilordnet bedriftsmarkedet. Individuelle tapsnedskrivninger på garantier er oppført i balansen under «Annen gjeld» og er per 31. desember 2012 kr 0 mill. Per 31. desember 2011 var tapsnedskrivningene kr 11,6 mill.

Gruppenedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 01.01.	10 257	13 110	23 367	8 500	11 200	19 700
+ Økning i gruppenedskrivninger som følge av virksomhetssammenslutning	-	-	-	5 288	2 704	7 992
Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v.	- 2 650	2 180	- 470	- 3 531	- 794	- 4 325
Gruppenedskrivning for deknig av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	10 257	13 110	22 897	10 257	13 110	23 367

Note 15 - Tap på utlån, garantier m.v. (forts)

Tap fordelt på sektor og næring	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst	-	- 100	- 100		189	189
Industri og bergverk	-	1 526	1 526		638	638
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning	-	392	392	- 1 744		- 1 744
Varehandel, hotell- og restaurantdrift	-	- 1 840	- 1 840		4 476	4 476
Transport og annen tjenesteytende virksomhet	-	2 126	2 126		1 443	1 443
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting	-	- 34 688	- 34 688		21 773	21 773
Utland og andre	-	0	0		0	0
Personmarked	885	-	885	3 366	-	3 366
Gruppenedskrivning næring	-	2 180	2 180		- 794	- 794
Gruppenedskrivning person	2 650	-	2 650	- 3 531	-	- 3 531
Øvrig (amortiseringseffekter)	-	5 861	5 861		3 908	3 908
Tap på utlån til kunder	3 535	- 24 542	- 21 007	- 165	29 889	29 724

Misligholdte og tapsutsatte engasjement for morbank

Misligholdte engasjement	2012	2011	2010	2009	2008
Misligholdte engasjement	225 064	356 710	69 158	109 503	135 156
Individuelle nedskrivninger	- 38 558	- 78 510	- 9 139	- 30 470	- 21 124
Netto misligholdte engasjement	186 506	278 200	60 019	79 033	114 032
Tapsutsatte engasjement	2012	2011	2010	2009	2008
Tapsutsatte engasjement	130 126	101 003	246 406	266 821	72 122
Individuelle nedskrivninger	- 36 626	- 34 238	- 72 222	- 62 644	- 25 951
Netto tapsutsatte engasjement	93 500	66 765	174 184	204 177	46 171

KONSERN

(i hele tusen kroner)

Periodens tap på utlån, garantier m.v	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	- 31	3 389	3 358	- 3 396	11 876	8 480
Periodens endring i gruppenedskrivninger	- 2 650	2 180	- 470	- 3 531	- 794	- 4 325
Periodens endring i amortiseringseffekter	0	5 861	5 861	0	3 908	3 908
Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet	3 957	16 188	20 145	3 193	10 911	14 104
Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet	2 913	2 956	5 870	5 043	5 252	10 295
Inngang på tidligere nedskrevet utlån, garantier m.v.	- 653	- 2 635	- 3 288	- 1 474	- 1 264	- 2 737
Sum tap på utlån, garantier m.v.	3 535	27 940	31 475	- 165	29 889	29 724

Bruttobeløp på lån som er individuelt vurdert for nedskrivning, før fradrag for tapsavsetning	89 348	265 842	355 190	129 437	185 822	315 259
--	---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Note 15 - Tap på utlån, garantier m.v. (forts)

Individuelle nedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 1.1.	14 717	57 109	71 826	10 475	70 886	81 361
+ Økning i nedskrivninger som følge av virksomhetssammenslutning	0	0	0	7 638	- 27 326	- 19 688
Konstaterte tap i perioden på utlån, garantier m.v. hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger	- 3 957	- 16 188	- 20 145	- 3 193	- 10 911	- 14 104
- Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger	- 859	- 8 716	- 9 575	- 313	- 9 893	- 10 206
Økning i nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger	585	12 369	12 954	0	23 772	23 772
Nedskrivninger på engasjementer hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger	4 200	17 200	21 400	110	8 908	9 018
+/- Amortiseringseffekter	0	- 1 276	- 1 276		1 673	1 673
Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	14 686	60 499	75 184	14 717	57 109	71 826

Amortiseringseffekter er tilordnet bedriftsmarkedet. Individuelle tapsnedskrivninger på garantier er oppført i balansen under «Annen gjeld» og er per 31. desember 2012 kr 0 mill. Per 31.12.2011 var tapsnedskrivningene kr 0,1 mill.

Gruppenedskrivninger	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Gruppenedskrivninger for dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 1.1.	10 257	13 110	23 367	8 500	11 200	19 700
+ Økning i gruppenedskrivninger som følge av virksomhetssammenslutning	0	0	0	5 288	2 704	7 992
+ Periodens gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v.	- 2 650	2 180	- 470	- 3 531	- 794	- 4 325
Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån, garantier, m.v. per 31.12.	7 607	15 290	22 897	10 257	13 110	23 367

Tap fordelt på sektor og næring	2012			2011		
	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt
Jordbruk, skogbruk, fiske og fangst		- 100	- 100		189	189
Industri og bergverk		1 526	1 526		638	638
Bygg og anlegg, kraft og vannforsyning		392	392		- 1 744	- 1 744
Varehandel, hotell- og restaurantdrift		- 1 840	- 1 840		4 476	4 476
Transport og annen tjenesteytende virksomhet		2 126	2 126		1 443	1 443
Finansiering, eiendomsdrift og forretningsmessig tjenesteyting		17 794	17 794		21 773	21 773
Personmarked	885		885	3 366		3 366
Gruppenedskrivning næring		2 180	2 180		- 794	- 794
Gruppenedskrivning person	2 650		2 650	- 3 531		- 3 531
Øvrig (amortiseringseffekter)		5 861	5 861		3 908	3 908
Tap på utlån til kunder	3 535	27 940	31 475	- 165	29 889	29 724

Misligholdte og tapsutsatte engasjement for konsern

Misligholdte engasjement	2012	2011	2010	2009	2008
Misligholdte engasjement	225 064	226 710	69 158	109 503	135 156
Individuelle nedskrivninger	- 38 558	- 40 977	- 9 139	- 30 470	- 21 124
Netto misligholdte engasjement	186 506	185 733	60 019	79 033	114 032
Tapsutsatte engasjement	2012	2011	2010	2009	2008
Tapsutsatte engasjement	130 126	88 549	246 406	266 821	72 122
Individuelle nedskrivninger	- 36 626	- 30 749	- 72 222	- 62 644	- 25 951
Netto tapsutsatte engasjement	93 500	57 800	174 184	204 177	46 171

Note 16 - Kredittrisikoeksponering for hver interne risikoring

Kredittkvaliteten for utlånsrelaterte eiendeler i balansen vises per klasse av eiendeler med en fordeling på seks klasser.

Kredittkvaliteten måles og håndteres ved et kreditt-ratingssystem utviklet for og med interne retningslinjer for SpareBank 1-alliansen. SpareBank 1 Østfold Akershus fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter slik

at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

Tallene er ikke justert for IFRS-effekter.

MORBANK (i hele tusen kroner)	Gjennomsnittlig usikret eksponering 2012		Gjennomsnittlig usikret eksponering 2011	
	%	Totalengasjement	%	Totalengasjement
Laveste risiko	0,54 %	10 676 821	0,78 %	10 330 891
Lav risiko	20,09 %	3 212 000	17,84 %	4 062 770
Middels risiko	30,68 %	458 135	33,72 %	381 953
Høy risiko	45,07 %	123 542	48,24 %	44 577
Høyeste risiko	55,64 %	148 555	54,84 %	169 780
Misligholdte og nedskrevne	25,80 %	352 259	49,64 %	486 822
Totalt	7,17 %	14 971 314	8,34 %	15 476 793

KONSERN (i hele tusen kroner)	Gjennomsnittlig usikret eksponering 2012		Gjennomsnittlig usikret eksponering 2011	
	%	Totalengasjement	%	Totalengasjement
Laveste risiko	0,54 %	10 540 886	0,78 %	10 296 593
Lav risiko	20,09 %	3 212 000	17,84 %	4 062 770
Middels risiko	30,68 %	458 135	33,72 %	381 953
Høy risiko	45,07 %	123 542	48,24 %	44 577
Høyeste risiko	55,64 %	148 555	54,84 %	169 780
Misligholdte og nedskrevne	25,80 %	352 259	49,64 %	341 430
Totalt	7,17 %	14 835 379	8,34 %	15 297 103

Note 17 - Maks kredittrisikoeksponering, ikke hensyntatt pantstillelser

Kredittrisiko representerer det største risikoområdet for bankkonsernet og vedrører alle fordringer på kunder, i hovedsak utlån. Ansvar i henhold til andre utstedte kreditter, garantier, rentebærende verdipapirer, innvilgede, ikke trukne kreditter samt motpartsrisiko som oppstår gjennom derivater og valutakontrakter, innebærer også kredittrisiko. Oppgjørskrisiko, som oppstår i forbindelse med betalingsformidling som et resultat av

at ikke alle transaksjonene skjer i realtid, medfører også motpartsrisiko.

Tabellen nedenfor viser maksimal eksponering mot kredittrisiko i balansen, inkludert derivater. Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantstillelser og tillatte motregninger.

Morbank		Brutto eksponering (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
EIENDELER				
425 161	440 073	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	440 073	425 161
14 587 088	14 105 540	Netto utlån til og fordringer på kunder	13 969 605	14 448 420
1 404 036	1 521 176	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	1 521 176	1 404 036
76 677	66 806	Finansielle derivater	66 806	76 677
16 492 962	16 133 595	Sum eiendeler	15 997 660	16 354 294
FORPLIKTELSER				
266 808	272 100	Betingede forpliktelser	164 941	184 649
567 278	683 372	Ubenyttede kreditter	683 372	562 576
85 318	160 694	Lånetslagsagn	160 694	85 318
0	0	Andre engasjement	0	0
919 403	1 116 165	Sum finansielle garantistillelser	1 009 007	832 542
17 412 365	17 249 760	Sum kredittrisikoeksponering	17 006 666	17 186 836

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank		Brutto eksponering (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
11 288 862	11 279 007	Østfold	11 035 913	11 063 333
2 407 041	2 582 243	Akershus	2 582 243	2 407 041
3 622 847	3 307 406	Landet for øvrig	3 307 406	3 622 847
93 615	81 104	Utlandet	81 104	93 615
17 412 365	17 249 760	Sum	17 006 666	17 186 836

Note 18 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler

Kreditteksponering mot norske finansinstitusjoner er vurdert med lav risiko og mot utenlandske finansinstitusjoner med middels risiko. Norske kraftselskaper er vurdert til lav risiko. Kreditteksponering mot eiendomsselskaper og eiendomsfond som investerer i norsk eiendom er vurdert med middels risiko, likeså konsernets industriobligasjoner.

Kredittkvaliteten på utlån og fordringer på kunder er basert på en modell utarbeidet av SpareBank 1-alliansen.

Tabellen nedenfor viser kredittkvaliteten per klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet						2012
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
(i hele tusen kroner)							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	420 154	19 918	0	0	0	440 073
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	7 615 307	2 167 114	134 936	7 368	50 279	87 718	10 062 723
Bedriftsmarked	2 525 962	872 499	282 762	102 629	85 758	231 990	4 101 600
Påløpte renter							39 297
Sum	10 141 270	3 039 614	417 698	109 997	136 037	319 708	14 203 620
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	0	207 508	0	0	0	0	207 508
Noterte andre obligasjoner	0	497 282	24 520	0	0	0	521 802
Unoterte obligasjoner	0	617 173	174 693	0	0	0	791 866
Sum	0	1 321 963	199 213	0	0	0	1 521 176
Totalt	10 141 270	4 781 731	636 829	109 997	136 037	319 708	16 164 869

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet						2011
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko	Misligholdte og nedskrevne	Sum
(i hele tusen kroner)							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	404 076	21 085	0	0	0	425 161
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	7 563 886	2 762 235	172 586	20 968	39 368	107 590	10 666 634
Bedriftsmarked	2 264 435	1 089 268	183 917	20 692	116 703	339 586	4 014 600
Påløpte renter							41 969
Sum	9 828 321	3 851 503	356 503	41 660	156 072	447 175	14 723 203
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	0	207 226	0	0	0	0	207 226
Noterte andre obligasjoner	0	484 510	25 574	0	0	0	510 084
Unoterte obligasjoner	0	673 213	13 512	0	0	0	686 725
Sum	0	1 364 950	39 086	0	0	0	1 404 036
Totalt	9 828 321	5 620 528	416 674	41 660	156 072	447 175	16 552 400

Note 18 - Kredittkvalitet per klasse av finansielle eiendeler (forts)

Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet						2012
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko og nedskrevne	Misligholdte	Sum
(i hele tusen kroner)							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	420 154	19 918	0	0	0	440 073
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	7 615 307	2 167 114	134 936	7 368	50 279	87 718	10 062 723
Bedriftsmarked	2 390 027	872 499	282 762	102 629	85 758	231 990	3 965 665
Påløpte renter							39 297
Sum	10 005 335	3 039 614	417 698	109 997	136 037	319 708	14 067 685
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	0	207 508	0	0	0	0	207 508
Noterte andre obligasjoner	0	497 282	24 520	0	0	0	521 802
Unoterte obligasjoner	0	617 173	174 693	0	0	0	791 866
Sum	0	1 321 963	199 213	0	0	0	1 521 176
Totalt	10 005 335	4 781 731	636 829	109 997	136 037	319 708	16 028 934

Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet						2011
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko og nedskrevne	Misligholdte	Sum
(i hele tusen kroner)							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	0	404 076	21 085	0	0	0	425 161
Utlån til og fordringer på kunder							
Privatmarked	7 563 886	2 762 235	172 586	20 968	39 368	107 590	10 666 634
Bedriftsmarked	2 163 081	1 040 513	175 685	19 766	111 480	324 386	3 834 910
Påløpte renter							41 969
Sum	9 726 967	3 802 748	348 271	40 734	150 848	431 976	14 543 513
Finansielle investeringer							
Noterte statsobligasjoner	0	207 226	0	0	0	0	207 226
Noterte andre obligasjoner	0	484 510	25 574	0	0	0	510 084
Unoterte obligasjoner	0	673 213	13 512	0	0	0	686 725
Sum	0	1 364 950	39 086	0	0	0	1 404 036
Totalt	9 726 967	5 571 774	408 443	40 734	150 848	431 976	16 372 710

Note 19 - Sertifikater og obligasjoner

Sertifikater og obligasjoner fordelt på utstedersektor

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Stat		
209 000	209 000	- pålydende	209 000	209 000
207 725	207 508	- virkelig verdi	207 508	207 725
		Annen offentlig utsteder	0	0
20 588	74 853	- pålydende	74 853	20 588
20 592	75 112	- virkelig verdi	75 112	20 592
		Finansielle foretak	0	0
949 640	1 090 115	- pålydende	1 090 115	949 640
948 372	1 099 365	- virkelig verdi	1 099 365	948 372
		Ikke-finansielle foretak	0	0
229 000	140 000	- pålydende	140 000	229 000
222 682	134 293	- virkelig verdi	134 293	222 682
4 665	4 899	Påløpte renter	4 899	4 665
1 408 228	1 513 968	Sum rentepapirer, pålydende verdi	1 513 968	1 408 228
1 404 036	1 521 176	Sum rentepapirer, virkelig verdi over resultatet	1 521 176	1 404 036

Note 20 - Finansielle derivater

Generell beskrivelse: Alle derivater blir bokført til virkelig verdi over resultatet. Dersom «dirty price» på derivatet viser en nettogevinst blir derivatet ført som eiendel og tilsvarende dersom «dirty price» på derivatet viser netto tap blir derivatet ført som gjeld. Alle beløp er like for morbank og konsern.

Morbank og Konsern (i hele tusen kroner)	2012			2011		
	Kontraktssum	Virkelig verdi		Kontraktssum	Virkelig verdi	
Eiendeler		Forpliktelser	Eiendeler		Forpliktelser	
Til virkelig verdi over resultatet						
Valutainstrumenter						
Valutaterminer	4 153	168		8 557	153	
Valutaterminer	4 165		156	8 590		119
Sum valutainstrumenter		168	156		153	119
Renteinstrumenter						
Renteswapper fastrente utlån	36 450	3 755		38 250	3 154	
Renteswapper fastrente utlån	585 950		15 240	453 750	56	8 509
Renteswapper fastrente obl. lån	772 000	11 201		1 272 000	29 525	0
Valutarenteswap obligasjoner	65 589	9 526	4 562	27 114	8 896	5 427
Renteswapper strukturerte kontrakter						
Opsjoner strukturerte produkter						
Opsjoner strukturerte produkter						
Påløpte renter renteswapper		24 676	661		22 609	354
Sum renteinstrumenter		49 158	20 462		64 239	14 290
Renteinstrumenter sikring						
Renteswapper, nettoeffekt	410 000	17 480	3 207	410 000	12 284	12 165
Sum renteinstrumenter sikring		17 480	3 207		12 284	12 165
Sum valuta- og renteinstrumenter						
Sum valutainstrumenter		168	156		153	119
Sum renteinstrumenter		66 638	23 669		76 523	26 455
Sum valuta- og renteinstrumenter		66 806	23 825		76 677	26 574

SØA gjennomfører verdisikring av bankens fastrenteinnlån. Resultateffekten av sikringsforholdet er for 2012 kr 171. I 2011 var resultateffekten 250. Resultateffekten av verdiendring på sikringsbokført gjeld og tilhørende derivater er spesifisert i resultateffekt sikring i note 8.

Note 21 - Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Aksjer og andeler

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Til virkelig verdi over resultat		
373	0	- Børsnoterte	0	373
0	0	- Unoterte	0	0
		Tilgjengelig for salg		
23 926	9 282	- Børsnoterte	9 282	23 926
233 433	326 784	- Unoterte	326 784	233 433
257 731	336 066	Sum aksjer og andeler	336 066	257 731
24 299	9 282	Sum børsnoterte selskaper	9 282	24 299
233 433	326 784	Sum unoterte selskaper	326 784	233 433

Morbank og Konsern

Spesifikasjon av aksjer og andeler:	Prinsipp *)	Eierandel %	Vår beholdning (antall)	Anskaffelses-kost	Markedsverdi	Bokført verdi
Børsnoterte selskaper:						
Visa Inc.	TFS	0,00%	4 507	2 062	1 984	1 984
Gjensidige Forsikring ASA	TFS	0,00%	2 982	167	237	237
Fondsandeler	TFS		37 051	5 397	7 061	7 061
Unoterte selskaper:						
SpareBank 1 Boligkreditt AS	TFS	3,41%	1 713 717	257 195	258 998	258 998
SpareBank 1 Næringskreditt AS	TFS	1,64%	171 044	21 381	21 381	21 381
Nets Holding A/S DKK	TFS	0,12%	244 251	10 596	13 001	13 001
SpareBank 1 Kredittkort AS**	TFS	6,70%	33 544	10 388	10 388	10 388
SpareBank 1 Verdipapirservice AS	TFS	3,40%	2 244	1 122	1 122	1 122
Øvrige aksjer	TFS		124 252	11 619	14 251	14 251
Fondsandeler	TFS		58 355	8 458	7 644	7 644
Sum morbank og konsern				328 383	336 066	336 066

*) FVO (Fair Value Option) - til virkelig verdi over resultatet, TFS - Tilgjengelig for salg til virkelig verdi ført over utvidet resultat. Aksjer som ikke kan måles pålitelig vurderes til kostpris som tilnærming til virkelig verdi etter IAS 39.46

**) Det er planlagt ytterligere emisjon innen 2014 hvor SpareBank 1 Østfold Akershus er forpliktet til å delta med kr 36,2 mill.

Konsern/Morbank

(i hele tusen kroner)	2012
Inngående balanse	257 231
Investeringer i perioden	98 159
Salg i perioden (til bokført verdi)	- 18 009
Virkelig verdiregulering ført over utvidet resultat	- 1 315
Utgående balanse	336 066

Note 22 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter

(i hele tusen kroner)	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt virkelig verdi over resultatet, trading		Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle investeringer som holdes til forfall	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Totalt
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt virkelig verdi	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading							
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanker				72 577					72 577
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				440 073					440 073
Netto utlån til kunder	916 192			13 150 051				39 297	14 105 540
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende	1 266 277					250 000	4 899		1 521 176
Finansielle derivater	24 650		17 480				24 676		66 806
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser					336 066				336 066
Investering i eierinteresser							279 160		279 160
Investering i konsernselskaper							30 249		30 249
Immatrielle eiendeler							25 673		25 673
Varige driftsmidler							100 694		100 694
Andre eiendeler							90 651		90 651
Sum eiendeler	0	2 207 119	17 480	13 662 701	336 066	0	250 000	595 299	17 068 665
Forpliktelser									
Gjeld til kredittinstitusjoner				315 705			288		315 993
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF						207 478	144		207 622
Innskudd fra og gjeld til kunder				10 682 759			8 363		10 691 122
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	795 857			2 947 601			36 642		3 780 100
Finansielle derivater	19 957		3 207				661		23 825
Betalbar skatt							41 748		41 748
Utsatt skatt							17 922		17 922
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser							113 772		113 772
Ansvarlig lånekapital				251 322			1 908		253 230
Fondsobligasjon				191 983			4 643		196 626
Sum gjeld	0	815 814	3 207	14 389 370	0	207 478	0	226 091	15 641 960
Sum egenkapital							1 426 705		1 426 705
Sum gjeld og egenkapital	0	815 814	3 207	14 389 370	0	207 478	0	1 652 796	17 068 665

1) Inkluderer sikret gjeld

Note 22 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter (forts)

Morbank 2011	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle investeringer som holdes til forfall	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Totalt
(i hele tusen kroner)									
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanker				345 817					345 817
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				425 161					425 161
Netto utlån til kunder		789 449		13 755 670				41 969	14 587 088
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 149 371				250 000		4 665	1 404 036
Finansielle derivater		41 784	12 284					22 609	76 677
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	373				257 358				257 731
Investering i eierinteresser								261 849	261 849
Investering i konsernselskaper								25 344	25 344
Immatrielle eiendeler								29 550	29 550
Varige driftsmidler								108 377	108 377
Andre eiendeler								64 720	64 720
Sum eiendeler	373	1 980 604	12 284	14 526 648	257 358	0	250 000	559 083	17 586 350
Forpliktelser									
Gjeld til kredittinstitusjoner				643 105				4 096	647 201
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF						207 478		108	207 586
Innskudd fra og gjeld til kunder				10 234 911				10 012	10 244 923
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		1 324 295		3 182 870				42 081	4 549 246
Finansielle derivater		14 055	12 165					354	26 574
Betalbar skatt								8 077	8 077
Utsatt skatt								14 288	14 288
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser								140 657	140 657
Ansvarlig lånekapital				252 008				1 945	253 953
Fondsobligasjon				191 732				4 674	196 406
Sum gjeld	0	1 338 350	12 165	14 504 626	0	207 478	0	226 292	16 288 912
Sum egenkapital								1 297 439	1 297 439
Sum gjeld og egenkapital	0	1 338 350	12 165	14 504 626	0	207 478	0	1 523 731	17 586 350

1) Inkluderer sikret gjeld

Note 22 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter (forts)

Konsern 2012 (i hele tusen kroner)	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading		Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle investeringer som holdes til forfall	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Totalt
	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle investeringer som holdes til forfall	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Totalt
Eiendeler										
Kontanter og fordringer på sentralbanker					72 579					72 579
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner					440 073					440 073
Netto utlån til kunder		916 192			13 014 115				39 297	13 969 604
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 266 277						250 000	4 899	1 521 176
Finansielle derivater		24 650		17 480					24 676	66 806
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser						336 066				336 066
Investering i eierinteresser									358 827	358 827
Virksomheter og anleggsmidler holdt for salg									87 769	87 769
Immatrielle eiendeler									25 673	25 673
Varige driftsmidler									181 947	181 947
Utsatt skattefordel									1 405	1 405
Andre eiendeler									105 941	105 941
Sum eiendeler	0	2 207 119		17 480	13 526 767	336 066	0	250 000	830 434	17 167 867
Forpliktelser										
Gjeld til kredittinstitusjoner					315 705				288	315 993
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF							207 478		144	207 622
Innskudd fra og gjeld til kunder					10 666 935				8 363	10 675 298
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		795 857			2 947 601				36 642	3 780 100
Finansielle derivater		19 957		3 207					661	23 825
Betalbar skatt									42 991	42 991
Utsatt skatt									24 713	24 713
Annen gjeld og pensjonsforpliktelser									127 175	127 175
Ansvarlig lånekapital					251 322				1 908	253 230
Fondsobligasjon					191 983				4 643	196 626
Sum gjeld	0	815 814		3 207	14 373 546	0	207 478	0	247 528	15 647 573
Sum egenkapital									1 520 293	1 520 293
Sum gjeld og egenkapital	0	815 814		3 207	14 373 546	0	207 478	0	1 767 821	17 167 867

1) Inkluderer sikret gjeld

Note 22 - Klassifikasjon av finansielle instrumenter (forts)

Konsern 2011 (i hele tusen kroner)	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, trading		Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet, bestemt regnskapsført til virkelig verdi		Finansielle derivater som sikrings-instrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost 1)	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle investeringer som holdes til forfall	Utlån og fordringer	Ikke-finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Totalt
Eiendeler											
Kontanter og fordringer på sentralbanker						345 824					345 824
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner						425 161					425 161
Netto utlån til kunder		789 449				13 617 002				41 969	14 448 420
Sertifikater, obligasjoner og andre rentebærende		1 399 371								4 665	1 404 036
Finansielle derivater			41 784		12 284					22 609	76 677
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	373						257 358				257 731
Investering i eierinteresser										333 543	333 543
Virksomheter og anleggsmidler holdt for salg										89 717	89 717
Immatrielle eiendeler										29 550	29 550
Varige driftsmidler										191 598	191 598
Utsatt skattefordel										1 208	1 208
Andre eiendeler										80 284	80 284
Sum eiendeler	373	2 230 604	12 284	14 387 987	257 358	0	0	795 143	17 683 749		
Forpliktelser											
Gjeld til kredittinstitusjoner						643 105				4 096	647 201
Innlån statsforvaltning vedr bytteordning OMF								207 478		108	207 586
Innskudd fra og gjeld til kunder						10 215 568				10 012	10 225 580
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		1 324 295				3 182 870				42 081	4 549 246
Finansielle derivater			14 055		12 165					354	26 574
Betalbar skatt										9 194	9 194
Utsatt skatt										20 893	20 893
Annen gjeld og pensjonsforpliktelse										143 647	143 647
Ansvarlig lånekapital						252 008				1 945	253 953
Fondsobligasjon						191 732				4 674	196 406
Sum gjeld	0	1 338 350	12 165	14 485 283	0	207 478	0	237 004	16 280 280		
Sum egenkapital										1 403 469	1 403 469
Sum gjeld og egenkapital	0	1 338 350	12 165	14 485 283	0	207 478	0	1 640 473	17 683 749		

1) Inkluderer sikret gjeld

Note 23 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter

IFRS 7 krever presentasjon av virkelig verdimålinger per nivå med følgende nivåinndeling for måling av virkelig verdi:

- Notert pris i et aktivt marked for en identisk eiendel eller forpliktelse (nivå 1)
- Verdsettelse basert på andre observerbare faktorer enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen, (nivå 2)
- Verdsettelse basert på faktorer som ikke er hentet fra observerbare markeder (ikke observerbare forutsetninger) (nivå 3)

Følgende tabell presenterer konsernets eiendeler og gjeld målt til virkelig verdi:

Morbank og Konsern	2012				2011			
	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
(i hele tusen kroner)	Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Verdsettelse etter observerbare markedsdata	Verdsettelse etter annet enn observerbare markedsdata		Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Verdsettelse etter observerbare markedsdata	Verdsettelse etter annet enn observerbare markedsdata	
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet								
- Derivater		24 650		24 650		41 784		41 784
- Obligasjoner og sertifikater		1 266 277		1 266 277		1 149 370		1 149 370
- Egenkapitalinstrumenter				0	373			373
- Fastrentelån		916 192		916 192		784 356		784 356
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg								
- Egenkapitalinstrumenter	9 282		326 784	336 066	23 926		233 432	257 358
Sum eiendeler	9 282	2 207 119	326 784	2 543 185	24 299	1 975 510	233 432	2 233 241
Finansiell gjeld til virkelig verdi over resultatet								
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		795 857		795 857		1 294 376		1 294 376
Finansielle derivater forpliktelse		19 957		19 957		14 055		14 055
Finansielle gjeld tilgjengelig for salg								
- Egenkapitalinstrumenter				0				0
Sum forpliktelser	0	815 814	0	815 814	0	1 308 431	0	1 308 431

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som handles i aktive markeder er basert på markedspris på balansedagen. Et marked er betraktet som aktivt dersom markedskursene er enkelt og regelmessig tilgjengelige fra en børs, handler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse prisene representerer faktiske og regelmessige forekommende markedstransaksjoner på en armlengdes avstand. Markedsprisen som benyttes for finansielle eiendeler er gjeldende kjøpskurs; for finansielle forpliktelser benyttes gjeldende salgskurs. Disse instrumentene er inkludert i nivå 1. Instrumenter inkludert i nivå 1 omfatter kun egenkapitalinstrumenter notert på Oslo Børs eller New York Stock Exchange klassifisert som holdt for handelsformål eller tilgjengelig for salg.

Virkelig verdi av finansielle instrumenter som ikke handles i et aktivt marked (for eksempel enkelte OTC derivater) bestemmes ved å bruke verdsettelsesmetoder. Disse verdsettelsesmetodene maksimerer bruken av observerbare data der det er tilgjengelig, og belager seg minst mulig på konsernets egne estimater. Dersom alle vesentlige data som kreves for å fastsette virkelig verdi av et instrument er observerbare data, er instrumentet inkludert i nivå 2.

Dersom en eller flere vesentlige data ikke er basert på observerbare markedsdata, er instrumentet inkludert i nivå 3.

Note 23 - Vurdering av virkelig verdi på finansielle instrumenter (forts)

Verdsettelsesmetoder som brukes til å verdsette finansielle instrumenter inkluderer;

- Virkelig verdi av rentebytteavtaler er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar rentekurve.
- Virkelig verdi av forwardkontrakter i fremmed valuta er bestemt ved å se på nåverdien av forskjellen mellom avtalt terminkurs og terminkurs på balansedagen.
- Virkelig verdi av obligasjoner og sertifikater (eiendeler og forpliktelser) er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar avkastningskurve, herunder inkludert en indikert kredittspread på utsteder fra et anerkjent meglerhus eller Reuters prissettingstjeneste.
- Virkelig verdi av fastrenteinnskudd og -utlån er beregnet som nåverdien av estimert fremtidig kontantstrøm basert på observerbar swaprentekurve med tillegg for et implisitt påslag beregnet som differanse mellom referanserenten og rente gitt av bankens prislister på balansedagen.

Andre teknikker, slik som multiplikatormodeller, er benyttet for å fastsette virkelig verdi på de resterende finansielle instrumentene.

Følgende tabell presenterer endringene i instrumentene klassifisert i nivå 3 per 31. desember:

Konsern/Morbank	2012		2011	
	Egenkapital-instrumenter	Sum	Egenkapital-instrumenter	Sum
(i hele tusen kroner)				
Inngående balanse	233 432	233 432	233 432	233 432
Investeringer i perioden	93 352	93 352		
Salg i perioden (til bokført verdi)				
Gevinst eller tap ført i resultatet				
Gevinst eller tap ført direkte mot egenkapital				
Utgående balanse	326 784	326 784	233 432	233 432
Gevinst eller tap for perioden inkludert i resultatet for eiendeler eiet på balansedagen	0	0	0	0

Note 24 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost eller kostpris

Morbank (i hele tusen kroner)	2012		2011	
	Bokført verdi	Virkelig verdi	Bokført verdi	Virkelig verdi
EIENDELER				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72 577	72 577	345 817	345 817
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	440 073	440 073	425 161	425 161
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	13 150 051	13 150 051	13 755 670	13 755 670
Verdipapirer	250 000	251 139	250 000	248 575
Sum finansielle eiendeler	13 912 701	13 913 840	14 776 648	14 775 223
FORPLIKTELSE				
Gjeld til kredittinstitusjoner	315 705	315 705	643 105	643 105
Innlån statsforvaltningen vedr bytteordning OMF	207 478	207 478		
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 682 759	10 682 759	10 234 911	10 234 911
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 947 601	2 981 181	3 206 706	3 226 006
Ansvarlig lånekapital	251 322	263 851	253 953	245 589
Fondsobligasjoner	191 983	219 842	196 406	
Sum finansielle forpliktelser	14 596 848	14 670 816	14 338 675	14 349 611
Konsern (i hele tusen kroner)				
EIENDELER				
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72 579	72 579	345 824	345 824
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	440 073	440 073	425 161	425 161
Netto utlån til og fordringer på kunder:				
Utlån	13 014 115	13 014 115	13 617 002	13 617 002
Verdipapirer	250 000	251 139	250 000	248 925
Sum finansielle eiendeler	13 776 767	13 777 906	14 637 987	14 636 912
FORPLIKTELSE				
Gjeld til kredittinstitusjoner	315 705	315 705	643 105	643 105
Innlån statsforvaltningen vedr bytteordning OMF	207 478	207 478		
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 666 935	10 666 935	10 215 568	10 215 568
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	2 947 601	2 981 181	3 206 706	3 226 006
Ansvarlig lånekapital	251 322	263 851	253 953	245 589
Fondsobligasjoner	191 983	219 842	196 406	
Sum finansielle forpliktelser	14 581 024	14 654 992	14 515 738	14 330 268

Prinsipper som ligger til grunn for å fastsette virkelig verdi på finansielle instrumenter:

Utlån

Fastrente utlån er etter IFRS bokført til neddiskontert nåverdi av kontantstrøm, og bokført verdi er derav lik virkelig verdi. Flytende utlån er bokført til amortisert kost. Utlån er videre korrigert for individuelle og gruppevise nedskrivninger, samt tillagt påløpte renter. Dette anses som beste tilnærming til virkelig verdi.

Verdipapirer

Verdipapirene er i utgangspunktet verdsatt til virkelig verdi, med unntak av en OMF-obligasjon på 250 mill kr,

som er bokført som utlån og fordring. Som virkelig verdi på beholdning av obligasjoner og sertifikater er benyttet markedskurser per 31. desember tillagt påløpt rente. Sertifikater og obligasjoner er bestemt bokført til virkelig verdi over resultatet.

Derivater

Derivater består av renteswapper, valutaterminkontrakter og instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivatene er i sin helhet bokført til virkelig verdi over resultatet basert på kurser fastsatt av uavhengig part.

Note 24 - Virkelig verdi av finansielle instrumenter vurdert til amortisert kost eller kostpris (forts)

Innskudd

For innskudd med kort rentebinding er bokført verdi tilnærmet lik virkelig verdi. Innskudd med avkastningskrav (strukturerte produkter) er balanseført til virkelig verdi med utgangspunkt i renteswappen på det strukturerte produktet.

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer

Fastrente obligasjonslån er bokført til virkelig verdi basert på markedskurser per 31. desember tillagt påløpt rente. Obligasjonslån med flytende rente er bokført i balansen til amortisert kost. I balansen er påløpte rentekostnader på gjeld bokført til amortisert kost klassifisert sammen med obligasjonsgjelden. Obligasjonslån ved flytende rente er i oppstillingen ovenfor vurdert til virkelig verdi fastsatt av uavhengig part.

Note 25 - Investeringer i eierinteresser

Morbankens aksjer i datterselskaper

(i hele tusen kroner)	Forretningskontor	Selskapets aksjekapital	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
2012						
EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS	Rygge	217 700	100%	2 177	17 178	12 600
EiendomsMegler 1 Østfold AS	Halden	171 400	100%	874	8 129	8 129
EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS	Sarpsborg	100 000	100%	100	3 764	3 764
Nekor Gårdselskap AS	Moss	300 000	100%	3 000	4 200	4 200
Uden Holding Ltd	Gibraltar				1 556	1 556
Fasett Eiendom AS (Virksomhet holdt for salg)	Moss	600 000	100%	600	34 535	0
Sum aksjer i datterselskaper 2012					69 362	30 249

2011

EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS	Rygge	217 700	100%	2 177	17 178	12 600
EiendomsMegler 1 Østfold AS	Halden	171 400	51%	874	3 224	3 224
EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS	Sarpsborg	100 000	100%	100	3 764	3 764
Nekor Gårdselskap AS	Moss	300 000	100%	3 000	4 200	4 200
Uden Holding Ltd	Gibraltar				1 556	1 556
Fasett Eiendom AS (Virksomhet holdt for salg)	Moss	600 000	100%	600	0	0
Sum aksjer i datterselskaper 2011					29 922	25 344

Morbankens aksjer i felleskontrollert virksomhet 2012

(i hele tusen kroner)	Forretningskontor	Selskapets aksjekapital	Eiendeler i prosent	Antall aksjer	Kostpris	Bokført verdi
Samarbeidende Sparebanker AS	Oslo	626 336	15,59%	138 274	210 844	210 844
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	Oslo	1 157	12,62%	1 327	26 369	26 369
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS	Oslo	98 220	15,44%	123 063	38 351	38 351
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	Oslo				3 596	3 596
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet					279 160	279 160

Konsernets eierandeler i felleskontrollert virksomhet 2012

(i hele tusen kroner)	Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	
Samarbeidende Sparebanker AS	171 422	7 021	22 687	7 510	15 177	
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	83 114	65	5 758	51	5 707	
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS	53 191	30	3 939	49	4 566	
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0	0	0	
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet		307 727	7 117	32 384	7 610	25 450

Felleskontrollert virksomhet er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Konserntall er presentert etter egenkapitalmetoden. Konsernet har goodwill ved kjøp av aksjer i Samarbeidende Sparebanker AS som utgjør 53,8 mill ved utgangen av 2012.

Note 25 - Investeringer i eierinteresser (forts)

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
78 793	261 849	Per 1.1.	333 543	150 640
176 128	17 311	Tilgang	17 311	176 128
0	0	Avgang	0	0
6 927	0	Ek-endringer	973	- 2 703
0	0	Resultatandel	25 450	17 286
0	0	Utbetalt utbytte	-18 430	- 7 808
261 849	279 160	Balansført verdi 31.12	358 827	333 543

Inntekter fra investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker AS	15 177	10 590
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	5 707	5 491
0	0	Res.andel fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest II AS	4 566	1 205
7 808	13 523	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker AS	0	0
0	3 800	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest AS	0	0
0	1 108	Utbytte fra Sam.arb Sparebanker Bankinvest II AS	0	0
7 808	18 430	Sum inntekter	25 450	17 286

Spesifikasjon av årets endring på konsern

(i hele tusen kroner)	Tilgang	Avgang	EK-endring	Utbetalt utbytte
Samarbeidende Sparebanker AS	13 523	0	825	13 523
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	3 788	0	804	3 800
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS	0	0	0	1 108
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	17 311	0	1 629	18 430

Fordringer og gjeld til felleskontrollerte virksomheter

(i hele tusen kroner)	Lån	Innskudd	Ansvarlig lån
Samarbeidende Sparebanker AS	0	0	5 325
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest AS	0	0	0
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II AS	0	0	0
Samarbeidende Sparebanker Utvikling DA	0	0	0
Sum aksjer i felleskontrollert virksomhet	0	0	5 325

Note 26 - Eiendeler klassifisert som holdt for salg og virksomhet under avhendelse

Eiendeler og gjeld relatert til selskapet Fasett Eiendom AS er klassifisert som holdt for salg.

Resultat fra virksomhet under avhendelse og virkningen av ny måling av eiendeler klassifisert som holdt for salg	Resultat 2012	Resultat etter overtagelse 2011
Sum driftsinntekter	25 683	3 229
Sum driftskostnader	26 452	10 111
Driftsresultat	- 769	- 6 882
Resultat av finansposter	- 3 600	- 1 406
Resultat før skattekostnad	- 4 370	- 8 288
Skattekostnad	1 062	- 24
Ordinært resultat	- 5 431	- 8 263

	Balanse per 31.12.12	Balanse per 31.12.11
Anleggsmidler	97 500	93 442
Utsatt skattefordel	0	5 049
Omløpsmidler	3 171	5 334
Sum Eiendeler	100 670	103 825
Langsiktig gjeld	3 000	3 000
Utsatt skatt	6 793	0
Kortsiktig gjeld	3 109	11 108
Sum gjeld	12 902	14 108
Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	87 768	89 717

Kontantstrøm	2012	Etter overtagelse 2011
Kontantstrøm fra drift	10 245	- 1 278
Kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	7 340	0
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	- 15 780	0
Netto kontantstrøm virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	1 805	- 1 278
Likvider 31.12	2 521	716

Note 27 - Oppkjøp av virksomheter / virksomhetssammenslutning

2012:

Det er ikke foretatt oppkjøp av virksomheter eller andre former for virksomhetssammenslutning i 2012.

2011:

For å styrke bankenes posisjon besluttet styrene i de to bankene i april 2011 å foreslå fusjon av bankene i henhold til bestemmelsene i finansieringsvirksomhetsloven §§ 2c-2, jfr 2c-3 og 2c-4.

Rygge-Vaaler Sparebank ble identifisert som overtakende part i fusjonen og fusjonen skjedde med virkning fra 1. november 2011. Den fusjonerte banken endret samtidig navn til SpareBank 1 Østfold Akershus (SØA). Ved fusjonen ble det gjennomført en kapitalforhøyelse - dels ved tingsinnskudd og dels ved fondsemisjon.

Tingsinnskudd

Som vederlag for innmaten i Halden Sparebank ble det utstedt 2 919 334 nye egenkapitalbevis. I tillegg til oppgjør i egenkapitalbevis, mottok Sparebankstiftelsen Halden en kontantutbetaling på 39,0 mill kr.

Gjennom tingsinnskuddet ervervet SØA 100 % av EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS, 51 % av aksjene i EiendomsMegler 1 Østfold AS og 100 % av aksjene i Uden Holding Ltd.

Gjennom tingsinnskuddet ervervet også SØA ytterligere eierinteresser i de felleskontrollerte virksomhetene Samarbeidende Sparebanker AS (SamSpar), Samarbeidende Sparebanker Bankinvest I AS og Samarbeidende Sparebanker Bankinvest II. Etter avtale med de øvrige aksjonærene i SamSpar beholdt den fusjonerte banken hele eierandelen.

Fondsemisjon

Det ble ved konvertering av grunnfondskapital og annen egenkapital i SØA utstedt 7 815 799 nye egenkapitalbevis. Alle de nye egenkapitalbevisene ble utstedt til kurs NOK 118,21 og pålydende per bevis er NOK 100. Av de utstedte egenkapitalbevisene gikk 2 919 334 som vederlag

for innmaten i Halden Sparebank til Sparebankstiftelsen Halden, mens 4 896 465 egenkapitalbevis ble utstedt til Sparebankstiftelsen Østfold Akershus.

Transaksjonskostnader knyttet til fusjonen er kostnadsført sammen med fusjonskostnader, se note 10.

Etter sammenslutningen skal banken i henhold til Sparebankloven ha et grunnfond på minst MEUR 5. Som en del av transaksjonen ble det derfor opprettet et grunnfond på 94,1 mill kr.

Vederlaget

Bytteforholdet mellom Rygge-Vaaler Sparebank og Halden Sparebank ble fastsatt ut fra bokførte verdier i Rygge-Vaaler Sparebank og Halden Sparebank på konsernnivå per 31. desember 2010. Dette innebar at Rygge-Vaaler Sparebank skulle gi et vederlag som tilsvarende pris/bok på Halden Sparebank tilsvarende 1,111. Verdsettelsen ble basert på et bytteforhold mellom bankene hvor Rygge-Vaaler Sparebank ble verdsatt til 72,3 % og Halden Sparebank ble verdsatt til 27,7 % av SpareBank 1 Østfold Akershus på tidspunkt for sammenslutning. Utstedelse av egenkapitalbevis som vederlag for Halden Sparebank ble beregnet ut fra bokført eierandelskapital i regnskapet til Rygge-Vaaler Sparebank per 31. desember 2010. Eierandelskapitalen utgjorde summen av bokført eierandelskapital, overkursfond, utjevningsfond og andel av fond for urealiserte gevinster og utgjorde til sammen 174 071 506. Fordelt per egenkapitalbevis utgjorde dette NOK 118,21. Det er lagt mindre vekt på børskursen ettersom bare en mindre del av den totale egenkapitalen i Rygge-Vaaler Sparebank utgjøres av egenkapitalbevis, og det er en begrenset omsetning av egenkapitalbevisene. En kurs som var basert på bokført egenkapital ble derfor ansatt å være et bedre estimat for virkelig verdi enn børskursen. Da konverteringskursen ble beregnet basert på 31. desember 2010 tallene og fusjonen skjedde først 1. november 2011 ble det innhentet uttalelse fra Finanstilsynet i oktober 2011 som bekreftet at man kunne legge kursen på 118,21 til grunn i for vederlaget selv om denne avvek fra børskursen på transaksjonstidspunktet.

Note 27 - Oppkjøp av virksomheter / virksomhetssammenslutning (forts)

(Hele tusen kroner)

Vederlag tingsinnskudd basert på kurs 118,21	345 094
Kontantvederlag	39 000
Totalvederlag	384 094

Netto identifiserte eiendeler og gjeld, virkelig verdi 1.11.11	441 671
Negativ goodwill	- 57 576

Netto identifiserte eiendeler og gjeld fordeler seg slik:

-Kontanter	66 609
-Utlån kredittinstitusjoner	246 898
-Netto utlån til kunder	3 785 799
-Sertifikater og obligasjoner	153 637
-Finansielle derivater	15 252
-Eierintresser i felleskontrollert virksomhet	155 024
-Investering i konsernselskaper	8 544
-Aksjer	71 373
-Kunderelasjoner	30 178
-Varige driftsmidler	49 192
-Andre eiendeler	20 923
Sum eiendeler	4 603 428

-Gjeld til kredittinstitusjoner	277 914
-Gjeld stiftet ved utstedelse av obligasjoner	850 263
-Innskudd fra kunder	2 865 338
-Ansvarlig lån og fondsobligasjon	115 922
-Øvrig gjeld	52 321
Sum gjeld	4 161 757

Netto eiendeler	441 671
------------------------	----------------

Dersom fusjonen hadde skjedd med virkning fra 1. januar 2011 ville årets inntekter og årets resultat blitt som følger:

(alle tall i tusen nok)

Sum inntekter: 457 777

Årsresultat: 57 404

Det vises for øvrig til proformaregnskap utgitt sammen med foreløpig årsregnskap for 2011.

Utlån

Utlån til flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Fastrenteutlån til kunder øremerkes ved første gangs innregning til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Dersom det foreligger objektive bevis for verdifall foretas en individuell nedskrivning. Dersom det ikke foreligger objektive bevis for tap, inngår utlån i en generell gruppenedskrivning.

Negativ goodwill

Negativ goodwill fremkommer som forskjellen mellom virkelig verdi på overtatte eiendeler og gjeld og kapitalutvidelsen mot Sparebankstiftelsen Halden og beløper seg til 57,6 mill kr. Bytteforholdet ble fastsatt ut fra bokførte verdier i de to selskapene på konsernnivå per 31. desember 2010. Vederlaget ble verdsatt til en kurs lik NOK 118,21. Virkelig verdi på netto eiendeler og gjeld i Halden Sparebank ble imidlertid på tidspunkt for fusjon beregnet å være høyere enn verdien av vederlaget. Dermed oppsto negativ goodwill.

Oppkjøp av virksomhet

1.11.2011 overtok SpareBank 1 Østfold Akershus 100 % av aksjene i Fasett Eiendom. Fasett Eiendom er et holdingselskap som eier 100 % av aksjene i Mosseporten Næringspark AS, 100 % av aksjene i Mosseporten Frysehotell og 33,33 % av aksjene i Miljøenergi AS. Selskapet er ervervet med tanke på videresalg og er derfor i regnskapet klassifisert som «virksomhet holdt for salg». Resultat fra denne virksomheten blir også klassifisert som resultat fra virksomhet holdt for salg.

Note 27 - Oppkjøp av virksomheter / virksomhetssammenslutning (forts)

(Hele tusen kroner)

Kontantvederlag 0**Totalvederlag**Netto identifiserte eiendeler og gjeld, virkelig verdi 1.11.11 6 458**Negativ goodwill** **- 6 458**

Netto identifiserte eiendeler og gjeld fordeler seg slik:

-Utsatt skattefordel 4 518-Bygg 141 721-Øvrige driftsmidler 1 002-Aksjer 8 742-Fordringer 3 896-Bankinnskudd 1 994Sum eiendeler 161 874-Gjeld til kredittinstitusjoner 142 000-Øvrig langsiktig gjeld 3 000-Kortsiktig gjeld 10 416**Sum gjeld** **155 416****Netto eiendeler** **6 458****Negativ goodwill:**

Negativ goodwill fremkommer som forskjellen mellom virkelig verdi på overtatte eiendeler og gjeld og vederlaget for aksjene i Fasett Eiendom-konsernet. Fasett Eiendom-

konsernet hadde ubenyttede skattemessige underskudd, som konsernet ikke kunne utnytte. Ved overtakelsen kan disse skattemessige underskuddene utnyttes av banken.

Note 28 - Vesentlige transaksjoner med nærstående selskaper

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollerte virksomheter og datterselskaper. Bankens mellomværende med ansatte og medlemmer av styret vises i note 9 og 13.

Lån (i hele tusen kroner)	Datterselskaper		TS, FKV (og andre nærstående)	
	2012	2011	2012	2011
Lån utestående per 1.1.	179 690	23 587	5 325	2 506
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	145 392	0	0
Lån innvilget i perioden / Innfusjonert	0	14 000	0	2 819
Tilbakebetaling	43 755	3 289	0	0
Utestående lån per 31.12.	135 935	179 690	5 325	5 325
Innskudd (i hele tusen kroner)				
Innskudd per 1.1.	19 350	11 637	0	0
Nye innskudd i perioden	0	7 713	0	0
Uttak	3 526	0	0	0
Innskudd per 31.12.	15 824	19 350	0	0
Renteinntekter	8 805	2 714	0	0
Tap ved utlån	- 52 482	52 482	0	0
Nedskrivning aksjer i datterselskap	34 535	0	0	0
Eiendeler klassifisert som holdt for salg (lån)	0	0	0	0
Rentekostnader	1 183	995	0	0
Valutahandel	0	0	0	0
Provisjonsinntekt	0	0	0	0
Utstedte garantier og kausjonsansvar	107 159	82 159	0	0

Leiekostnader fakturert fra datterselskapet Nekor Gårdselskap AS til øvrige konsernselskaper i 2012 utgjorde kr 10 303 TNOK. Tilsvarende tall for 2011 var kr 8 658 TNOK.

Alle lån til nærstående parter er bokført i morbanken.

Note 29 - Eiendom, anlegg og utstyr

Morbank 2012				Konsern 2012				
Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt	(i hele tusen kroner)	Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt
88 363	34 227	76 465	199 055	Anskaffelseskost/regulert verdi per 1.1.2012	175 593	45 832	82 407	303 832
0	1 068	2 708	3 776	Tilgang	279	1 068	3 795	5 142
0	0	- 12 897	- 12 897	Avgang	- 303	0	- 12 897	- 13 200
0	0	0	0	Verdiregulering	- 363	0	0	- 363
88 363	35 295	66 276	189 935	Anskaffelseskost/ regulert verdi per 31.12.2012	175 206	46 900	73 305	295 411
- 16 075	- 16 196	- 58 407	- 90 678	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2012	- 32 485	- 16 206	- 63 543	- 112 234
- 2 394	- 2 842	- 6 224	- 11 459	Årets avskrivning	- 4 450	- 2 842	- 6 834	- 14 126
0	0	12 897	12 897	Akkumulert avskrivning årets avgang	0	0	12 897	12 897
- 18 469	- 19 038	- 51 734	- 89 241	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2012	- 36 935	- 19 048	- 57 480	- 113 464
69 895	16 257	14 542	100 694	Balanseført verdi per 31.12.2012	138 271	27 851	15 825	181 947
66 256				Balanseført verdi ved historisk kost	109 297			
3 639				Verdireguleringsreserve per 31.12.2012	28 977			
72 728				Virkelig verdi per 31.12.2012	141 874			

Morbank 2011				Konsern 2011				
Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt	(i hele tusen kroner)	Bygning og annen fast eiendom	Påkostning leide bygninger	Maskiner, inventar og transp midl	Totalt
43 952	34 304	69 324	147 580	Anskaffelseskost/regulert verdi per 1.1.2011	130 322	34 304	74 611	239 237
44 411	2 388	9 923	56 722	Tilgang	45 994	13 993	10 607	70 594
0	- 2 465	- 2 782	- 5 247	Avgang	0	- 2 465	- 2 811	- 5 276
			0	Verdiregulering	- 723	0	0	- 723
88 363	34 227	76 465	199 055	Anskaffelseskost/regulert verdi per 31.12.2011	175 593	45 832	82 407	303 832
- 14 227	- 15 721	- 55 943	- 85 891	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2011	- 29 550	- 15 721	- 60 736	- 106 007
- 1 848	- 2 665	- 5 011	- 9 524	Årets avskrivning	- 2 935	- 2 675	- 5 354	- 10 964
0	2 190	2 547	4 737	Akkumulert avskrivning årets avgang	0	2 190	2 547	4 737
- 16 075	- 16 196	- 58 407	- 90 678	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2011	- 32 485	- 16 206	- 63 543	- 112 234
72 288	18 031	18 058	108 377	Balanseført verdi per 31.12.2011	143 108	29 626	18 864	191 598
68 517				Balanseført verdi ved historisk kost	110 477			
3 771				Verdireguleringsreserve per 31.12.2011	28 312			
72 008				Virkelig verdi per 31.12.2011	140 469			

Merknad: Virkelig verdi egne bygg er basert på verddivurdering ved utgangen av 2010. Verddivurderingsreserven på egne bygg er gjennværende merverdi på oppregulerte bygninger ved overgang til IFRS i 2005.

Sikkerhetsstillelse

Banken har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler

Bruttoverdi av fullt ut avskrevne eiendeler fortsatt i bruk

Bruttoverdien av anleggsmidler som er fullt ut avskrevet og fortsatt i bruk anses å være uvesentlig.

Utnyttede driftsmidler

Av bruttobeløpet aktiverte bygninger på konsern på kr 119,4 mill er det kun Idrettsveien 13 og Svaebakken 4 som er midlertidig utnyttet.

Note 29 - Eiendom, anlegg og utstyr (forts)

Omvurderinger

Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygninger omvurdert med til sammen kr 4,8 mill. på morselskapet og kr 38,1 mill. på konsern. Basis for omvurderingen var uavhengige takster. Det er innhentet nye takster på samtlige bygninger per 31. desember 10. Banken foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler som benyttes i egen

virksomhet. Investerings eiendom verdireguleres og avskrives ikke, men endringer i markedsverdien føres over resultatet. Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 10-33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler, og 2-4 prosent for bankbygg og annen fast eiendom.

Forpliktelser

Banken, eller andre selskaper i konsernet, har ikke inngått bindende avtaler om å anskaffe anleggsmidler.

Investerings eiendommer konsern

2012 (i hele tusen kroner)	Inngående balanse 1.1.12	Tilgang/ avgang	Verdi- regulering i 2012	Akkumulert verdi- regulering	Utgående balanse 31.12.12	Anskaffel- seskost	Leie- inntekter	Drifts- kostnader	Utleid andel per 31.12.12
Leiligh. Karlstadvn 37 (solgt)	255	- 303	48	0	0	0	0	36	0 %
Svaebakken 4 bygg	1 785	0	20	319	1 805	1 739	0	116	0 %
Svaebakken 2 tomt	1 734	0	19	853	1 753	900	0	0	0 %
Kongensgt. 21, utleid andel	10 200	0	112	5 429	10 312	10 651	1 330	532	100 %
Folkestadhøgda 1, bygning	7 905	0	87	272	7 992	9 803	913	438	100 %
Folkestadhøgda 1, tomt	1 020	0	11	831	1 031	200	0	0	0 %
Folkestadhøgda 1, ubebygd	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Midtveien, utleid andel	6 018	0	66	5 204	6 084	1 077	28	20	100 %
	28 917	- 303	363	12 908	28 977	24 370	2 271	1 142	

2011 (i hele tusen kroner)	Inngående balanse 1.1.11	Tilgang/ avgang	Verdi- regulering i 2009	Akkumulert verdi- regulering	Utgående balanse 31.12.11	Anskaffel- seskost	Leie- inntekter	Drifts- kostnader	Utleid andel per 31.12.11
Leiligh. Karlstadvn 37	250	0	5	- 48	255	303	5	56	0 %
Svaebakken 4 bygg	1 750	0	35	300	1 785	1 739	0	112	0 %
Svaebakken 2 tomt	1 700	0	34	834	1 734	900	0	0	0 %
Kongensgt. 21, utleid andel	10 000	0	200	5 317	10 200	10 651	1 150	424	100 %
Folkestadhøgda 1, bygning	7 750	0	155	185	7 905	9 803	801	532	98 %
Folkestadhøgda 1, tomt	1 000	0	20	820	1 020	200	0	0	0 %
Folkestadhøgda 1, ubebygd	0	0	0	0	0	0	0	0	0 %
Midtveien, utleid andel	5 900	0	118	5 138	6 018	1 077	206	151	100 %
	28 350	0	567	12 545	28 917	24 673	2 162	1 275	

Morbanken har ikke investerings eiendommer ved utgangen av 2012 eller 2011.

Note 30 - Andre immaterielle eiendeler

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
		Andre immaterielle eiendeler		
0	30 178	Anskaffelsekost 01.01	30 178	0
30 178	0	Tilgang	0	30 178
0	0	Avgang	0	0
30 178	30 178	Anskaffelsekost 31.12	30 178	30 178
0	628	Akkumulerte avskrivninger 01.01	628	0
		Avgang akkumulerte avskrivninger		
628	3 877	Årets avskrivninger	3 877	628
628	4 505	Akkumulerte avskrivninger 31.12	4 505	628
29 550	25 673	Andre immaterielle eiendeler 31.12	25 673	29 550

Andre immaterielle eiendeler består av kjøpte kunderettigheter i forbindelse fusjon med Halden Sparebank. Andre immaterielle eiendeler avskrives over 8 år. Se note 4 for beskrivelse av verddivurderingsmodell for goodwill.

Note 31 - Andre eiendeler

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
902	1 729	Opptjente ikke mottatte inntekter	1 729	902
0	0	Netto klientmidler og utlegg	14 923	15 016
0	0	Overfinansiering av pensjonsforpliktelser	0	0
2 355	740	Andre forskuddsbetalte ikke påløpte kostnader	1 314	2 355
1 144	4 159	Øvrige debitorer	4 373	1 144
1 000	0	Leieboerinnskudd	0	1 000
42 891	68 035	Boligkreditt / Medlemsinnskudd KFS	68 035	42 891
16 428	15 990	Annet (note 31)	15 568	16 977
64 720	90 652	Sum andre eiendeler	105 940	80 284

Note 32 - Innskudd fra og gjeld til kunder

Morbank			Konsern	
2011	2012	Innskudd fra og gjeld til kunder	2012	2011
9 341 790	10 053 142	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	10 037 318	9 322 447
893 120	629 613	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	629 613	893 120
10 012	8 367	Påløpte renter	8 367	10 012
10 244 923	10 691 122	Sum innskudd fra og gjeld til kunder	10 675 298	10 225 580
2,70 %	2,77 %	Gjennomsnittlig rente	2,76 %	2,68 %
5,93 %	3,04 %	Andel fastrenteinnskudd av totale innskudd	3,04 %	5,94 %

2011	2012	Innskudd fordelt på sektor og næring	2012	2011
7 400 805	7 995 399	Lønnstakere o.l.	7 995 399	7 400 805
382 704	362 476	Offentlig sektor	362 476	382 704
384 447	174 021	Kreditforetak	174 021	384 447
122 966	129 285	Primærnæring	129 285	122 966
118 122	122 596	Industri	122 596	118 122
269 872	323 649	Bygg- og anleggsvirksomhet	323 649	269 872
259 258	286 744	Varehandel	286 744	259 258
22 166	29 503	Hotell og restaurantdrift	29 503	22 166
63 653	54 545	Transport	54 545	63 653
516 687	493 264	Omsetning/drift eiendommer	477 440	497 344
319 507	311 357	Forretningsmessig tjenesteyting	311 357	319 507
374 723	399 921	Sosial og privat tjenesteyting	399 921	374 723
10 012	8 363	Påløpte renter	8 363	10 012
10 244 923	10 691 122	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	10 675 298	10 225 580

Utland er lagt under personmarked i oppstillingen over.

2011	2012	Innskudd fordelt på geografiske områder	2012	2011
6 929 325	7 190 383	Østfold	7 174 559	6 909 982
1 110 255	1 050 915	Akershus	1 050 915	1 110 255
2 050 915	2 274 539	Landet for øvrig	2 274 539	2 050 915
144 416	166 922	Utlandet	166 922	144 416
10 012	8 363	Påløpte renter	8 363	10 012
10 244 923	10 691 122	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	10 675 298	10 225 580

Note 33 - Gjeld ved utstedelse av verdipapirer

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Sertifikater og andre kortsiktige låneopptak		
0	0	- pålydende verdi	0	0
0	0	- virkelig verdi	0	0
		Obligasjonsgjeld		
4 454 870	3 722 000	- pålydende verdi	3 722 000	4 454 870
4 507 165	3 743 458	- virkelig verdi	3 743 458	4 507 165
42 081	36 642	- påløpte renter	36 642	42 081
4 454 870	3 722 000	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, pålydende verdi	3 722 000	4 454 870
4 549 246	3 780 100	Sum gjeld ved utstedelse av verdipapirer, virkelig verdi inkludert påløpte renter	3 780 100	4 549 246
0,00 %	0,00 %	Gjennomsnittlig rente sertifikater	0,00 %	0,00 %
4,18 %	3,58 %	Gjennomsnittlig rente obligasjonsgjeld	3,58 %	4,18 %

2011	2012	Verdipapirgjeld fordelt på forfallstidspunkt	2012	2011
1 279 460	0	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2012	0	1 279 460
1 875 410	1 562 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2013	1 562 000	1 875 410
775 000	775 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2014	775 000	775 000
525 000	1 135 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2015	1 135 000	525 000
0	250 000	Obligasjonsgjeld med forfall i løpet av 2016	250 000	0
4 454 870	3 722 000	Sum verdipapirgjeld, pålydende verdi	3 722 000	4 454 870

Morbank og konsern

Endring i verdipapirgjeld	31.12.12	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.11
Sertifikatgjeld, pålydende verdi	0	0	0	0	0
Obligasjonsgjeld, pålydende verdi	3 722 000	860 000	-1 594 500	1 630	4 454 870
Verdijusteringer	21 458	0	0	- 30 837	52 295
Opptjente renter	36 642	0	0	- 5 439	42 081
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	3 780 100	860 000	-1 594 500	- 34 646	4 549 246

Note 34 - Annen gjeld og forpliktelse

Morbank			Konsern	
2011	2012	Annen gjeld og balanseført forpliktelse (i hele tusen kroner)	2012	2011
27 076	18 915	Pensjonsforpliktelser (note 34)	23 400	30 482
11 560	0	Garantiavsetninger	0	11 560
20 448	17 245	Andre avsetninger	17 245	21 913
20 986	21 171	Påløpte feriepenge/Margintrekk/Skattetrekk	25 538	26 062
20 092	23 922	Leverandørgjeld	25 358	21 129
40 495	32 520	Annet	35 634	32 501
140 657	113 772	Sum annen gjeld og balanseført forpliktelse	127 175	143 647
		Avsetninger gavekonto		
2 311	31 828	Avsetning per 1.1	31 828	2 311
46 579	0	Ekstra avsetning ført over resultatet	0	46 579
- 17 062	- 7 814	Brukt i løpet av året	- 7 814	- 17 062
0	0	Tilbakeført over resultatet	0	0
0	0	Diskonteringsvirkning	0	0
31 828	24 014	Sum avsetninger gavekonto	24 014	31 828
		Stilte garantier mv. (avtalte garantibeløp)		
100 908	97 705	Betalingsgarantier	70 546	98 749
64 059	72 070	Kontraktsgarantier	72 070	64 059
0	0	Lånegarantier	0	0
0	0	Garantier for skatter	0	0
101 841	102 324	Annet garantiansvar	22 324	21 841
0	0	Garanti ovenfor Bankenes Sikringsfond	0	0
266 808	272 100	Sum stilte garantier	164 941	184 649
		Andre forpliktelser ikke balanseført		
567 278	683 372	Ubenyttede kreditter	673 146	562 576
85 318	160 694	Innvilgede lånetilsagn (ikke diskontert)	160 694	85 318
0	0	Ubenyttede garantitilsagn	0	0
0	0	Remburser	0	0
652 595	844 066	Sum andre forpliktelser	833 840	647 893
1 091 888	1 253 951	Totale forpliktelser	1 149 970	1 008 017
		Pantstillelser		
737 825	415 115	Pantstillelse Verdipapirer	415 115	737 825
462 478	207 478	Tilhørende forpliktelse pantsatte verdipapirer	207 478	462 478

Pantstillelse Verdipapirer

Per 31. desember 2012 hadde banken pantsatt verdipapirer med et bokført verdi på 415,1 mill kr i Norges Bank. Pantstillelsen er benyttet i forbindelse med F-lån utstedt av Norges Bank samt i forbindelse med Norges Banks ordning med bytte av statskasseveksler mot obligasjoner med fortrinnsrett.

Forpliktende avtaler om anskaffelser av eiendom, anlegg og utstyr

Per 31. desember 2012 hadde banken og dess datterselskaper ikke inngått noen forpliktende avtaler.

Pågående rettstvister

Per 31. desember 2012 er konsernet ikke involvert i pågående rettstvister som anses vesentlige for bankes regnskap.

Note 34 - Annen gjeld og forpliktelse (forts)

Operasjonelle leasingbetalinger

Morbank		Annen gjeld og balanseført forpliktelse (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
1 413	1 479	Innen 1 år	1 583	758
1 554	2 273	Mellom 1 - 5 år	2 413	929
0		Etter 5 år		0
2 966	3 752	Sum minimum leasingbetaling	3 996	1 687

Note 35 - Pensjoner

Ytelsesbasert pensjonsordning

Morbanken har to lukkede pensjonsordninger som skriver seg fra henholdsvis tidligere Halden Sparebank og Rygge-Vaaler Sparebank.

Halden Sparebank:

Ytelsesbasert ordning som er lukket per 1. juli 2007. Alle nyansatte etter denne dato inngikk i en kollektiv innskuddsbasert ordning, gamle ansatte kunne per samme dato velge å bytte over til innskuddspensjon. For de som ble ansatt før 1. januar 2001 utgjør årlig alderspensjon differansen mellom en beregnet alderspensjon fra folketrygden og 75 % av pensjonsgrunnlaget, og for de som er ansatt etter 1. januar 2001 tilsvarende 70 %. I begge tilfeller er pensjonsgrunnlaget begrenset til maksimalt 12 G. Avtalen tilfredsstiller krav etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Avtalen inkluderer også en uførepensjon tilsvarende alderspensjonen ved 100 % arbeidsdyktighet, samt et barnetillegg på 10 % for hvert barn inntil 21 år, inntil 6 barn. Avtalen har ingen Ektefelle – og barnepensjon ved arbeidstakers død.

Rygge-Vaaler Sparebank:

Ytelsesbasert ordning som er lukket per 8. mars 2008. Alle nyansatte etter denne dato inngikk i en kollektiv innskuddsbasert ordning, gamle ansatte kunne per samme dato velge å bytte over til innskuddspensjon. Alderspensjonen utgjør differansen mellom en beregnet alderspensjon fra folketrygden og 66 % av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsgrunnlaget er begrenset til maksimalt 12 G. Avtalen tilfredsstiller krav etter lov om obligatorisk tjenestepensjon. Avtalen inkluderer også en uførepensjon tilsvarende alderspensjonen ved 100 % arbeidsdyktighet samt et barnetillegg på 10 % for hvert barn inntil 21 år, inntil 6 barn. Avtalen inkluderer videre en ektefellepensjon til gjenlevende ektefelle på 55 % av den alderspensjon arbeidstakeren ville hatt rett til ved nådd pensjonsalder, og en barnepensjon på tilsvarende 40 % av pensjonen dersom den ansatte etterlater seg barn under 21 år.

Døtre:

EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS,

EiendomsMegler 1 Østfold og EiendomsMegler 1 Sarpsborg har alle lukkede kollektive ytelsesbaserte ordninger. Nyansatte tiltrer selskapenes nye innskuddsbaserte ordninger.

Innskuddsbasert pensjonsordning

SpareBank 1 Østfold Akershus har en felles innskuddsbasert pensjonsordning for alle ansatte som ikke har ytelsespensjon, denne har følgende betingelser: Totalt årlig innskudd er 5 % av lønn mellom 1 og 6 G Totalt årlig innskudd er 8 % av lønn mellom 6 og 12 G

Innskuddspensjonen inkluderer en uførepensjon som utgjør differansen mellom en beregnet uførepensjon fra folketrygden (her: ¾ G) og 70 % av pensjonsgrunnlaget. Ordningen inkluderer også en ektefelle og barnepensjon ved arbeidstakers død tilsvarende sparesaldoen, men garantert minst en årlig pensjon på 1 G til hvert barn under 21 år.

Per 31. desember 2012 er det 43 ansatte i lukket YTP fra Halden, 77 ansatte i lukket YTP fra RVS og 100 ansatte i bankens innskuddspensjonsordning.

Øvrige ordninger

I tillegg har morbanken usikrede pensjonsforpliktelser i form av avtalefestet førtids-pensjon (AFP) for ansatte fra fylte 62 år. Gammel ordning ble avvirket i 2010. Ny ordning lar seg foreløpig ikke aktuarberegne og inngår derfor ikke i pensjonsforpliktelsen per 31. desember 2012. Inntil videre vil denne bli behandlet som en innskuddsbasert ordning.

Tidligere administrerende direktør i Halden Sparebank har fra 01. mars 2011 benyttet sin førtidspensjonsavtale som innebar en rett til pensjon lik ordinær lønn på førtidspensjonstidspunktet. Denne avtalen utløper 20. januar 2013 da vedkommende fyller 67 år. I tillegg til dette har han også en avtale om tilleggspensjon utover 12 G og en livsvarig etterlattepensjon. Alle avtalene er aktuarberegnet.

Note 35 - Pensjoner (forts)

Administrerende direktør er omfattet av tidligere Rygge-Vaaler Sparebank sin lukkede ytelsespensjonsordning og har i tillegg en avtale om tilleggspensjon utover 12 G og en rett, men ikke plikt, til å fratruke ved fylte 60 år. Administrerende direktør vil fratruke 1. august 2013. Alle avtalene er aktuarberegnet.

For påtroppende administrerende direktør, nå viseadministrerende direktør i banken, er det for lønn over 12 G i tillegg tegnet en «Pensjonskonto» i SpareBank 1 Livsforsikring. Avtalen inkluderer i tillegg uføre og barnepensjon. Avtalen innberettes som skattepliktig inntekt.

Overgang til OmF-rente

SpareBank 1 Østfold Akerhus har tidligere benyttet

statsobligasjonsrente som grunnlag for beregning av netto pensjonsforpliktelse. Etter nærmere vurdering av markedet for OmF-rente har banken kommet til at denne tilfredsstiller kravene etter IAS 19.78, dvs. at det foreligger et tilstrekkelig dypt marked for OMF, obligasjonene har tilstrekkelig høy kvalitet og løpetider som samsvarer med bankens forpliktelser. Forpliktelsen per 31. desember 2012 er dermed beregnet etter IAS 19, men med OmF-renten som diskonteringsrente. Effekten ved overgang til OmF-rente er en nedgang i pensjonsforpliktelsen med 52,8 millioner kroner.

Det er lagt til grunn følgende forutsetninger ved beregning av pensjonsforpliktelsene.

Økonomiske forutsetninger	2012		2011	
	Kostnader	Forpliktelser	Kostnader	Forpliktelser
Diskonteringsrente	2,60 %	3,70 %	3,85 %	2,60 %
Forventet avkastning på midlene	3,60 %	4,00 %	4,85 %	3,60 %
Forventet fremtidig lønnsutvikling	3,75 %	3,50 %	4,00 %	3,75 %
Forventet G-regulering	3,25 %	3,25 %	3,75 %	3,25 %
Forventet pensjonsregulering	0,70 %	0,70 %	2,97 %	0,70 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Forventet frivillig avgang	1 %-15 %	1 %-15 %	1 %-15 %	1 %-15 %
Forventet AFP-uttak fra 62 år	I/A	I/A	I/A	I/A

Periodens pensjonskostnad:

Morbank		Sikret ordning - Pensjonskostnad (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
4 522	5 939	Pensjon opptjent i perioden	6 628	5 079
5 206	5 814	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	6 096	5 511
- 5 195	- 5 990	Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 6 333	- 5 544
0	0	Endring i IB	- 203	0
3 049	2 988	Estimatavvik innregnet i perioden	2 836	2 983
0	837	Arbeidsgiveravgift	923	0
0	975	Administrasjonskostnader	1 041	0
7 581	10 564	Periodens pensjonskostnad	10 988	8 029

Morbank		Usikret ordning - Pensjonskostnad (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
375	0	Pensjon opptjent i perioden	0	375
419	220	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	220	419
- 42	- 3 354	Opphør av gammel AFP-ordning/opphør forpliktelse	- 3 354	- 42
0	0	Implementeringsvirkning	820	0
- 133	- 1 664	Estimatavvik innregnet i perioden	- 1 664	- 133
618	- 4 798	Netto pensjonskostnad	- 3 978	618
1 936	2 831	Resultatført innskuddspensjon	2 831	2 141
2 555	- 1 967	Periodens pensjonskostnad	- 1 148	2 759

Note 35 - Pensjoner (forts)

Morbank		Sum sikret og usikret ordning - Pensjonskostnad (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
4 897	5 939	Pensjon opptjent i perioden	6 628	5 454
5 625	6 034	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	6 316	5 930
- 40	- 3 354	Opphør av gammel AFP-ordning/oppheør forpliktelse	- 3 354	- 42
- 5 195	- 5 990	Forventet avkastning på pensjonsmidler	- 6 333	- 5 544
0	0	Implementeringsvirkning	617	0
2 915	1 324	Estimatavvik innregnet i perioden	1 172	2 850
0	837	Arbeidsgiveravgift	923	0
0	975	Administrasjonskostnader	1 041	0
8 200	5 766	Netto pensjonskostnad	7 010	8 646
1 936	2 831	Resultatført innskuddspensjon	2 988	2 141
10 136	8 596	Periodens pensjonskostnad	9 998	10 787

Morbank		Sikret ordning - Pensjonsforpliktelse (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
224 867	180 005	Nåverdi pensjonsforpliktelse	187 601	235 837
- 164 730	- 173 256	Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 182 037	- 174 126
60 137	6 749	Netto pensjonsforpliktelse	5 564	61 711
- 49 936	2 703	Ikke-innregnede estimatavvik (evt. Aktuarielle gevinster og tap)	7 554	- 48 104
10 200	9 453	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	13 118	13 607

Herav:

10 200	9 453	Netto pensjonsforpliktelse	13 118	13 607
0	0	Netto overfinansiert pensjonsforpliktelse	0	0

Morbank		Usikret ordning - Pensjonsforpliktelse (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
14 795	8 856	Nåverdi pensjonsforpliktelse	9 675	14 795
2 081	606	Ikke-innregnede estimatavvik (evt. Aktuarielle gevinster og tap)	606	2 081
16 876	9 462	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	10 282	16 876

Morbank		Sum sikret og usikret ordning - Pensjonsforpliktelse (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
239 662	188 861	Nåverdi pensjonsforpliktelse	197 276	250 632
- 164 730	- 173 256	Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 182 037	- 174 126
74 931	15 605	Netto pensjonsforpliktelse	15 240	76 505
- 47 855	3 310	Ikke-innregnede estimatavvik (evt. Aktuarielle gevinster og tap)	8 161	- 46 023
27 076	18 915	Netto pensjonsforpliktelse i balansen inklusive arbeidsgiveravgift	23 400	30 482

Note 35 - Pensjoner (forts)

Morbank		Endring i pensjonsforpliktelse (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
15 381	27 076	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 1.1	30 482	18 562
8 200	5 766	Netto resultatført pensjonskostnad	7 010	8 647
- 2 620	- 2 530	Utbetalt pensjon	- 2 530	- 2 620
0	0	IB korleksjon	203	0
12 545	0	Kjøpt pensjonsforpliktelse fra Halden Sparebank	0	12 773
- 6 430	- 11 397	Innbetalt pensjonspremie ytelsesbaserte ordninger	- 11 765	- 6 880
27 076	18 915	Netto pensjonsforpliktelse i balansen 31.12	23 400	30 482

Morbank		Medlemmer lukket ordning:	Konsern	
2011	2012		2012	2011
187	184	Antall personer som er med i pensjonsordningen	207	212
128	120	- herav aktive	138	148
59	64	- herav pensjonister og uføre	69	64

Netto pensjonsforpliktelse i balansen (i hele tusen kroner)	Konsern				
	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi pensjonsforpliktelse	197 276	250 632	127 384	148 800	135 580
Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 182 037	- 174 126	- 89 966	- 86 536	- 86 965
Underskudd/ - overskudd	15 240	76 506	37 418	62 264	48 615
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	- 55 840	- 40 598	30 439	4 348	- 49 335
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	2 829	11 458	- 6 144	- 4 798	

Netto pensjonsforpliktelse i balansen (i hele tusen kroner)	Morbank				
	2012	2011	2010	2009	2008
Nåverdi pensjonsforpliktelse	188 861	239 662	122 406	143 822	130 002
Virkelig verdi av pensjonsmidler	- 173 256	- 164 730	- 87 118	- 81 720	- 83 512
Underskudd/ - overskudd	15 605	74 932	35 288	62 102	46 490
Erfarte justeringer på pensjonsforpliktelsene	- 51 685	- 36 108	29 756	3 358	- 49 526
Erfarte justeringer på pensjonsmidlene	1 844	5 797	- 3 803	- 6 663	

For 2008 eksisterer ikke data for splitt av estimatavvikene. Hele avviket er derfor lagt på pensjonsforpliktelsene.

Morbank		Sammensetning av pensjonsmidler	Konsern	
2011	2012		2012	2011
19 768	23 736	Aksjer	24 939	20 929
37 888	35 864	Eiendom	37 682	40 114
80 718	86 108	Obligasjoner	90 472	85 461
26 356	27 548	Annet	28 944	27 622
164 730	173 256	Annet	182 037	174 126

Morbank		Faktisk avkastning på pensjonsmidler	Konsern	
2011	2012		2012	2011
8 660	4 416		3 503	14 669

Note 36 - Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån

For beskrivelse av ansvarlig lånekapital og fondsobligasjoner og hvordan de påvirker kapitaldekningen, henvises til note 2 Regnskapsprinsipper.

Morbank		(i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
		Tidsbegrenset ansvarlig lån:		
200 000	200 000	2019 3 mnd Nibor + 5,75. Call opsjon 2014	200 000	200 000
50 000	50 000	2019 fastrente 8,5 % (swappet til 3 mnd Nibor + 4,5 %) Call opsjon 2014	50 000	50 000
1 945	1 908	Påløpt renter	1 908	1 945
2 008	1 322	- Over-/underkurs/markedsverdi	1 322	2 008
253 953	253 230	Sum tidsbegrenset	253 230	253 953
		Fondsobligasjonslån:		
130 000	130 000	Fastrente 11 % (swappet til 3 mnd Nibor + 6,50). Call opsjon 2019	130 000	130 000
25 000	25 000	Fastrente 10,5 % (swappet til 3 mnd Nibor + 6,6 %) Call opsjon 2019	25 000	25 000
35 000	35 000	3 mnd Nibor + 2,35 %. Call opsjon 22.09.2014	35 000	35 000
4 674	4 642	Påløpte renter	4 642	4 674
1 732	1 983	- Over-/underkurs/markedsverdi	1 983	1 732
196 406	196 625	Sum fondsobligasjonslån	196 625	196 406
450 359	449 855	Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	449 855	450 359
8,56 %	8,04 %	Gj.sn rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 200 mill	8,04 %	8,56 %
7,35 %	6,89 %	Gj.sn rente tidsbegrenset ansv. lånekapital 50 mill	6,89 %	7,35 %
9,74 %	9,20 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 130 mill	9,20 %	9,74 %
9,41 %	8,85 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 25 mill	8,85 %	9,41 %
5,16 %	4,62 %	Gjennomsnittlig rente fondsobligasjon 35 mill	4,62 %	5,16 %

* Fondsobligasjon og ansvarlig lån med fast rente er gjort om til flytende rente ved bruk av rentebytteavtale.

Morbank og konsern

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.12	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.11
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250 000				250 000
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	0				0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	190 000				190 000
Verdijusteringer	3 305			- 435	3 740
Påløpte renter	6 550			- 69	6 619
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	449 855	0	0	- 504	450 359

Endringer i ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	31.12.11	Emittert	Forfalt/ innløst	Øvrige endringer	31.12.10
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	250 000			50 000	200 000
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	0				0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	190 000			60 000	130 000
Verdijusteringer	3 740			5 108	- 1 368
Påløpte renter	6 619			2 144	4 475
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	450 359	0	0	117 252	333 107

Rygge-Vaaler Sparebank emitterte i 2009 kr 200 mill i ansvarlig obligasjonslån 2009/2019 med innløsningsrett for utsteder 18. juni 2014 og kr. 130 mill kr i fondsobligasjon med ubegrenset løpetid og innløsningsrett for utsteder. Banken hadde ikke ansvarlig lånekapital eller fondsobligasjon før dette. Det er ikke emittert fondsobligasjon eller ansvarlig lån ila 2012. Økningen i 2011 skyldes fusjonen med Halden Sparebank.

Note 37 - Kapitaldekning og kapitalstyring

Morbank			Konsern	
2011	2012	(i hele tusen kroner)	2012	2011
926 490	926 490	Egenkapitalbevis	926 490	926 490
147 575	147 575	Overkursfond	147 575	147 575
93 279	164 956	Utjevningfond	164 956	93 279
100 382	106 502	Grunnfondskapital	106 502	100 382
9 418	39 665	Fond for urealiserte gevinster	57 413	27 089
20 155	41 378	Avsatt utbytte og gaver klassifisert som egenkapital	41 378	20 155
139	139	Annen egenkapital	75 979	88 499
1 297 439	1 426 705	Sum balanseført egenkapital	1 520 293	1 403 469
0		Merverdi aksjer etter egenkapitalmetoden	0	0
4 140	3 240	Andel av medlemsinnskudd	3 240	4 140
12 294	7 427	Urealisert verdiendring som følge av redusert/økt verdi av gjeld	7 427	12 294
- 3 472	- 3 472	Netto urealisert gevinst på eiendom	- 25 749	- 25 166
- 2 277	- 3 611	Netto urealisert gevinst aksjer tilgjengelig for salg	- 3 611	- 2 277
0	0	Andel av nullstilte uamortiserte estimatavvik	0	0
578	651	Andel avskrivning på merverdi eiendom	2 979	3 351
190 000	190 000	Fondsobligasjoner	190 000	190 000
- 21 276	- 18 484	Andre immaterielle eiendeler	- 18 484	- 21 276
- 20 155	- 41 378	Utbytte og gaver som inngår i egenkapitalen	- 41 378	- 20 155
0	0	Utsatt skattefordel	- 1 405	- 1 208
0	0	Overfinansiering pensjonsforpliktelse	0	0
- 61 618	- 104 397	Fradrag i kjernekapitalen	- 289 774	- 224 357
1 395 653	1 456 681	Sum kjernekapital	1 343 538	1 318 815
250 000	250 000	Tilleggskapital	250 000	250 000
3 203	3 795	45 % av urealiserte gevinster på aksjer og eiendom	17 718	16 762
4 140	3 240	Andel av medlemsinnskudd	3 240	4 140
- 61 618	- 104 397	Fradrag i tilleggskapitalen	- 270 958	- 224 357
1 591 378	1 609 319	Sum ansvarlig kapital	1 343 538	1 365 360
Risikoveid beregningsgrunnlag:				
8 825	5 925	Lokale og regionale myndigheter	5 925	8 825
532 725	645 488	Institusjoner	580 763	471 788
3 025 600	2 062 600	Foretak	2 098 000	3 101 388
1 199 813	834 238	Massemarked	834 238	1 199 813
3 650 663	4 956 488	Pantsikkerhet i eiendom	4 935 500	3 650 663
303 163	198 200	Forfalte engasjementer	198 200	203 188
49 263	55 175	Obligasjoner med fortrinnsrett	55 175	49 263
0	22 500	Andeler i verdipapirfond	22 500	0
175 238	232 475	Øvrige engasjementer	387 875	418 500
8 945 288	9 013 088	Sum kredittrisiko	9 118 175	9 103 425
571 363	645 638	Operasjonell risiko	721 913	647 125
0	0	Markedsrisiko	0	
- 150 513	- 236 325	Fradrag i beregningsgrunnlaget	- 601 325	- 492 563
9 366 138	9 422 400	Totalt beregningsgrunnlag	9 238 763	9 257 988
Kapitaldekning				
14,90 %	15,46 %	Kjernekapitaldekning	14,54 %	14,25 %
12,87 %	13,44 %	Ren kjernekapitaldekning	12,49 %	12,19 %
16,99 %	17,08 %	Kapitaldekning	14,54 %	14,75 %

For beskrivelse av konsernets kapitalstyring henvises til note 3.

Note 38 - Eierandelskapital- og eierstruktur

Eierandelskapital

Bankens eierandelskapital utgjør 928 840 000 kroner fordelt på 9 288 399 egenkapitalbevis, hvert pålydende 100 kroner. Per 31. desember 2012 var det 959 egenkapitalbevisiere (1 000 per 31. desember 2011).

Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte:

År	Endring	Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
2005	Offentlig emisjon	147 260	147 260	1 472 600
2006			147 260	1 472 600
2007			147 260	1 472 600
2008			147 260	1 472 600
2009			147 260	1 472 600
2010			147 260	1 472 600
2011	Fondsemisjon og tingsinnskudd	781 580	928 840	9 288 399
2012			928 840	9 288 399

Morbank

(i hele tusen kroner)	01.01.13	31.12.12	01.01.12	31.12.11
Egenkapitalbevis	928 840	928 840	928 840	928 840
Utjevningsfond	164 956	93 279	93 279	58 403
Overkursfond	147 575	147 575	147 575	147 575
Andel fond for urealiserte gevinster	36 520	9 882	8 395	7 851
Andel annen egenkapital	128	128	124	124
A. Sum egenkapitalbevisierens kapital	1 278 019	1 179 704	1 178 213	1 142 793
Grunnfondskapital	106 502	100 382	100 382	97 342
Andel av fond for urealiserte gevinster		0		0
Annen egenkapital	11	11	15	15
Gavefond	3 145	851	1 024	1 024
B. Sum samfunnseid kapital	109 658	101 244	101 421	98 381
Egenkapital eksklusive avsatt utbytte	1 387 677	1 280 949	1 279 634	1 241 174
Eierandelsbrøk (A/(A+B))	92,10 %	92,10 %	92,07 %	92,07 %

Note 38 - Eierandelskapital- og eierstruktur (forts)

Egenkapitalbevisiere

Det var 959 egenkapitalsbevisiere per 31.12.2012. De største var:	% av totalt antall egen-	
	Antall	kapitalbevis
1 SPAREBANKSTIFTELSEN ØSTFOLD AKERSHUS	4 896 465	52,72 %
2 SPAREBANKSTIFTELSEN HALDEN	2 919 334	31,43 %
3 OVIDIA INVEST AS	130 000	1,40 %
4 TERRA UTBYTTE	56 000	0,60 %
5 SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND	46 800	0,50 %
6 MP PENSJON PK	42 300	0,46 %
7 WIKBORG TORD GEIR inkl Pico AS	38 900	0,42 %
8 ARGO SECURITIES AS	38 502	0,41 %
9 HASLUM INDUSTRI A/S	37 800	0,41 %
10 BYGG HJEM OG HOBBY AS	36 300	0,39 %
11 FRAMO DEVELOPMENTS AS	35 100	0,38 %
12 OTKRITIE SECURITIES LIMITED	31 963	0,34 %
13 SPAREBANK 1 SR-BANK PENSJONSKASSE	26 907	0,29 %
14 SPARESKILLINGSBANKEN	25 000	0,27 %
15 FORSVARETS PERSONELLSERVICE	24 700	0,27 %
16 SPAREBANK 1 ØSTFOLD AKERSHUS	23 500	0,25 %
17 SPAREBANKEN VESTFOLD	21 777	0,23 %
18 SANNEM JAN ANDREAS inkl Sannvest AS	19 700	0,21 %
19 ALLUMGÅRDEN	18 074	0,19 %
20 NÆSS JUST BIRGER	17 500	0,19 %
Sum 20 største	8 486 622	91,37 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	801 777	8,63 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	9 288 399	100,00 %

Det var 1000 egenkapitalbevisiere per 31.12.2011. De største var:	% av totalt	
	Antall	antall egenkapitalbevis
1 SPAREBANKSTIFTELSEN ØSTFOLD AKERSHUS	4 896 465	52,72 %
2 SPAREBANKSTIFTELSEN HALDEN	2 919 334	31,43 %
3 OVIDIA INVEST AS	130 000	1,40 %
4 SPAREBANK 1 RINGERIKE HADELAND	52 800	0,57 %
5 TERRA UTBYTTE VPF	45 600	0,49 %
6 MP PENSJON PK	42 300	0,46 %
7 HASLUM INDUSTRI A/S	37 800	0,41 %
8 FRAMO DEVELOPMENTS AS	35 100	0,38 %
9 BYGG HJEM OG HOBBY AS	34 300	0,37 %
10 OTKRITIE SECURITIES LIMITED	31 963	0,34 %
11 WIKBORG TORD GEIR	27 600	0,30 %
12 SPAREBANK 1 SR-BANK PENSJONSKASSE	26 907	0,29 %
13 ARGO SECURITIES AS	25 603	0,28 %
14 SPARESKILLINGSBANKEN	25 000	0,27 %
15 FORSVARETS PERSONELLSERVICE	24 700	0,27 %
16 EIKA ALBRECHT HALVOR PAUL	23 000	0,25 %
17 KIRKSÆTER PER	22 777	0,25 %
18 ALLUMGÅRDEN	18 074	0,19 %
19 NÆSS JUST BIRGER	17 500	0,19 %
20 GRAN SPAREBANK	16 800	0,18 %
Sum 20 største	8 453 623	91,01 %
Øvrige egenkapitalbevisiere	834 776	8,99 %
Totalt antall egenkapitalbevis (pålydende kr 100)	9 288 399	100,00 %

Note 38 - Eierandelskapital- og eierstruktur (forts)

Spredning av egenkapitalbevis per 31.12.2010

Intervall	Antall eiere	%	Antall EK-bevis	%
10001-	30	3,13 %	8 601 087	92,60 %
5001-10000	18	1,88 %	123 359	1,33 %
1001-5000	129	13,45 %	294 612	3,17 %
201-1000	371	38,69 %	216 276	2,33 %
0-200	411	42,86 %	53 065	0,57 %
	959	100,00 %	9 288 399	100,00 %

Egenkapitalbevisiere fordelt på kommuner

Kommune	Antall eiere	%	Antall EK-bevis	%
Fredrikstad	47	4,90 %	26 222	0,28 %
Moss	126	13,14 %	5 122 162	55,15 %
Rygge	111	11,57 %	134 512	1,45 %
Råde	40	4,17 %	21 900	0,24 %
Vestby	37	3,86 %	24 100	0,26 %
Våler	60	6,26 %	50 317	0,54 %
Halden	7	0,73 %	2 934 637	31,59 %
Sarpsborg	9	0,94 %	6 350	0,07 %
Sum	437	45,57 %	8 320 200	89,58 %
Oslo	71	7,40 %	396 644	4,27 %
Øvrige	451	47,03 %	571 555	6,15 %
Totalt	959	100,00 %	9 288 399	100,00 %

Nøkkeltall Egenkapitalbevis morbank

Nøkkeltall (i hele tusen kroner)	2012	2011	2010	2009	2008
Børskurs per egenkapitalbevis	68,50	78	101	74	90
Antall utstedte EKB (i hele tall)	9 288 399	9 288 399	1 472 600	1 472 600	1 472 600
Egenkapitalbeviskapital	928 840	928 840	147 260	147 260	147 260
Børsverdi	636 255	719 851	148 733	108 972	132 534
Utjevningsfond	93 279	93 279	20 142	9 345	4 138
Overkursfond	147 575	147 575	5 249	5 249	5 249
Utbytte per egenkapitalbevis	4,10	2,00	7,33	2,36	1,60
Direkte avkastning ¹⁾	5,7 %	2,6 %	7,3 %	3,2 %	1,8 %
Effektiv avkastning ²⁾	-6,3 %	-22,3 %	7,3 %	-15,2 %	-33,1 %
Bokført verdi per egenkapitalbevis ³⁾	133,65	126,85	110,91	109,91	106,37
Resultat per egenkapitalbevis ⁴⁾	13,58	35,93	14,66	5,89	1,61
P/E (børskurs/resultat per bevis)	5,04	7,18	6,89	12,56	55,90
P/B (børskurs/bokført EK per bevis)	0,51	0,57	0,91	0,67	0,85
Utdelingsforhold ⁵⁾	35,0 %	20,0 %	50,0 %	40,1 %	99,4 %
Egenkapitalbevisprosent ⁶⁾	92,10 %	92,07 %	20,29 %	20,37 %	20,42 %

Note 38 - Eierandelskapital- og eierstruktur (forts)

Resultat per egenkapitalbevis:

Morbank:	2012	2011
Årsresultat	148 106	100 216
Årsresultat fra videreført virksomhet	148 106	100 216
Totalresultat, majoritetens andel	149 421	101 688
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis	9 288 399	2 771 317
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis, utvannet	9 288 399	2 771 317
Utbytteberetigede egenkapitalbevis	9 264 899	9 264 899
Pr egenkapitalbevis:		
- Årsresultat/utvannet årsresultat	14,69	33,30
- Årsresultat/utvannet årsresultat fra videreført virksomhet	14,69	9,87
- Totalresultat/utvannet totalresultat	14,82	33,79
- Årsresultat per utbytteberetiget egenkapitalbevis	14,69	9,87
- Årsresultat fra videreført virksomhet per utbytteberetiget egenkapitalbevis	14,69	9,87
- Totalresultat per utbytteberetiget egenkapitalbevis	14,82	10,11

Konsern:	2012	2011
Årsresultat	136 976	108 820
Årsresultat fra videreført virksomhet	142 407	117 083
Totalresultat, majoritetens andel	139 157	99 955
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis	9 288 399	2 771 317
Gjennomsnittlig antall egenkapitalbevis, utvannet	9 288 399	2 771 317
Utbytteberetigede egenkapitalbevis	9 264 899	9 264 899
Pr egenkapitalbevis:		
- Årsresultat/utvannet årsresultat	13,58	35,93
- Årsresultat/utvannet årsresultat fra videreført virksomhet	14,12	38,90
- Totalresultat/utvannet totalresultat	13,81	33,08
- Årsresultat per utbytteberetiget egenkapitalbevis	13,58	10,79
- Årsresultat fra videreført virksomhet per utbytteberetiget egenkapitalbevis	14,12	11,64
- Totalresultat per utbytteberetiget egenkapitalbevis	13,81	9,90

1) Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt.

2) Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse.

3) Egenkapitalbeviskapitalen, utjevningfondet og overkursfondet dividert på antall utestående egenkapitalbevis.

4) Egenkapitalbevisenes andel av konsernets resultat etter skatt.

5) Utbytte per bevis i prosent av fortjeneste per bevis (korrigert for overføringer til fond for urealiserte gevinster).

6) Bokført EK til egenkapitalbeviserne i prosent av morbankens EK ved utgangen av året.

Note 39 - Utbytte/konsernbidrag fra datterselskaper

Utbytte/konsernbidrag (i hele tusen kroner)	2012	2011
Mottatt konsernbidrag fra:		
EiendomsMegler 1 Østfold og Akershus AS (100 %)	1 281	218
EiendomsMegler 1 Sarpsborg AS (100 %)	991	-
EiendomsMegler 1 Østfold AS (100 % i 2012)*	1 300	-
Uden Holding (100 %)	-	-
Nekor Gårdselskap AS (100 %)	1 715	-
Sum utbytte/konsernbidrag	5 286	218

* Eierandelen har økt fra 51 % i 2011 til 100 % i 2012. Mottatt utbytte i 2012 utgjør utbytte for eierandelen per 31. desember 2011 på 51 %.

Note 40 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet «På forespørsel».

Morbank

Per 31.12.2012

(i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72 577	0	0	0	0	0	72 577
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	440 073	0	0	0	0	0	440 073
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 918 821	24 897	114 174	655 527	11 490 201		14 203 620
- Individuelle nedskrivninger	- 75 184	0	0	0	0	0	- 75 184
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 22 897	0	0	0	0	0	- 22 897
Netto utlån til og fordringer på kunder	2 333 390	24 897	114 174	655 527	11 490 201		14 105 539
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	217 188	467 097	784 515	52 375	0	1 521 176
Finansielle derivater	0	168	22 628	29 582	14 428	0	66 806
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	336 066	336 066
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	279 160	279 160
Investering i konsernselskaper	0	0	0	0	0	30 249	30 249
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	25 673	25 673
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	0	100 694	100 694
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	0	0
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	90 652	90 652
Sum eiendeler	2 333 390	242 253	603 899	1 469 624	11 557 004	862 494	17 068 665
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	8 433	91 662	0	216 042	0	0	316 137
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning	0	0	0	207 478	0	0	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 366 081	113 448	211 593	0	0	0	10 691 122
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	430 506	1 164 851	2 184 743	0	0	3 780 100
Finansielle derivater	0	156	- 4 283	18 687	9 265	0	23 825
Betalbar skatt	0	41 748	0	0	0	0	41 748
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	17 922	17 922
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	30 309	53 680	23 238	0	6 545	0	113 772
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	253 230	0	0	253 230
Fondsobligasjon	0	0	0	33 912	162 714	0	196 626
Sum gjeld	10 404 823	731 200	1 395 399	2 914 091	178 524	17 922	15 641 960

Note 40 - Forfallsanalyse av eiendeler og forpliktelser (forts)

Konsern**Per 31.12.2012**

(i hele tusen kroner)

	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Uten restløpetid	Totalt
Eiendeler							
Kontanter og fordringer på sentralbanker	72 579	0	0	0	0	0	72 579
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	440 073	0	0	0	0	0	440 073
Brutto utlån til og fordringer på kunder	1 918 821	24 897	114 174	655 527	11 354 266		14 067 685
- Individuelle nedskrivninger	- 75 184	0	0	0	0	0	- 75 184
- Nedskrivninger på grupper av utlån	- 22 897	0	0	0	0	0	- 22 897
Netto utlån til og fordringer på kunder	1 820 740	24 897	114 174	655 527	11 354 266	0	13 969 604
Sertifikater, obligasjoner og rentefond	0	217 188	467 097	784 515	52 375	0	1 521 176
Finansielle derivater	0	168	22 628	29 582	14 428	0	66 806
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	0	0	0	0	0	336 066	336 066
Investering i eierinteresser	0	0	0	0	0	358 827	358 827
Virksomhet og anleggsmidler holdt for salg	0	0	0	0	0	87 769	87 769
Immatrielle eiendeler	0	0	0	0	0	54 650	54 650
Eiendom, anlegg og utstyr	0	0	0	0	0	152 970	152 970
Eiendel ved utsatt skatt	0	0	0	0	0	1 405	1 405
Andre eiendeler	0	0	0	0	0	105 940	105 940
Sum eiendeler	2 333 392	242 253	603 899	1 469 624	11 421 069	1 097 627	17 167 864
Gjeld							
Innskudd fra og gjeld til kredittinstitusjoner	8 433	91 662	0	216 042	0	0	316 137
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning	0	0	0	207 478	0	0	207 478
Innskudd fra og gjeld til kunder	10 350 257	113 448	211 593	0	0	0	10 675 298
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	430 506	1 164 851	2 184 743	0	0	3 780 100
Finansielle derivater	0	156	- 4 283	18 687	9 265	0	23 825
Betalbar skatt	0	42 991	0	0	0	0	42 991
Utsatt skatt	0	0	0	0	0	24 713	24 713
Annen gjeld og balanseført forpliktelse	30 309	67 083	23 238	0	6 545	0	127 175
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	253 230	0	0	253 230
Fondsobligasjon	0	0	0	33 912	162 714	0	196 626
Sum gjeld	10 388 999	745 846	1 395 399	2 914 091	178 524	24 713	15 647 573

Note 41 - Likviditetsrisiko/Gjenværende kontraktsmessig løpetid på forpliktelser

Likviditetsrisiko er risikoen for at konsernet ikke kan overholde sine betalingsforpliktelser når disse forfaller, eller erstatte innskudd når disse trekkes ut, med den konsekvens at konsernet misligholder forpliktelsene til å innfri innskudd og gi lån. Likviditetsrisiko blir styrt og målt ved hjelp av flere metoder.

Styringen av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i likviditetsstrategien samt «Rammer for likviditet og markedsrisiko» som årlig vedtas av styret. Disse dokumenter setter rammer for størrelsen på likviditetsreserven samt netto likviditetsbehov for ulike løpetider. Det ble i desember 2012 vedtatt at størrelsen på likviditetsreserven i 2013 til enhver tid skal være slik at banken i en ordinær driftssituasjon er uavhengig av ekstern finansiering i 12 måneder. I tillegg skal banken i

et scenario med høy stress i både markedet og i banken kunne opprettholde sin drift i minimum 3 måneder. Likviditetsreserven består av kontanter, deponerte papirer i Norges Bank som gir låneadgang, ikke benyttede kommitterte trekkrettigheter, boliglån som er klargjort for salg til SpareBank 1 Boligkreditt samt børsnoterte aksjer.

Tabellen nedenfor viser en analyse av når finansiell gjeld har sitt kontaktsmessige forfallstidspunkt. I tabellen er lagt til grunn nominelle verdier, samt rentenivå slik det foreligger per 31. desember 2012. Kontraktsmessig kontantstrøm på derivater er ikke balanseført. Det er ikke medtatt renter på gjeld som ikke har kontraktsmessig forfall, dvs. på forespørsel. Forfall på ansvarlige lån og fondsobligasjon er forutsatt til call-tidspunktet.

Morbank

Per 31.12.2012 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	99 663	0	0	423 478	0	523 141
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	3 085	8 457	5 309	0	16 851
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	10 371 511	113 448	206 163	0	0	10 691 122
Renter på innskudd til kunder	0	4 351	8 924	0	0	13 275
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	430 000	1 132 000	2 160 000	0	3 722 000
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	72 302	77 222	85 000	0	234 524
Derivater	0	- 31 809	- 12 169	- 14 585	- 6 224	- 64 787
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	250 000	0	250 000
Renter på ansvarlig lån	0	6 655	14 669	10 007	0	31 331
Fondsobligasjon	0	0	0	35 000	155 000	190 000
Renter på fondsobligasjon	0	9 127	13 854	68 761	29 277	121 019
Sum kontantstrøm forpliktelser	10 471 174	607 159	1 449 120	3 022 970	178 053	15 728 476

Morbank

Per 31.12.2011 (i hele tusen kroner)	På forespørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1-5 år	over 5 år	Totalt
Kontantstrømmer knyttet til forpliktelser						
Avdrag/forfall gjeld til kredittinstitusjoner	96 916	255 000	75 000	423 478	0	850 394
Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	0	9 479	13 176	22 356	0	45 011
Innskudd fra og gjeld til kunder (bindingsprofil)	9 637 700	163 224	388 021	55 978	0	10 244 923
Renter på innskudd til kunder	0	4 361	15 082	4 098	0	23 541
Avdrag gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	89 500	1 190 000	3 177 000	0	4 456 500
Renter på gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	0	93 509	140 491	154 681	0	388 681
Derivater	0	- 30 841	- 21 832	- 24 094	- 5 834	- 82 601
Ansvarlig lånekapital	0	0	0	250 000	0	250 000
Renter på ansvarlig lån	0	7 228	16 327	32 798	0	56 353
Fondsobligasjon	0	0	0	35 000	155 000	190 000
Renter på fondsobligasjon	0	9 249	14 139	70 881	46 252	140 521
Sum kontantstrøm forpliktelser	9 734 616	600 709	1 830 404	4 202 176	195 418	16 563 323

Note 42 - Markedsrisiko knyttet til renterisiko

Renterisiko oppstår som følge av at rentebærende eiendeler og forpliktelser har ulik gjenstående rentebindingstid. Den totale renterisikoen kan splittes i fire elementer:

- basisrisiko
- administrativ renterisiko
- rentekurverisiko
- spreadrisiko

Bankens styre har vedtatt rammer for den totale renterisikoen. Banken styrer renterisikoen mot det ønskede nivå på plasseringer og innlån gjennom rentebinding, samt ved bruk av rentederivater.

Basisrisiko er den verdiendring på bankens eiendeler og gjeld som finner sted når hele rentekurven parallellforskyver seg. Denne risikoen er vist i tabellen

Renterisiko knyttet til konsernets fastrenteprodukter fremkommer som følger:

nedenfor ved at renterisiko er beregnet som effekten på instrumentenes virkelige verdi av en renteendring hvor hele rentekurven forutsettes å parallellforskyve seg med ett prosentpoeng. Det er ikke tatt hensyn til administrativ renterisiko, dvs. effekten av at det i praksis vil gå noe tid fra en renteendring inntreffer i markedet til banken har fått justert vilkårene på innskudd og utlån med flytende rente. Finansavtaleloven krever som hovedregel minimum seks ukers varslingsfrist ved renteøkning på utlån til kunder og åtte uker ved rentereduksjon på innskudd.

Banken måler renterisiko som resultateffekten ved parallelt skift i rentekurven.

Konsernets og morbankens renterisiko er lik. Konsernet har kun renterisiko knyttet til norske kroner.

Basisrisiko konsern (i hele tusen kroner)	Renterisiko, 1 % endring	
	2012	2011
Obligasjoner og sertifikater	- 1 968	- 1 831
Fastrenteutlån	- 13 275	- 12 294
Fastrenteinnskudd	1 463	3 704
Sertifikatlån	0	0
Obligasjonslån	26 149	41 947
Annen fastrentefinansiering	1 401	1 734
Derivater	- 22 373	- 39 127
Total renterisiko	- 8 603	- 5 867
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 6 194	- 4 224

Negativt fortegn indikerer at banken taper på en renteoppgang.

Sum renterisiko utgjør negativt kr 6,2 mill. Dvs. at banken vil tjene på en rentenedgang. Det er imidlertid ikke likegyldig hvordan renteoppgangen skjer. Tabellen under viser den såkalte rentekurverisikoen, dvs. risikoen

for at rentekurven forskyver seg ulikt innenfor ulike tidsbånd ved en renteendring, ved å måle bankens netto renteeksponering innenfor de ulike tidsintervallene.

Rentekurverisiko konsern (i hele tusen kroner)	Renterisiko, 1 % endring	
	2012	2011
0-1 mnd		
1-3 mndr	- 1 968	- 1 831
3-6 mndr	2 864	1 734
6-12 mndr	26 149	45 651
1-2 år	- 48 908	- 12 294
2-3 år	14 773	- 37 162
3-4 år	0	0
4-5 år	- 1 513	0
5-7 år	0	- 1 965
7-10 år	0	0
Total renterisiko	- 8 603	- 5 867
Total renterisiko, effekt på resultat etter skatt	- 6 194	- 4 224

Note 43 - Markedsrisiko knyttet til valutarisiko

Valutarisiko er risikoen for tap som har bakgrunn i endringer i valutakursene. Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponering i hver enkelt valuta, samt rammer for aggregert netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Konsernets policy er å ha lav valutarisiko.

Fordringer og gjeld i valuta er omregnet til bankens noterte midtkurser per 31. desember. Inntekter og

utgifter i konsernets regnskap er omregnet til NOK etter kursen på det tidspunkt de ble realisert.

Konsernet benytter ikke sikringsforretninger hvor verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen.

Tabellen angir netto valutaeksponering medregnet finansielle derivater i henhold til definisjon gitt av Norges Bank.

Morbank		Netto valutaeksponering NOK (i hele tusen kroner)	Konsern	
2011	2012		2012	2011
1 416	2943	EUR	2943	1 416
- 163	5	USD	5	- 163
465	741	GBP	741	465
38	507	CHF	507	38
193	283	JPY	283	193
170	382	SEK	382	170
776	822	DKK	822	776
295	659	Andre	659	295
3 190	6342	Sum	6342	3 190
95 483	48 280	Total valutaramme på bruttoposisjoner	48 280	95 483
47 741	24 140	Total ramme per valutasort	24 140	47 741
69	137	Res. effekt e. skatt ved 3 % endring	137	69

Dagens rammer tillater at aggregert valutaposisjon maksimalt skal være 3 % av ansvarlig kapital mens eksponering i en enkeltvaluta maksimalt skal være 1,5 %. Rammene er endret i løpet av 2012, ved utgangen av 2011 var rammen for aggregert valutaposisjon 6 %, mens grensen for eksponering i en enkeltvaluta var 3 %.

Note 44 - Overføring av utlån til kredittforetak

Overføring av utlån til SpareBank 1 Næringskreditt AS

SpareBank 1 Næringskreditt AS ble etablert i 2009 og har konsesjon fra Finanstilsynet til å drive som kredittforetak som utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OmF). OmF utstedt av SpareBank 1 Næringskreditt AS har en Aa3 rating fra Moody's. Foretaket er eid av sparebanker som inngår i SpareBank1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Boligkreditt AS i Stavanger. SpareBank 1 Østfold Akershus («Banken») har en eierandel på 1,64 % per 31. desember 2012 (3,05 % per 31. desember 2011). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av næringseiendom til konkurransedyktige priser. SpareBank 1 Næringskreditt AS erverver utlån med pant i næringseiendom og utsteder OmF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan Banken tilby foretaket å kjøpe utlån, og som en del av bankens finansieringsstrategi er det solgt utlån fra Banken. Lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er sikret med pant i næringseiendom innenfor 60 % av takst. Overførte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Næringskreditt AS og Banken har, utover retten til å forestå forvaltning og å motta provisjon for dette og rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2012 (og 2011) har Banken ikke overført lån til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Ved overførsel vil Banken forestå forvaltningen av overførte utlån og motta en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overført og kostnadene i selskapet.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Næringskreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Næringskreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OmF for det tilfellet at SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipielt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Næringskreditt AS. Denne innebærer blant annet at Banken skal bidra til at SpareBank 1 Næringskreditt AS kjernekapitaldekning minst er 9,0 %, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå og den risikovektede balansen ikke reduseres på annet vis. SpareBank 1 Næringskreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning på minst 10,0 %. Ut fra en konkret vurdering har Banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at Banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

Marginsvikt på de lånene som er solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS vil kunne oppstå dersom innlånskostnadene til SpareBank 1 Næringskreditt AS stiger raskere enn økningen i utlånsrenten. Faller rentemarginen på Bankens kunder på porteføljenivå under et bestemt nivå (marginulv) må Banken betale inn forskjellen på porteføljens faktiske rentemargin og marginulvet begrenset oppad til 0,20 %.

De lånene som er solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten taps-sannsynlighet. Banken har en gjenværende involvering i form av en mulig avregning mot provisjonen. Dersom det oppstår regnskapsmessig kreditttap eller marginsvikt knyttet til ett eller flere overdratte utlån kan SpareBank 1 Næringskreditt AS redusere den provisjon Banken mottar med tapet. Reduksjon i provisjon for Banken er begrenset til kalenderårets samlede provisjon og dersom SpareBank 1 Næringskreditt AS senere får dekket sitt tap tilbakebetales provisjonen til Banken.

Overføring av utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS er eid av sparebanker som inngår i SpareBank 1-alliansen og er samlokalisert med SpareBank 1 Næringskreditt AS i Stavanger. Banken har en eierandel på 3,41 % per 31. desember 2012 (3,14 % per 31. desember 2011). Hensikten med kredittforetaket er å sikre bankene i alliansen stabil og langsiktig finansiering av boliglån til konkurransedyktige priser. OmF utstedt av SpareBank 1 Boligkreditt AS har en rating på Aaa og AAA fra henholdsvis Moody's og Fitch. SpareBank 1 Boligkreditt AS utsteder også obligasjoner som ikke er OmF til en lavere rating. SpareBank 1 Boligkreditt AS erverver utlån med pant i boliger og utsteder OmF innenfor regelverket for dette som ble etablert i 2007. Som en del av alliansen kan Banken tilby SpareBank 1 Boligkreditt AS å kjøpe utlån, og som en del av Bankens finansieringsstrategi er det solgt utlån til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Lån solgte til SpareBank 1 Boligkreditt AS

er sikret med pant i bolig innenfor 75 prosent av takst. Overdratte lån er juridisk eid av SpareBank 1 Boligkreditt AS og Banken har, utover retten til å forestå forvaltning og motta provisjon, samt rett til å overta helt eller delvis nedskrevne lån, ingen rett til bruk av lånene. Ved utgangen av desember 2012 er bokført verdi av overdratte utlån 5,4 milliarder kroner (4,1 milliarder kroner). Banken forestår forvaltningen av de solgte utlån og Banken mottar en provisjon basert på nettoen av avkastningen på utlånene banken har overdratt og kostnadene i selskapet.

Banken har, sammen med de andre eierne av SpareBank 1 Boligkreditt AS, inngått avtaler om etablering av likviditetsfasilitet til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Dette innebærer at bankene har forpliktet seg til å kjøpe OmF for det tilfellet at SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke kan refinansiere sin virksomhet i markedet. Kjøpet er begrenset til en samlet verdi av de til enhver tid neste tolv måneders forfall i foretaket. Tidligere kjøp under denne avtalen trekkes fra fremtidige kjøpsforpliktelser. Hver eier hefter prinsipalt for sin andel av behovet, subsidiært for det dobbelte av det som er det primære ansvaret i henhold til samme avtale. Obligasjonene kan deponeres i Norges Bank og medfører således ingen vesentlig økning i risiko for banken. SpareBank 1 Boligkreditt AS holder etter sin interne policy likviditet for de neste 12 måneders forfall. Denne trekkes fra ved vurderingen av bankenes ansvar. Det er derfor kun dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS ikke lenger har likviditet for de neste 12 måneders forfall at banken vil rapportere noe engasjement her mht. kapitaldekning eller store engasjementer.

Marginsvikt på de lånene som er solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS vil kunne oppstå dersom innlåns-kostnadene til SpareBank 1 Boligkreditt AS stiger raskere enn økningen i utlånsrenten. Faller rentemarginen på Bankens kunder på porteføljenivå under et bestemt nivå (marginulv) må Banken betale inn forskjellen på porteføljens faktiske rentemargin og marginulvet begrenset oppad til 0,10 %.

Banken har også inngått en aksjonæravtale med aksjonærene i SpareBank 1 Boligkreditt AS. Denne innebærer blant annet at Banken skal bidra til at SpareBank 1 Boligkreditt AS kjernekapitaldekning minst er 9,0 %, og eventuelt å tilføre kjernekapital om den faller til et lavere nivå og den risikovektede balansen ikke reduseres på annet vis. SpareBank 1 Boligkreditt AS har interne retningslinjer om kjernekapitaldekning på minst 10,0 %. Ut fra en konkret vurdering har Banken valgt ikke å holde kapital for denne forpliktelsen, fordi risikoen for at Banken skal bli tvunget til å bidra anses som svært liten. Det vises i den forbindelse også til at det finnes en rekke handlingsalternativer som også kan være aktuelle dersom en slik situasjon skulle inntreffe.

De lånene som er overdratt til SpareBank 1 Boligkreditt AS er svært godt sikret og har en svært liten tapssannsynlighet. Banken har en gjenværende involvering i form av en mulig avregning mot provisjonen. Dersom det oppstår regnskapsmessig kreditttap eller marginsvikt knyttet til ett eller flere overdratte utlån kan SpareBank 1 Boligkreditt AS redusere den provisjon Banken mottar med tapet. Reduksjon i provisjon for Banken er begrenset til kalenderårets samlede provisjon og dersom SpareBank 1 Boligkreditt AS senere får dekket sitt tap tilbakebetales provisjonen til Banken. Det maksimale beløp som Banken kan få redusert resultatført provisjon for kalenderåret er beregnet til 48,8 mill kroner per 31. desember 2012 og 19,8 mill kroner per 31. desember 2011. Virkelig verdi av forpliktelsen er beregnet og konstatert uvesentlig. Forpliktelsen har derfor ikke påvirket balanse eller resultat i perioden. Beløpene er således ikke regnskapsført brutto som eiendel og gjeld i Bankens balanse.

Mottatt vederlag for lån overdratt fra Banken til SpareBank 1 Boligkreditt AS tilsvarer bokført verdi på overdratte utlån og vurderes tilnærmet sammenfallende med lånenes virkelige verdi per 31. desember 2012 og per 31. desember 2011.

Note 45 Hendelser etter balansedagen

Styret eller bankens ledelse er ikke kjent med hendelser etter 31. desember 2012 som er egnet til å påvirke det fremlagte årsregnskapet.

Til representantskapet i Sparebank 1 Østfold Akershus

Revisors beretning

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for Sparebank 1 Østfold Akershus som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2012, resultatregnskap, utvidet resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet Sparebank 1 Østfold Akershus' finansielle stilling per 31. desember 2012 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo, 1. mars 2013

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink that reads 'Magne Sem'.

Magne Sem
Statsautorisert revisor

MELDING TIL REPRESENTANTSKAPET.

Kontrollkomitéen har bestått av Øivind Paulshus, leder, Geir Hovland, nestleder, Jon Heli Gudbrandsen og Arne Bergmål.

1. Kontrollkomitéen har i 2012 arbeidet etter retningslinjer fastsatt i sparebankloven, finansieringsloven og bankens vedtekter.

Etter vår vurdering har bankens virksomhet også i 2012 vært drevet i samsvar med lovgivningen og bankens vedtekter.

2. Kontrollkomitéen har hatt 10 ordinære møter og vårt arbeid har bl.a. bestått av følgende :

- Kontrollkomitéen har fulgt nøye med på bankens drift, fundingssituasjon og tap/misligholdssituasjonen.
- Komitéen har ført kontroll med bevilgningsprotokollene og styreprotokollen.
- Komitéen har ført kontroll med at alle lån gitt til tillits- og tjenestemenn er i samsvar med § 2-15 i finansieringsloven.
- Komitéen har gjennomgått utvalgte større engasjementer og utviklingen av disse.
- Komitéen har gjort stikkprøvekontroll av at forutsatte sikkerheter for lån er deponert.
- Komitéen har hatt møter med revisjonen, internrevisjonen og bankens administrasjon.
- Komitéen har iverksatt gransking av styreleders habilitet i forhold til bankens engasjement når det gjelder Mosseporten Næringspark og tilknyttete selskaper. Granskingen ble utvidet til også å gjelde forhold som ble omtalt i Dagens Næringsliv når det gjelder Norrøna Vask og salget av en fast eiendom på Feste.

3. I følge Sparebanklovens § 13,7. ledd uttaler kontrollkomitéen :

Vi har i dag gjennomgått årsregnskap og konsernregnskap for 2012 for Sparebank 1 Østfold Akershus. I tilknytning til dette har vi også gjennomgått årsregnskapene for bankens datterselskaper. Vi vil anbefale at det framlagte regnskap fastsettes som bankens og konsernets regnskap.

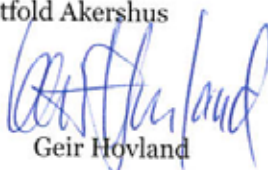
Vi anbefaler at styrets forslag til disponering av årets overskudd godkjennes.

Styrets vurdering av bankens økonomiske stilling slik den framgår av årsberetningen, finnes dekkende.

Moss, 01.03.13

Kontrollkomitéen Sparebank 1 Østfold Akershus

Øivind Paulshus
Leder

Geir Hovland
nestleder

Arne Bergmål

Erklæring fra styret og administrerende direktør

Styret og administrerende direktør har i dag behandlet og fastsatt årsregnskapet og årsberetningen for SpareBank 1 Østfold Akershus og konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus per 31. desember 2012 inklusive sammendratte sammenligningstall pr 31. desember 2011.

Etter styrets og administrerende direktørs beste overbevisning er årsregnskapet for 2012 utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernets eiendeler, gjeld og finansielle stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2012 og 31. desember 2011.

Årsberetningen gir en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet. Beskrivelsen av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode, samt beskrivelsen av nærstående vesentlige transaksjoner, gir en rettviseende oversikt.

Moss, den 31. desember 2012 / 1. mars 2013
I styret for SpareBank 1 Østfold Akershus

Håkon Magne Knudsen
Furigerende styreleder

Randi Sæter

Einar Andreas Brevig

Tom Grip

Tove Mangård

Tormod Johan Melnæs

Trond Christen Anstensrud

Janne-Gerd Kanebog
Ansattes repr.

Ivar Listerud
Adm. Direktør

*Verdier:
NÆR og DYKTIG*

Foto: Einar Aslaksen

Eierstyring og selskapsledelse

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 Østfold Akershus omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre kundenes, egenkapitalbeviserens, medarbeidernes, innskytternes og andre gruppers interesser i banken.

Konsernets prinsipper for god virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning, og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

SpareBank 1 Østfold Akershus følger Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse (corporate governance). Anbefalingen bygger på prinsippet om og «følge» eller «å forklare eventuelle avvik» og nedenfor beskrives sentrale forhold knyttet til SpareBank 1 Østfold Akershus sin eierstyring og selskapsledelse.

Det er kun kommentert mindre avvik relatert til anbefalingens pkt. 7 og 14.

Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse og selskapets virksomhet (anbefalingens pkt. 1 og 2)

SpareBank 1 Østfold Akershus har som formål å forvalte på en trygg måte de midler som den rår over i samsvar med de lovregler som til enhver tid gjelder for sparebanker. Bankens kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning.

Bankens strategi er basert på visjonen om å være den trygge og anbefalte banken i sitt markedsområde, basert på et godt forankret verdigrunnlag – Nær og Dyktig.

Det er utarbeidet etiske regler basert på konsernets verdigrunnlag. Alle ansatte i konsernet er godt kjent med disse retningslinjer og organisasjonen er preget av høy etisk standard. Etiske regler er revidert og godkjent av styret. Det er ikke utformet noen konkrete retningslinjer for samfunnsansvar, men dette ivaretas på en god måte gjennom HMS-arbeidet og bevisst holdning til miljømessige forhold.

Styret har vedtatt at Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse skal følges – så langt den passer for en sparebank med egenkapitalbevis. Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse finnes på bankens hjemmeside.

Forholdet til egenkapitalbevisere (anbefalingens pkt. 3, 4 og 5)

Nåværende egenkapitalbeviskapital i banken er NOK 928 839 000 fordelt på 9 288 399 hvert pålydende NOK 100. Egenkapitalbevisene er registrert i VPS og notert ved Oslo Børs.

Styret vurderer til enhver tid konsernets behov for tilstrekkelig egenkapital relatert til konsernets mål, strategi og risikoprofil. Styret har utarbeidet føringer for bankens utbyttepolitikk. Bankens Representantskap fastsetter det årlige utbyttet basert på forslag fra styret.

Banken forholder seg til finansieringsvirksomhetslovens regler for eier- og stemmerettsbegrensninger så langt bestemmelsene gjelder for sparebanker med egenkapitalbevis.

Nærmere informasjon om bankens egenkapitalbevis fremkommer i note 38. Utbyttepolitikk fremgår av styrets beretning.

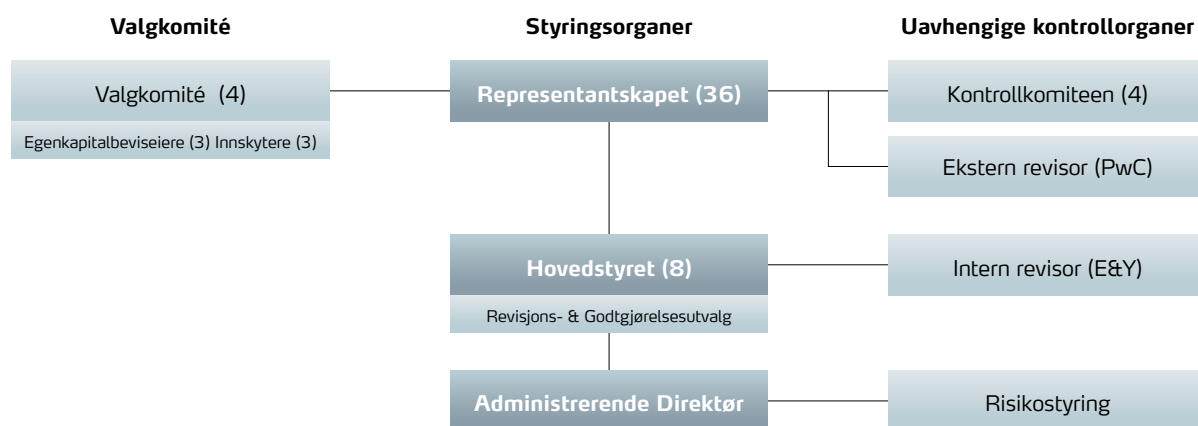
Lovpålagte styringsorganer – sammensetning og uavhengighet (anbefalingens pkt. 6, 7, 8 og 9)

Styringsprosesser

Styring og kontroll foregår gjennom forskjellige prosesser, hvor de forskjellige organene i banken enten alene eller sammen med andre er involvert. Representantskapets styring og kontroll av virksomheten skjer gjennom ordinære og ekstraordinære møter og sentrale beslutningsprosesser knyttet til behandling av årsregnskapet og disponeringer som følge av dette, valg av medlemmer til styret, kontrollkomiteen og valgkomité, samt eventuelle endringer av bankens vedtekter. Styret i banken gir forslag til årsregnskap og forslag til utbytte overfor Representantskapet. Kontrollkomiteen avgir en uttalelse om styrets forslag til årsregnskap og disponeringen av samme til Representantskapet.

Styring og kontroll på de operative planer skjer gjennom administrerende direktør og de ansvarlige innenfor bankens definerte forretningsområder.

Den finansielle rapportering til egenkapitalbevisere og andre interessenter skjer ved at disse mottar finansiell informasjon gjennom bankens kvartalsrapporter. Informasjon gjøres tilgjengelig for alle som er interessert, blant annet på bankens hjemmeside.

Representantskapet	Bankens øverste orgen. Fastsetter regnskapet, velger medlemmer til valgkomité, kontrollkomité, lokalstyrer og styret. Vedtar godtgjørelse til bankens tillitsvalgte og revisor.
Valgkomité	Representantskapet velger 4 medlemmer til valgkomiteen som igjen skal forberede valg av Representantskapets leder og nestleder, styrenes medlemmer og leder/ nestleder, kontrollkomiteen og dens leder. Foreslår godtgjørelse til tillitsvalgte. Valgkomité 2) og 3) forbereder valg av sine medlemmer til representantskapet.
Kontrollkomité	Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjonen og skal påse at SpareBank 1 Østfold Akershus virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, retningslinjer fastsatt av Representantskapet samt pålegg fra Finanstilsynet.
Ekstern revisor	Ekstern revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt bankens årsregnskap er gitt i samsvar med lov og forskrifter. Videre skal ekstern revisor vurdere om formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll. Ekstern revisor velges av Representantskapet. Bankens revisor er PricewaterhouseCoopers AS.
Hovedstyret	Styret har det overordnede ansvar for forvaltning og organisering av banken i tråd med lover, vedtekter og forskrifter. I tillegg skal styret fastsette instruksjoner for den daglige ledelse, strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Av dette følger at styret også har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styremedlemmer skal utøve forsvarlig skjønn ved utøvelse av sitt ansvar og oppgaver.
Intern revisor	Banken har engasjert Ernst & Young AS som intern revisor.
Revisjonsutvalg	I tråd med Norsk Anbefalings pkt 9 er det etablert revisjonsutvalg i SpareBank 1 Østfold Akershus. Utvalget velges av og blant styrets medlemmer og vil samlet ha den kompetanse som er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.
Risikostyring	Risikostyring i SpareBank 1 Østfold Akershus støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Bankens overordnede mål og strategiske veivalg gjøres gjennom regelmessige strategiprosesser, hvor bankens styre er involvert.

Bankens styrings- og kontrollorganer har hver sine oppgaver og formål, der de ulike organenes roller og ansvar på øverste nivå er definert gjennom lovgivning, forskrifter og vedtekter.

Representantskapet

Representantskapet er bankens øverste organ og skal se til at banken virker etter sitt formål i samsvar med lov, vedtekter og Representantskapets vedtak. Representantskapet fastsetter regnskapet samt velger medlemmene til styret, lokalstyrer, kontrollkomité og valgkomité. Videre vedtar Representantskapet godtgjørelse til bankens tillitsvalgte og valgte revisor.

Representantskapet i SpareBank 1 Østfold Akershus har 36 medlemmer hvorav 14 representerer egenkapitalbevisiere. 2 representanter velges blant

innskyterne i hvert av følgende 5 områder (til sammen 10 representanter): Område 1 - (Enebakk, Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski, Vestby, Ås, Aurskog Høland), Område 2 - (Moss, Rygge, Råde, Våler), Område 3 - (Fredrikstad, Hvaler), Område 4 - (Halden, Sarpsborg, Aremark, Rakkestad), Område 5 - (Askim, Hobøl, Spydeberg, Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad, Marker, Rømskog). Østfold Fylkesting velger 2 representanter og Akershus Fylkesting velger 1 representant. Ansatte velger 9 representanter.

Det avholdes årlig et valgmøte for egenkapitalbevisiere hvor representanter til Representantskapet velges. Dette møtet benyttes også til å oppdatere egenkapitalbevisierne på konsernets finansielle stilling og fremtidsutsikter.

Innkalling skjer ved brev til eierne av registrerte egenkapitalbevis senest 14 dager før møtet. Hvert

egenkapitalbevis gir rett til en stemme. Alle egenkapitalbevisiere kan delta på møtet og det er anledning til å stemme med fullmakt. Det er innført stemmerettsbegrensning på 30 %.

Valgkomiteer

SpareBank 1 Østfold Akershus har 3 valgkomiteer:

1. Representantskapet velger valgkomité blant Representantskapets medlemmer bestående av 4 medlemmer og 4 personlige varamedlemmer. Valgkomiteen skal ha representanter fra alle grupper i Representantskapet. Ingen styremedlemmer eller representanter fra ledelsen er medlem av valgkomiteen. Valgkomiteen skal forberede valg til leder og nestleder i Representantskapet, leder, nestleder og øvrige medlemmer og varamedlemmer til styret og lokalstyrene, leder og nestleder og øvrige medlemmer til kontrollkomiteen, leder og nestleder og øvrige medlemmer til valgkomiteen. I tillegg skal valgkomiteen foreslå godtgjørelse til Representantskapet, styret, kontrollkomiteen og valgkomiteen.
2. Egenkapitalbeviservalgsmøtet velger egen valgkomité bestående av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer.
3. Bankens valgbare innskytere velger en valgkomité bestående av 3 medlemmer og 3 varamedlemmer. Denne valgkomiteen skal forberede innskyternes valg av medlemmer og varamedlemmer til Representantskapet.

Avvik fra anbefalingen pkt. 7. Alle medlemmer av valgkomiteen velges blant de grupper som er representert i Representantskapet. Det er ikke vurdert å utvide komiteene med et medlem som ikke er medlem av Representantskapet.

Styret og lokalstyrer

Styret i banken velges av Representantskapet og består av 8-9 medlemmer og 8-9 varamedlemmer, inkludert ansattes representanter. Administrerende direktør er ikke medlem av styret, men har møte- og talerett.

Ingen av styremedlemmene valgt av Representantskapet har noen ansettelsesforhold eller oppdragstakerforhold til konsernet utover sine verv som tillitsvalgte. Oversikt over medlemmer av styret finnes under Tillitsvalgte i tillegg til på bankens hjemmeside www.sparebank1.no/søa

Alle 5 områder (se under Representantskapet) skal være representert i styret.

Styret i SpareBank 1 Østfold Akershus tilfredsstiller kravene til uavhengighet som følger av Norsk Anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

I tillegg til styret har SpareBank 1 Østfold Akershus valgt å etablere lokalstyrer knyttet til hvert enkelt av de 5 definerte områdene. Lokalstyrene består av 3 - 6 medlemmer og 2 varamedlemmer. Lokalstyrets leder skal samtidig være medlem av bankes styre. Områdebanksjef har møteplikt og talerett i lokalstyret. Lokalstyrene er primært rådgivende organ for sine respektive områder.

Styrets arbeid

I 2012 ble det holdt 14 ordinære styremøter. Styret fastsetter årlig møte- og arbeidsplaner for sitt arbeid. Agendaen for det enkelte styremøte fastsettes av styrets leder i samarbeid med administrerende direktør. Det legges vekt på at styremøtene skal være godt forberedt og at alle medlemmene skal kunne delta i beslutningsprosessen.

Styret har det overordnede ansvar for forvaltning og organisering av banken i tråd med lover, vedtekter og forskrifter. I tillegg skal styret fastsette instruksjoner for den daglige ledelse, strategi, budsjett, markeds- og organisasjonsmessige mål. Styret er ansvarlig for at de midler banken rår over forvaltes på en trygg og hensiktsmessig måte. Av dette følger at styret også har plikt til å påse at bokføring og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll. Styremedlemmer skal utøve forsvarlig skjønn ved utøvelse av sitt ansvar og oppgaver.

Ekstern revisor

Ekstern revisors hovedoppgave er å vurdere hvorvidt bankens årsregnskap er gitt i samsvar med lov og forskrifter. Videre skal ekstern revisor vurdere om formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll. Ekstern revisor velges av Representantskapet. Bankens revisor er PricewaterhouseCoopers AS.

Revisjonsutvalg

I tråd med Norsk Anbefalings pkt 9 er det etablert revisjonsutvalg i SpareBank 1 Østfold Akershus. Utvalget velges av og blant styrets medlemmer og vil samlet ha den kompetanse som er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret.

Risikostyring og intern kontroll

(anbefalingens pkt. 10 og 15)

Risikostyring i SpareBank 1 Østfold Akershus støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse. Risikostyringen skal videre sikre finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Bankens overordnede mål og strategiske veivalg gjøres gjennom regelmessige strategiprosesser, hvor bankens styre er involvert.

Banken har engasjert Ernst & Young AS som intern revisor.

Utfyllende informasjon om risikostyring og intern kontroll i SpareBank 1 Østfold Akershus fremkommer i styrets beretning og i note 3.

Kontrollkomité

Kontrollkomiteen i SpareBank 1 Østfold Akershus er lovpålagt og består av 4 medlemmer med personlige varamedlemmer som velges av Representantskapet. Valgperioden er 2 år.

Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjonen og skal påse at SpareBank 1 Østfold Akershus virker på en hensiktsmessig og betryggende måte i samsvar med lover og forskrifter, vedtekter, retningslinjer fastsatt av Representantskapet samt pålegg fra Finanstilsynet.

Godtgjørelse til styret og ledende ansatte

(anbefalingens pkt. 11 og 12.)

Medlemmer av styret og lokalstyrene mottar en årlig godtgjørelse som fastsettes av bankens Representantskap, etter innstilling fra Valgkomiteen. Styremedlemmers honorar er ikke knyttet til bankens resultat eller lignende. Ingen av styrets medlemmer valgt av Representantskapet har oppgaver for konsernet utover styrevervet.

Fastsetting av lønn og annen godtgjørelse til administrerende direktør foretas av styret. Det er etablert eget Godtgjørelsesutvalg som underutvalg til styret. Nærmere informasjon om kompensasjon og lønn for ledende ansatte fremgår av note 9.

Informasjon og kommunikasjon

(anbefalingens pkt. 13)

Korrekt, tidsriktig og effektiv kommunikasjon om konsernets utvikling og resultater skaper tillit og troverdighet overfor investormarkedet og øvrige interessegrupper som ønsker å følge bankens utvikling. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Bankens finanskalender er tilgjengelig på bankens hjemmesider. Her vil i tillegg all informasjon vedrørende resultater og børsmeldinger være tilgjengelig til enhver tid.

Selskapsovertagelse

(anbefalingens pkt. 14)

Eierstrukturen i en sparebank er lovregulert. Ved erverv av egenkapitalbevis som medfører eierskap utover 10 % av egenkapitalbeviskapital må det søkes tillatelse fra Finanstilsynet. En oversikt over de 20 største egenkapitalbevisene i SpareBank 1 Østfold Akershus, samt annen relevant informasjon finnes i note 9 og 38.

Avvik fra anbefalingens pkt 14: Lovpålagt eierbegrensning

Ingen

Klimaregnskap

SpareBank 1 Østfold Akershus utarbeider klimaregnskap i samarbeid med CO2focus AS. Klimaregnskapet viser oversikt over organisasjonens klimagassutslipp (GHG-utslipp), som en integrert del av en overordnet klimastrategi. Et klimaregnskap er et viktig verktøy i arbeidet med å identifisere konkrete tiltak for å redusere sitt energiforbruk og tilhørende GHG-utslipp. Klimaregnskapet vil på samme måte som finansregnskapet være påvirket av fusjonen i 2011.

Informasjonen som benyttes i et klimaregnskap stammer både fra eksterne og interne kilder, og blir omregnet til tonn CO₂-ekvivalenter. Analysen er basert på den internasjonale standarden «A Corporate Accounting and Reporting Standard», som er utviklet av «the Greenhouse Gas Protocol Initiative» - GHG protokollen. Dette er den mest anvendte metoden verden over for å måle sine utslipp av klimagasser. ISO standard 14064-I er basert på denne. Klimaregnskapet benytter følgende scope;

Energi og klimaregnskap

Kategori	Funksjon	Forbruk	Enhet	Energi (MWh)	Utslipp (tCO ₂ e)	Utslipp (fordeling)
<i>transport</i>						
Diesel (B5)	Firmabil	29 882.6	liter	296.4	76	16.5%
Diesel (B5)	km-godtgjørelse	6 120.8	liter	60.7	15.6	3.4%
Bensin	Firmabil	3 083.2	liter	28.2	7.1	1.6%
Bensin	km-godtgjørelse	8 715.8	liter	79.6	20.1	4.4%
<i>Stasjonær forbrenning</i>						
Fyringsolje	Halden	10 000	liter	97.8	25.4	5.5%
Parafin	Fritidseiendom Sjusjøen	400	liter	4	1	0.2%
Scope 1 total				566.7	145.3	31.6%
Elektrisitet Nordisk miks	Filial/ kontor	2 332 941	KWh	2 332.9	261.3	56.9%
Elektrisitet Nordisk miks	Fritidseiendom	80 473	KWh	80.5	9	2%
Elektrisitet Nordisk miks	Lager/arkiv	52 080	KWh	52.1	5.8	1.3%
Fjernvarme Moss	Filial/ kontor	475 984	KWh	476	23.8	5.2%
Scope 2 total				2 941.5	299.9	65.3%
<i>Flyreiser</i>						
Fly kontinentalt		6	Flyreise	-	0.7	0.2%
Fly innenlands		70	Flyreise	-	5.9	1.3%
<i>Avfall</i>						
Metal, gjenvinning	Moss	1 472	kg	-	-	-
Papir, gjenvinning	Moss	1 763	kg	-	-	-
Papir, gjenvinning	Halden/ Sarpsborg	2 708	kg	-	-	-
Treavfall	Moss	380	kg	-	-	-
Restavfall, forbrenning	Moss (inkl. makulering)	12 843	kg	-	3.5	0.8%
Restavfall, forbrenning	Halden/ Sarpsborg (inkl. makulering)	12 253	kg	-	3.3	0.7%
<i>Andre reiser</i>						
Tog (NO)		52 300	pkm	8.4	0.8	0.2%
Scope 3 total				8.4	14.2	3.1%
Total				3 516.5	459.4	100%

Scope 1

Transport: Forbruk av fossilt brensel i selskapets kjøretøy, herunder også km-godtgjørelse.

Stasjonær forbrenning:

Forbruk av fossilt brensel til oljekjele og parafinlampe (fritidsbolig).

Scope 2

Elektrisitet: Forbruk av elektrisitet i bygg, inkludert andel til f.eks. oppvarming av fellesarealer.

Fjernvarme/-kjøling: Andel av energiforbruk (kWh) i lokaler/bygg.

Scope 3

Fly og forretningsreiser:

Personkm (pkm) per transporttype.

Avfall: Rapportert avfall i enten kg eller kubikk fordelt på ulike avfallsfraksjoner, samt behandlingmetode (resirkulert, energigjenvunnet, deponert). Informasjon innhentes fra avfallselskap eller interne kilder.

Årsrapport - klimagassutslipp (tCO2e)

Kategori	Funksjon	2010	2011	2012	% endring fra forrige år
<i>transport</i>					
Diesel (B5)	Firmabil	43	45.4	76	67.2%
Diesel (B5)	km-godtgjørelse	7.4	9.5	15.6	63.1%
Bensin	Firmabil	15.8	4.8	7.1	49%
Bensin	km-godtgjørelse	9.6	12.4	20.1	62.5%
<i>Stasjonær forbrenning</i>					
Fyringsolje	Halden			25.4	100%
Parafin	Fritidseiendom Sjusjøen			1	100%
Scope 1 Utslipp		75.7	72.2	145.3	101.3%
Elektrisitet Nordisk miks	Filial/ kontor	151.6	232.4	261.3	12.4%
Elektrisitet Nordisk miks	Fritidseiendom	5.6	10	9	-10.2%
Elektrisitet Nordisk miks	Lager/arkiv			5.8	100%
Fjernvarme Moss	Filial/ kontor	42.7	28.2	23.8	-15.6%
Scope 2 Utslipp		199.9	270.6	299.9	10.8%
<i>Flyreiser</i>					
Fly kontinentalt				0.7	100%
Fly innenlands		14.2	7.4	5.9	-20.4%
<i>Avfall</i>					
EE-avfall, gjenvinning	Moss	-	-	-	-
Metal, gjenvinning	Moss	-	-	-	-
Papir, gjenvinning	Moss	-	-	-	-
Papir, gjenvinning	Moss		-	-	-
Papir, gjenvinning	Halden/ Sarpsborg		-	-	-
Treavfall	Moss	-	-	-	-
Restavfall, forbrenning	Moss (inkl. makulering)	5.7	5.3	3.5	-34.6%
Restavfall, forbrenning	Halden/ Sarpsborg (inkl. makulering)		4.4	3.3	-24.1%
<i>Andre reiser</i>					
Tog (NO)		0.4	0.4	0.8	90.3%
Scope 3 Utslipp		20.3	17.5	14.2	-18.9%
Total		295.9	360.2	459.4	27.5%
Prosentvis endring			21.8%	27.5%	

Nøkkeltall - Energi og klimaindikatorer

	Spesifiser	2010	2011	2012	% endring fra forrige år
Totalt energiforbruk scope 1+2 (MWh)		2 432.4	3 011.5	3 508.2	16.5%
Sum energiforbruk per lokasjon (MWh)		2 135	2 728.4	2 941.5	7.8%
Totale tCO2e/årsverk	Antall ansatte	1.6	1.8	1.9	6.5%
Total tCO2e/omsetning	Netto driftsinntekt (mill.NOK)	0.7	0.9	0.9	-2.6%
Sum kWh/m2		278.1	220.3	232.3	5.4%

Vi er der du er

Engasjement 2012 ---

Foto: Einar Aslaksen

Vi er der du er

Foto: Stjernen

Stjernehallen: Med SFO tilbud, breddeaktiviteter og elitesatsing er det liv fra morgen til kveld i Fredrikstads stjernehall. Det er positivt at barn og unge har noen å se opp til, og å strekke seg etter.

Foto: Geir Hansen

Papirarbeiderne: Historien om Peterson lever videre etter konkurransen. Fotoutstillingen til Lasse Hennem Hansen beskriver vanlige dager, og gir et unikt innblikk i hverdagen til papirarbeiderne.

Foto: Birgit Skogestad

Humlespor: Kunstverket Humlespor er gitt til Askim kommune, til glede for innbyggerne. Kunstneren heter Svein Mamen og fargene i kunsten skal gjenspeile himmelen.

JANUAR

FEBRUAR

MARS

APRIL

MAI

JUNI

JULI

Foto: Kjell Taskerud

Rygge Skytterlag: Da Rygge skytterlag fylte 150 år var det en hyggelig anledning til å gi en oppmerksomhet. Gjennom skytterklubbene i regionen utvikles nye talenter som stadig gjør seg bemerket.

Foto: Rolf Behn

Fredriksten stafetten: Det er fullt av liv i festningen når musikkorps, familier og skoleelever heier fram sine lag under Fredriksten stafetten. Den populære skolestafetten samler over 500 elever og lærer fra byens barne- og ungdomskoler.

Foto: Anders Engen Sanden

Skattekister: DNT Vansjø med Barnas turlag har gjort det morsomt å gå på tur! Små eventyrlystne barn kan nå følge kartet selv, og ikke minst velge seg en overraskelse når målet er nådd.

Løypemaskin: Skiløypene i Drøbak er brukt av alle. Med et flott snøanlegg og ny løypemaskin, er forholdene lagt til rette for langvarig skiglede i Frogmarka.

Foto: Torbjørn Larsen

Foto: Privat

Svinndal Skolekorps: I 60 år har barn i Svinndal gledet nabolaget med musikk og underholdning. Samholdet er viktig for korpset, som har til målsetning å spille hverandre gode!

Foto: Heidi Stenbock-Haekestad

Norges cup for yngre:

I spektakulære løyper på Fredriksten festning var cup'en en suksess med over 200 deltagere og gnistrende innsats. Deltagelse var på tvers av alder og erfaring, noe som skapte stolte øyeblikk for mange.

Foto: Frank W. Girmark

Sarpsborg 08:

Sesongen endte med opprykk og glede. Som et fyrstårn er «annerledes laget» til inspirasjon for mange små føtter. Banken har fulgt laget fra den spede begynnelse.

Foto: Geir Hansen

Tennishall:

Sammen med stiftelsen har banken bidratt til at drømmen om en tennishall er blitt realisert i Son. Nå har både barn og voksne et flott aktivitetstilbud i nærheten. Hele året.

AUGUST

SEPTEMBER

OKTOBER

NOVEMBER

DESEMBER

Støttebidrag i 2012 = 15 mill.

Foto: Ina Authen

Kraftfestivalens KRAFTGITAR:

Kraftfestivalen er et høydepunkt i Askim hver sommer, og årets artister signerer KRAFTGITAREN og auksjonerer den bort. Banken og Kraftfestivalen går sammen om å gi penger til et velledig formål.

Foto: Kjell Tøskeland

Kunstgress i Råde:

Organisert lagsport er positivt for aktive barn. Når Råde IL får kunstgress, mangedobles kapasiteten. Til glede for både små og store.

Foto: Niklas Krudsen

Middagsåsen:

Middagsåsen Alpinercenter holder igjen åpent, takket være dugnadsinnsats og gode støttespillere. Vi er glade for å bidra til utfoldelse og mestring - der du er.

Foto: Tony Fjærgård

Festivalen Sin:

Festivalen Sin har i mange år bidratt med ekte musikkglede. Et bredt tilbud, samt engasjerte og flinke mennesker, gjør dette mulig, og bidrar til glede for mange i nabolaget.

Foto: Trond Thonvoldsen

Hjertestarter

Gaven vi ønsker aldri skal bli brukt! Skihytta har mange aktiviteter og besøkende, og med en hjertestarter og godt førstehjelpsutstyr, kan skader ved uhell reduseres betraktelig.

Lokalt engasjement

Vi deler gjerne med engasjerte ildsjeler!

I motsetning til forretningsbankene som gir alt utbytte til aksjonærene, gir vi som sparebank vårt utbytte tilbake til lokalsamfunnet. Siden 1857 har vi gitt av overskuddet til allmennyttinge formål i distriktet vårt. I fjor var et rekordår, og vi delte ut hele 22,7 millioner kroner til lokale formål. Pengene har gått til flere hundre lag, foreninger, klubber, sangkor og frittstående prosjekter i distriktet.

Vi støtter tiltak innenfor disse områdene:

Idrett og friluftsliv

En aktiv oppvekst er en viktig byggestein for et langt og sunt liv. Vi støtter lokale lag og foreninger som åpner for positive aktiviteter og friluftstilbud, spesielt for barn og unge.

Kunst og kultur

Kunst setter farge på lokalsamfunnet, og er med på å skape glede og engasjement. Vi vil tilrettelegge for at mange skal være med på å formidle, og nyte kultur i nærmiljøet.

Utdanning og forskning

Forskning og utdanning driver samfunnet videre, og bidrar til verdiskapning og næringsutvikling. Vi ønsker å bygge opp under kunnskapsformidling og læring for kommende generasjoner.

By- og stedsutvikling

En felles historie gir oss identitet og danner en plattform for videre utvikling. Når vi vet hvor vi kommer fra, er det lettere å se hvor vi vil. Vi støtter tiltak som formidler lokalhistorie, og som bidrar til et bærekraftig lokalsamfunn i årene som kommer.

Vi støtter formål som bidrar til et tryggere, gladere, og bedre lokalsamfunn for de som bor i Halden, Sarpsborg, Frogn, Vestby, Askim, Våler, Moss, Rygge, Råde og Fredrikstad.

Du kan søke om støtte til noe du brenner for på vierderduer.no

Idealister skaper gode overskuddsamfunn

SpareBank 1 støtter de som bruker tid og krefter på å skape et levende og trivelig lokalsamfunn. At folk trives der de bor gjør det både lettere og mer meningsfylt for oss å være en lokal bank.

Sammen får vi ting til å skje.

Foto: Einar Aslaksen

Tillitsvalgte i SpareBank 1 Østfold Akershus

Innskytervalgte:

Område 1

**Aurskog-Høland, Enebakk,
Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski,
Vestby og Ås**

Åge Grønneberg
Randi Bough Holst

Varamedlem:

Øyvind Joar Pettersen
Siv Holthe Krogh

Område 2

Moss, Rygge, Råde og Våler

Arild Ruver Andersen
Inger-Lise Skartlien

Varamedlem:

Elin Langaker
Thor Sanderød

Område 3

Fredrikstad og Hvaler

Gunnar Johansen
Geir Dege

Varamedlem:

Peter T. Hansen
Stein Weberg

Område 4

**Halden, Sarpsborg, Aremark og
Rakkestad**

Gunn Mona Ekornes
Pål Scott Hagen

Varamedlem:

Jan Moen
Lona Goplen

Område 5

**Askim, Hobøl, Spydeberg,
Skriptvet, Eidsberg, Trøgstad,
Marker og Rømskog**

Elisabeth Torskenæs Krusinski,
Jarle Huseby

Varamedlem:

Knut Olav Herland
Bente Lundsrud

Fylkeskommunevalgte:

Østfold fylkeskommune

Lars R. Pedersen Due
Monica Gåsvatn

Varamedlem:

Kari-Mette Fjell
Eirik Milde

Akershus fylkeskommune

Malin Stensønes

Varamedlem:

Finn Tellsgård

Egenkapitalbeviseiervalgte:

Tove Rognlien
Tom Edgar Kristiansen
Geir Normann Johanssen
Bjørn Elvestad
Svein E. Andreassen
Hans-Olav Bjerketvedt
Tollef Myrvang Jensen
Carine Engen
Erling H. Nord-Varhaug
Kjell Hagen
Liv Monica Lundberg
Willy-Roar Rahm
Ragnhild Sophie L. Grimstad
Erik Mollatt

Varamedlemmer:

Arne Martinsen
Finn Einar Christophersen
Kjell Aanerød
Irene Hvalgård Bakke
Henrik Andreassen
Thor Einar Ombustvedt
Charles Skyum
Thorfinn Hansen
Margareth Gjersøe
Jan Flesjø
Knut M. Berg
Rune Jørgensen
Thor Håkon Grosvold
Trond C. Kvale

Valgt av de ansatte:

Mette K. Upsaker
Mona S. Magnussen
Øivind Funderud
Jan Egil Ellingsen
Gro Hagard Jensen
Torbjørn Furulund
Erik Pedersen
Odd Erik Evensen
Karin Haglo

Varamedlemmer:

Anne-Grethe Hellberg
Per Ivar Snarberg
Beate Norsted Kildebo
Cathrine Behn
Terje Waleur
Jim Gangsøy
Kari W. Sandland
Rune Markussen
Rune Gjestrumbakken

Styret:

Jan A. Sannem, leder (permittert)
Håkon Magne Knudsen, nestleder
/ fungerende styreleder fom.
26. november 2012
Jørgen Cato Broch
Trond Anstensrud
Tom Ragnar Pettersen Grip
Randi Sæter
Tormod Melnæs
Tove Mangård
Janne-Gerd Kanebog (ansattes
representant)

Varamedlemmer:

Einar Andreas Brevig
Ellen Vanem Bjerregaard
Bente Tandberg
Espen Glomsrød
Christina W. Haug
Knut Ulsrød (ansattes vara-
representant)

Revisjonsutvalget:

Jan A. Sannem, leder (permittert)
Trond Anstensrud
Tom R. Grip

Revisjon

PricewaterhouseCoopers AS
Bjørsvika, 0150 Oslo

Lokalstyrer:

Område 1

**Aurskog-Høland, Enebakk,
Frogn, Nesodden, Oppegård, Ski,
Vestby og Ås**

Jørgen Cato Broch, leder
Einar Andreas Brevig, nestleder
Tom A. Ludvigsen
Lise Arvesen
Leif Tomter

Varamedlemmer:

Mette Brataas
Ragnhild Lervik Johansen

Område 2

Moss, Rygge, Råde og Våler

Trond Anstensrud, leder
Ellen Vanem Bjerregaard, nestleder
Solveig Kristiansen Strømnes
Grete Ehlers Arnesen

Varamedlemmer:

Anita Fredheim /
Thomas Hanssen Meyer

Område 3

Fredrikstad og Hvaler

Tom Ragnar Pettersen Grip, leder
Bente Tandberg, nestleder
Ragnar Kjønigsen
Tore Sand

Varamedlemmer:

Ireen Eriksen / Bjørn Gulbrandsen

Område 4

**Halden, Sarpsborg, Aremark og
Rakkestad**

Randi Sæter, leder
Espen Glomsrød, nestleder
Håkon Magne Knudsen (frem til
26. november 2012)
Hanne Lerche Raadal
Lena Karlsen

Varamedlemmer:

Britt Brattli / Odd Riise

Område 5

**Askim, Hobøl, Spydeberg,
Skiptvet, Eidsberg, Trøgstad,
Marker og Rømskog**

Tormod Melnæs, leder
Christina W. Haug, nestleder
Tone Lilleng Fjærvold,
Geir Frydenlund

Varamedlemmer:

Sven Åge Myrvang / Christian Granli

Konsernet SpareBank 1 Østfold Akershus

Postboks 130, 1501 Moss
Kongensgate 21, 1530 Moss
Telefon: 05700
Telefaks: 69 24 57 10
E-post: epost@sparebank1.no

SpareBank 1 Østfold Akershus

Lokalbank Moss

Kongensgate 21, 1530 Moss
Telefon: 05700
Telefaks: 69 24 57 10

Lokalbank Fredrikstad

Stadion 37, 1671 Kråkerøy
Telefon: 05700
Telefaks: 69 31 02 16

Lokalbank Fredrikstad avd. Seljeveien,

Seljeveien 3, 1661 Fredrikstad
Telefon: 05700
Telefaks: 69 34 66 71

Lokalbank Halden

Wiels Plass 2, 1771 Halden
Telefon: 05700

Lokalbank Sarpsborg

Torggt. 12, 1707 Sarpsborg
Telefon: 05700

Lokalbank Rygge, avd. Halmstad

Ryggeveien 353, 1580 Rygge
Telefon: 05700

Lokalbank Rygge, avd. Varnaveien

Midtveien 1, 1526 Moss
Telefon: 05700
Telefaks: 69 26 47 25

Lokalbank Råde

Sarpsborgveien 2, 1640 Råde
Telefon: 05700
Telefaks: 69 28 20 05

Lokalbank Soon

Storgata 22, 1555 Son
Telefon: 05700
Telefaks: 64 98 20 55

Lokalbank Vestby

Mølleveien 4, 1540 Vestby
Telefon: 05700
Telefaks: 64 95 45 15

Lokalbank Våler

Vestlia 1, 1592 Våler
Telefon: 05700
Telefaks: 69 28 74 05

Lokalbank Drøbak

Storgaten 18, 1440 Drøbak
Telefon: 05700

Lokalbank Askim

Skolegata 6, 1830 Askim
Telefon: 05700

Bank. Forsikring. Og deg.

Vi er der du er

SpareBank 1 Østfold Akershus

Postboks 130, 1501 Moss ▪ Kongensgt 21, 1530 Moss

Telefon: 05700 ▪ Telefaks: 69 24 57 10

E-post: epost@sparebank1.no